Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju:

Učenje in poučevanje na daljavo

Izkušnje, problemi, perspektive

ZBORNIK POVZETKOV

6. znanstvena konferenca

Ljubljana, 22. in 23. september 2021

Pedagoški inštitut,
Slovensko društvo raziskovalcev na področju edukacije (SLODRE) in
Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe
izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS)

Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju: Učenje in poučevanje na daljavo – Izkušnje, problemi, perspektive
Zbornik povzetkov 6. znanstvene konference

Uredila: mag. Ana Mlekuž, dr. Igor Ž. Žagar
Oblikovanje in prelom: mag. Ana Mlekuž
Izdajatelj/založnik: Pedagoški inštitut

Zanj: dr. Igor Žagar Žnidaršič
Tisk: Grafika 3000
Naklada: 100 izvodov

© 2021 Pedagoški inštitut, Ljubljana
ISBN 978-961-270-376-9

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.01(082)

RAZISKOVANJE v vzgoji in izobraževanju (konferenca) (6 ; 2021 ; Ljubljana)
Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju : učenje in poučevanje na daljavo : izkušnje, problemi, perspektive : zbornik povzetkov : 6. znanstvena konferenca Ljubljana, 22. in 23. september 2021 / [organizatorji] Pedagoški inštitut, Slovensko društvo raziskovalcev na področju edukacije (SLODRE) in Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS) ; [uredila Ana Mlekuž, Igor Ž. Žagar]. - Ljubljana : Pedagoški inštitut, 2021

ISBN 978-961-270-376-9
COBISS.SI-ID 75238147

KAZALO VSEBINE

PROGRAM KONFERENCE **7**

Program konference po sekcijah 8

Program konference po dvoranah 15

PLENARNI PREDAVANJI **24**

PANELNI RAZPRAVI **26**

PREDSTAVITVE REFERATOV

Sreda, 22. 9. 2021 **40**

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti 41

Šola in družba 51

Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks 56

Četrtek, 23. 9. 2021 **79**

Evalvacija in zagotavljanje kakovosti 80

Šola in družba 91

Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks 96

PREDSTAVITEV DOKTORSKEGA DELA **127**

OKROGLA MIZA **129**

Programski odbor:

dr. Igor Ž. Žagar, Pedagoški inštitut, predsednik programskega odbora

- **dr. Gašper Cankar**, Državni izpitni center
- **dr. Mara Cotič**, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem
- **dr. Alenka Flander,** CMEPIUS
- **dr. Alenka Gril**, Pedagoški inštitut
- **dr. Milena Ivanuš Grmek**, Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru
- **dr. Jerneja Jager**, Pedagoški inštitut
- **dr. Mojca Juriševič,** Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
- **dr. Ana Kozina,** Pedagoški inštitut
- **dr. Jurka Lepičnik Vodopivec,** Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, SLODRE
- **dr. Marina Lukšič-Hacin**, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU
- **dr. Damijan Štefanc**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
- **dr. Valerija Vendramin**, Pedagoški inštitut

Organizacijski odbor:

- **dr. Alenka Gril**, Pedagoški inštitut
- **dr. Jurka Lepičnik Vodopivec,** Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, SLODRE
- **mag. Ana Mlekuž**, Pedagoški inštitut
- **dr. Jerneja Jager**, Pedagoški inštitut
- **dr. Igor Ž. Žagar**, Pedagoški inštitut

Spoštovani in spoštovane,

Pedagoški inštitut, SLODRE (Slovensko društvo raziskovalcev na področju edukacije) in CMEPIUS (Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in edukacije) letos organiziramo že 6. znanstveno konferenco Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju, tokrat na temo učenja in poučevanja na daljavo.

Žal je tudi letošnje leto zaradi epidemioloških omejitev konferenca organizirana v manjšem merilu. Kljub temu pa bo na konferenci, ki bo letos že tretjič dvodnevna, predstavljenih 57 prispevkov, 2 panelni razpravi ter en nastajajoči doktorat.

Vsem želimo prijetno konferenčno izkušnjo in veliko novega!

Programski odbor konference

KONFERENČNI BONTON
v času koronavirusne bolezni COVID-19

Konference naj se udeležijo le osebe, ki izpolnjujejo pogoj PCT.

Zaščitno masko uporabljajte ves čas udeležbe konference.

Upoštevajte varnostno razdaljo najmanj 2m od drugih udeležencev.

Upoštevajte higieno rok in kašlja.

PROGRAM KONFERENCE

sreda, 22. 9. 2021

8:30-9:00 *Atrij*	*registracija*
9:00-9:30 *Atrij*	*pozdravni nagovori* **dr. Igor Ž. Žagar**, Pedagoški inštitut, predsednik programskega odbora **dr. Alenka Flander**, CMEPIUS **dr. Jurka Lepičnik Vodopivec**, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, SLODRE
9:30-10:30 *Atrij*	*plenarno predavanje* **dr. Tomaž Grušovnik, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta:** Osebni stik in poučevanje - humanistični pogled na spletno učenje
10:30 – 11:00 *Atrij*	*podelitev priznanj*
11:00 – 11:30 *Atrij*	*odmor za kavo*
11:00-13:00	*predstavitve prispevkov* *predstavitev doktorske naloge v delu*
13:00-14:00 *Atrij*	*kosilo*
14:00 – 16:00	*predstavitve prispevkov*

četrtek, 23. 9. 2021

9:00-10:00 *Atrij*	*plenarno predavanje* **dr. Damijan Štefanc, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani:** Prihodnost kurikula: pouk in izobraževanje po epidemiji
10:00-10:30 *Atrij*	*odmor za kavo*
10:30-12:00	*predstavitve prispevkov*
12:00-13:00 *Atrij*	*kosilo*
13:00-15:00	*predstavitve prispevkov*
15:00-15:15 *Atrij*	*odmor za kavo*
15:10-17:00 *Atrij*	*okrogla miza ob zaključku konference* **Prihodnost izobraževanja: Med tradicionalnim in virtualnim** • **prof. dr. Mojca Juriševič**, profesorica pedagoške psihologije na UL PeF • **dr. Alenka Kepic Mohar**, vodja izobraževalnega založništva na Mladinski knjigi • **prof. dr. Miha Kovač**, Oddelek za bibliotekarstvo na UL FF • **mag. Lenart Kučić**, novinar portala Pod črto • **dr. Igor Pesek**, Vodja službe za digitalizacijo izobraževanja na MIZŠ • **Marta Zabret**, profesorica matematike na gimnaziji in srednji šoli Rudolfa Maistra v Kamniku Moderator: **prof. dr. Igor Ž. Žagar**, v. d. direktorja Pedagoškega inštituta.

PROGRAM KONFERENCE PO SEKCIJAH

Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Dvorana
22. 9.	11:30-12:00	Marcela Batistič Zorec, Mojca Peček Čuk, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta	Počutje predšolskih otrok v času Covid-19 epidemije ter njihovo razumevanje in doživljanje situacije	Mala dvorana
22. 9.	12:00-12:30	Aleksandra Šindič Filozofska fakulteta, Univerza v Bihaću, BIH, Jurka Lepičnik Vodopivec, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta	Razvoj kontekstualnega pristopa v dodiplomskem izobraževanju bodočih vzgojiteljev predšolskih otrok skozi pisanje terapevtskih zgodb	Mala dvorana
22. 9.	14:00-14:30	Klaudija Šterman Ivančič, Urška Štremfel, Igor Peras, Barbara Japelj Pavešić, Pedagoški inštitut	Občutek pripadnosti šoli kot dejavnik blagostanja in učne uspešnosti učencev in učenk	Mala dvorana
22. 9.	14:30-15:00	Klaudija Šterman Ivančič, Pedagoški inštitut	Različni vidiki učiteljevega poučevanja in motivacija za branje v srednji šoli: Razlike po spolu in izobraževalnem programu	Mala dvorana
22. 9.	15:00-15:30	Marija Ropič Kop Pedagoška fakulteta v Mariboru Saša Klar Zadravec, dipl. angl. (UN) in dipl. slov. (UN), brezposelna	Vpliv predznanja branja v 1. razredu na branje in bralno razumevanje v 3. razredu. Longitudinalna študija.	Mala dvorana
22. 9.	15:30-16:00	Maja Kerneža Pedagoška fakulteta, Univerza v Mariboru -	Učinki dela na daljavo na zmožnost branja in pisanja učencev v 1. vzgojno-izobraževalnem obdobju	Mala dvorana

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Dvorana
23. 9.	10:30-11:00	Maruša Hauptman Komotar, Alma Mater europaea - Fakulteta za humanistični študij, Institutum Studiorum Humanitatis	Evalvacije in akreditacije v visokem šolstvu z gledišča internacionalizacije in pandemije Covida-19 v Sloveniji in državah Zahodnega Balkana	Dvorana zemljepisnega muzeja
23. 9.	11:00-11:30	Mateja Brejc, Mihaela, Zavašnik, Šola za ravnatelje, Ana Mlekuž, Pedagoški inštitut	Analiza stanja profesionalnega sodelovanja in učenja ravnateljev v Sloveniji	Dvorana zemljepisnega muzeja
23. 9.	11:30-12:00	Maša Vidmar, Manja, Veldin, Pedagoški inštitut	Začetno izobraževanje strokovnih delavcev v predšolski vzgoji: primerjava petih evropskih držav	Dvorana zemljepisnega muzeja
23. 9.	13:00-13:30	Tilen Smajla, OŠ/SE Pier Paolo Vergerio il Vecchio in Gimnazija/Ginnasio, Antonio Sema Piran-Pirano, Eva Podovšovnik Axelsson, Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije-Turistica	Razlike v stališčih študentov do poučevanja tujega jezika stroke na slovenskih univerzah v času epidemije	Dvorana zemljepisnega muzeja
23. 9.	13:30-14:00	Miran Muhič Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru, Oddelek za predšolsko vzgojo -1	Pridobljene kompetence študentov predšolske vzgoje na področju gibanja v času študija med epidemijo COVID-19	Dvorana zemljepisnega muzeja
23. 9.	14:00-14:30	Maja Melinc Mlekuž, Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI)	Šolanje v šolah s slovenskim učnim jezikom v Italiji v času pouka na daljavo: raziskovalna izhodišča in metodološki okvir za pripravo novih učnih gradiv	Dvorana zemljepisnega muzeja
23. 9.	14:30-15:00	Norina Bogatec, Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI), Sara Brezigar, Maja Mezgec, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta	Pouk na daljavo v osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom in slovensko-italijanskim dvojezičnim poukom v Italiji med epidemijo bolezni covid-19	Dvorana zemljepisnega muzeja

Sekcija: Šola in družba

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Dvorana
22. 9.	11:30-12:00	Barbara Neža Brečko, Bojana Lobe, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede	Šolanje na daljavo in tveganja pri uporabi IKT v času prvega vala epidemije Covid 19	Dvorana zemljepisnega muzeja
22. 9.	12:00-12:30	Nika Šušterič, Veronika Tašner, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, Katja Koren Ošljak, Dejan Jontes, Tanja Oblak Črnič, Fakulteta za družbene vede	Pogledi in izkušnje osnovnošolk_cev in dijakinj_ov na šolanje v času pandemije	Dvorana zemljepisnega muzeja
22. 9.	12:30-13:00	Barbara Arcet, Center za uporabno matematiko in teoretično fiziko, Univerza v Mariboru, Blaž Zmazek, Igor Pesek, Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Univerza v Mariboru, Blaž Zmazek, Pedagoška fakulteta ter Fakulteta za naravoslovje in matematiko	Značilnosti matematičnih osnovnošolskih video razlag, posnetih za krizno poučevanje na daljavo	Dvorana zemljepisnega muzeja

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Dvorana
23. 9.	10:30-11:00	Vasja Kožuh Pedagoška fakulteta v Kopru, Univerza na Primorskem	Analiza vpliva in uporabe učnega načrta pri načrtovanje pouka učnega predmeta spoznavanje okolja	Mala dvorana
23. 9.	11:00-11:30	Darko Štrajn, Pedagoški inštitut	Zakaj filmska vzgoja v dobi smrti filma?	Mala dvorana
23. 9.	11:30-12:00	Barbara Samaluk Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani	Prekarni prehodi iz izobraževanja na trg dela: komparativna študija dejavnosti vzgoje in izobraževanja ter socialnega varstva	Mala dvorana

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Dvorana
22. 9.	11:30-11:50	Ajda Kamenik, Strokovni izobraževalni center Ljubljana	Dostop do šolanja za vse enak	Atrij
22. 9.	11:50-12:10	Vesna Vujinič, Osnovna šola Franca Lešnika- Vuka	Romi na daleč, a vendar blizu	Atrij
22. 9.	12:10-12:30	Jerneja Turin, Varuh človekovih pravic Republike Slovenije	Šolanje romskih otrok v času šolanja na daljavo zaradi epidemije Covid-19	Atrij
22. 9.	12:30-12:50	Karmen Svetlik, Pedagoški inštitut	Dejavnosti med poukom, ko pouk poteka v šoli/na daljavo skozi oči učencev in učiteljev sodelujočih v projektu OBJEM	Atrij
22. 9.	14:00-14:20	Petra Zgonec, Tina Mervic, Pedagoški inštitut	Sodelovanje vrtcev z družinami v času epidemije bolezni covid-19 v luči zagotavljanja mehkega prehajanja otrok iz domačega v vrtčevsko okolje	Atrij
22. 9.	14:20-14:40	Urška Koštomaj, OŠ Dobje	Splošno počutje učencev OŠ Dobje, njihovih staršev in staršev otrok v vrtcu v času epidemije in šole na daljavo v šolskem letu 2020/2021.	Atrij
22. 9.	14:40-15:00	Mateja Rems, OŠ Center Novo mesto	Evalvacija dela na daljavo - hoja po strmih stopnicah	Atrij
22. 9.	15:00-15:20	Alenka Potočnik Zadrgal, Srednja tehniška šola, Šolski center Kranj	Primerjava kakovosti poučevanja na daljavo med prvim in drugim valom epidemije covid-19	Atrij
22. 9.	15:20-15:40	Franc Vrbančič, ŠC Ptuj	Poučevanje na daljavo – leto kasneje!	Atrij
22 .9.	15:40-16:00	Uroš Ocepek, Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje	Vpeljava agilnega pristopa k učenju kot alternativa izvajanja poučevanja na daljavo	Atrij

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Dvorana
22. 9.	14:00-14:20	Miha Klanjšček, OŠ Bežigrad	Model poučevanja na daljavo v 1. razredu	Študentska soba
22. 9.	14:20-14:40	Tina Slatinek, OŠ Šalek	Prilagoditve pouka in oblike motivacije prvošolcev v šoli na daljavo	Študentska soba
22. 9.	14:40-15:00	Maja Bregar, OŠ Gradec, Litija	Učenje in poučevanje prvošolcev na daljavo	Študentska soba
22. 9.	15:00-15:20	Irena Demšar, OŠ Alojzija Šuštarja	Ko epidemija obrne način poučevanja	Študentska soba
22. 9.	15:20-15:40	Mateja Peršolja, OŠ Preserje pri Radomljah	Poučevanje matematike na daljavo v času epidemije	Študentska soba
22. 9.	15:40-16:00	Andreja Verbinc, OŠ Oskarja Kovačiča	Pouk matematike na daljavo	Študentska soba

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Dvorana
23. 9.	13:00-13:20	Mateja Drev Sem, OŠ Karla Destovnika Kajuha, Šoštanj	Raznoliki pristopi pri poučevanju tujega jezika na daljavo	Atrij
23. 9.	13:20-13:40	Violeta Husu, OŠ Antona Žniderščiča, Ilirska Bistrica	Uspešno in zabavno učenje tujega jezika na daljavo	Atrij
23. 9.	13:40-14:00	Vida Snedec Gerkman, OŠ Davorina Jenka Cerklje na Gorenjskem	Vsak učenec naj bo kdaj raziskovalec	Atrij
23. 9.	14:00-14:20	Anja Hofman, OŠ Antona Žniderščiča	Primer dobre prakse razvijanja inovativnosti učiteljev	Atrij
23. 9.	14:20-14:40	Špela Golobič, Zavod Muzikator	Ustvarjalne možnosti uporabe digitalnih tehnologij pri pouku glasbene umetnosti	Atrij
23. 9.	14:40-15:00	Katja Ropret Perne, Veronika Rodová, Lužánky – středisko volného času Brno	Drama in gledališče v izobraževanju kot metoda za vključevanje socialnega in čustvenega vidika v izobraževalni proces	Atrij

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Dvorana
23. 9.	13:00-13:20	Jasmina Nina Pungartnik, Vrtci občine Žalec	Gozd vzvod za razvoj motoričnih sposobnosti in pot k zdravju	Mala dvorana
23. 9.	13:20-13:40	Maja Vičič Jagodnik, OŠ Antona Žniderščiča Ilirska Bistrica	Gibanje za zdravje in učenje	Mala dvorana
23. 9.	13:40-14:00	Vesna Boštjančič, OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica	Primer dobre prakse poučevanja na daljavo: motivacija učencev za redno gibalno aktivnost z lastnim zgledom in delom	Mala dvorana
23. 9.	14:00-14:20	Jasmina Muko Dimovski, Srednja zdravstvena šola Ljubljana	Športna vzgoja v času korone in njen vpliv na gibalne sposobnosti dijakov srednje zdravstvene šole Ljubljana	Mala dvorana
23. 9.	14:20-14:40	Suzana Sep, Ekonomska šola Murska Sobota	Primerjalna analiza gibanja dijakov na ekonomski šoli Murska Sobota	Mala dvorana

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Dvorana
23. 9.	10:30-10:50	Teja Lorger, III. gimnazija Maribor	Aktualizacija programa SSI - Predšolska vzgoja z vpeljevanjem strokovnega modula "Inkluzivna pedagogika"	Študentska soba
23. 9.	10:50-11:10	Mateja Režek, Tina Mervic, Pedagoški inštitut	Pomen medinstitucionalnega povezovanja z namenom zagotavljanja mehkejšega prehoda iz vrtca v šolo	Študentska soba
23. 9.	11:10-11:30	Katja Arzenšek Konjajeva, Branja Likon, Šola za ravnatelje	Nekateri izzivi pedagoškega vodenja v času krize (med pandemijo)	Študentska soba
23. 9.	11:30-11:50	Lea Bregar, Marko Divjak, Doba fakulteta	Evalvacija in načrt nadgradnje modela online študija na Doba fakulteti	Študentska soba
23. 9.	13:00-13:20	Aleša Vogrinc, OŠ Mengeš	Vpliv spola učencev na didaktične metode in oblike dela	Študentska soba
23. 9.	13:20-13:40	Jernej Kokošinc, OŠ Glazija Celje	Primerjava učinkov poučevanja tehnike in tehnologije na učence z osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom glede na tradicionalen pouk v živo oziroma pouk na daljavo	Študentska soba
23. 9.	13:40-14:00	Erna Vöroš, Ekonomska šola Murska Sobota	Predstavitev Erasmus projekta »Culture knowledge and language competences as a means to develop the 21st century skills«	Študentska soba
23. 9.	14:00-14:20	Nina Ilič, Zavod za razvoj empatije in ustvarjalnosti Eneja	Reakcija otroka na čebelji pik: Odgovornost vrtca (ali odgovornost vzgojitelja)	Študentska soba
23. 9.	14:20-14:40	Nina Ilič, Zavod za razvoj empatije in ustvarjalnosti Eneja	Trajnostni razvoj v projektnem delu - Vloga mentorja v pilotnem projektu API vrtec in projektu BeePathNet	Študentska soba
23. 9.	14:40-15:00	Tatjana Krapše, Zavod RS za šolstvo	Sodelovanje strokovnih delavcev v projektu POGUM spreminja didaktične strategije pouka	Študentska soba

PROGRAM KONFERENCE PO DVORANAH

Atrij

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	
22. 9.	9:30-10:30	dr. Tomaž Grušovnik, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta	Osebni stik in poučevanje - humanistični pogled na spletno učenje	PLENARNO PREDAVANJE

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
22.9.	11:30-11:50	Ajda Kamenik, Strokovni izobraževalni center Ljubljana	Dostop do šolanja za vse enak	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	11:50-12:10	Vesna Vujinič, Osnovna šola Franca Lešnika-Vuka, Slivnica pri Mariboru	Romi na daleč, a vendar blizu	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	12:10-12:30	Jerneja Turin, Varuh človekovih pravic Republike Slovenije	Šolanje romskih otrok v času šolanja na daljavo zaradi epidemije covid-19	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	12:30-12:50	Karmen Svetlik, Pedagoški inštitut	Dejavnosti med poukom, ko pouk poteka v šoli/na daljavo skozi oči učencev in učiteljev sodelujočih v projektu OBJEM	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
22.9.	14:00-14:20	Petra Zgonec, Tina Mervic, Pedagoški inštitut	Sodelovanje vrtcev z družinami v času epidemije bolezni covid-19 v luči zagotavljanja mehkega prehajanja otrok iz domačega v vrtčevsko okolje	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	14:20-14:40	Urška Koštomaj, OŠ Dobje	Splošno počutje učencev OŠ Dobje, njihovih staršev in staršev otrok v vrtcu v času epidemije in šole na daljavo v šolskem letu 2020/2021.	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	14:40-15:00	Mateja Rems, OŠ Center, Seidlova cesta 7, Novo mesto	Evalvacija dela na daljavo - hoja po strmih stopnicah	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	15:00-15:20	Alenka Potočnik Zadrgal, Srednja tehniška šola, Šolski center Kranj	Primerjava kakovosti poučevanja na daljavo med prvim in drugim valom epidemije covid-19	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	15:20-15:40	Franc Vrbančič, ŠC Ptuj	Poučevanje na daljavo – leto kasneje!	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	15:40-16:00	Uroš Ocepek, Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje	Vpeljava agilnega pristopa k učenju kot alternativa izvajanja poučevanja na daljavo	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	
23. 9.	9:00-10:00	dr. Damijan Štefanc, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani	Prihodnost kurikula: pouk in izobraževanje po epidemiji	PLENARNO PREDAVANJE

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
23.9.	10:30-12:00	Igor Peras, Urška Štremfel, Pedagoški inštitut, Barbara Bauman, Center RS za poklicno izobraževanje, Lana Jurko, Network of Education Policy Centers (NEPC), Adél Csernovitz, Tempus Public Foundtation, Knowledge Centre, Zlatko Bukvić, Centar za odgoj i obrazovanje Tomislav Špoljar, Marijana Dodigović, Irma Dračić, Strojarska i prometna škola Varaždin, Silvija Ladić Fischer, Varaždinska županija, Nikolina Žajdela Hrustek, Valentina Kirinić, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin	Več poti, en cilj: socialna vključenost v izobraževanju	PANELNA RAZPRAVA *Panelna razprava bo potekala v angleškem jeziku.*

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
23.9.	13:00-13:20	Mateja Drev Sem, Osnovna šola Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj	Raznoliki pristopi pri poučevanju tujega jezika na daljavo	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	13:20-13:40	Violeta Husu, OŠ Antona Žniderščiča Ilirska Bistrica	Uspešno in zabavno učenje tujega jezika na daljavo	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	13:40-14:00	Vida Snedec Gerkman, Osnovna šola Davorina Jenka Cerklje na Gorenjskem	Vsak učenec naj bo kdaj raziskovalec	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	14:00-14:20	Anja Hofman, OŠ Antona Žniderščiča	Primer dobre prakse razvijanja inovativnosti učiteljev	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	14:20-14:40	Špela Golobič, Zavod Muzikator	Ustvarjalne možnosti uporabe digitalnih tehnologij pri pouku glasbene umetnosti	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	14:40-15:00	Katja Ropret Perne, Veronika Rodová, Lužánky – středisko volného času Brno	Drama in gledališče v izobraževanju kot metoda za vključevanje socialnega in čustvenega vidika v izobraževalni proces	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Dvorana zemljepisnega muzeja

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
22.9.	11:30-12:00	Barbara Neža Brečko, Bojana Lobe, UL, Fakulteta za družbene vede	Šolanje na daljavo in tveganja pri uporabi IKT v času prvega vala epidemije Covid 19	Šola in družba
22.9.	12:00-12:30	Nika Šušterič, Veronika Tašner, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Katja Koren Ošljak, Dejan Jontes, Tanja Oblak Črnič, Fakulteta za družbene vede	Pogledi in izkušnje osnovnošolk_cev in dijakinj_ov na šolanje v času pandemije	Šola in družba
22.9.	12:30-13:00	Barbara Arcet, Center za uporabno matematiko in teoretično fiziko, Univerza v Mariboru, Blaž Zmazek, Igor Pesek, Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Univerza v Mariboru Blaž Zmazek, Pedagoška fakulteta ter Fakulteta za naravoslovje in	Značilnosti matematičnih osnovnošolskih video razlag, posnetih za krizno poučevanje na daljavo	Šola in družba

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
22.9.	14:00-16:00	Ana Mlekuž, Tina Pivec, Ana Kozina, Manja Veldin, Pedagoški inštitut, Mojca Rožman, IEA, Hamburg, Germany, Ivana Jugović, Institute for Social Science Research, Zagreb	Kako spodbujati pozitivni razvoj mladih v šolah	PANELNA RAZPRAVA

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
23.9.	10:30-11:00	Maruša Hauptman Komotar, Alma Mater Europaea - Fakulteta za humanistični študij, Institutum Studiorum Humanitatis	Evalvacije in akreditacije v visokem šolstvu z gledišča internacionalizacije in pandemije Covida-19 v Sloveniji in državah Zahodnega Balkana	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
23.9.	11:00-11:30	Mateja Brejc, Mihaela, Zavašnik, Šola za ravnatelje Ana Mlekuž, Pedagoški inštitut	Analiza stanja profesionalnega sodelovanja in učenja ravnateljev v Sloveniji	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
23.9.	11:30-12:00	Maša Vidmar, Manja, Veldin, Pedagoški inštitut	Začetno izobraževanje strokovnih delavcev v predšolski vzgoji: primerjava petih evropskih držav	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
23.9.	13:00-13:30	Tilen Smajla, OŠ/SE Pier Paolo Vergerio il Vecchio Koper-Capodistria in Gimnazija/Ginnasio Antonio Sema Piran-Pirano, Eva Podovšovnik Axelsson, Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije-Turistica, Portorož-Portorose	Razlike v stališčih študentov do poučevanja tujega jezika stroke na slovenskih univerzah v času epidemije	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
23.9.	13:30-14:00	Miran Muhič, Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru, Oddelek za predšolsko vzgojo	Pridobljene kompetence študentov predšolske vzgoje na področju gibanja v času študija med epidemijo COVID-19	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
23.9.	14:00-14:30	Maja Melinc Mlekuž, Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI)	Šolanje v šolah s slovenskim učnim jezikom v Italiji v času pouka na daljavo: raziskovalna izhodišča in metodološki okvir za pripravo novih učnih gradiv	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
23.9.	14:30-15:00	Norina Bogatec, Slovenski raziskovalni inštitut SLORI, Sara Brezigar, Maja Mezgec, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta	Pouk na daljavo v osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom in slovensko-italijanskim dvojezičnim poukom v Italiji med epidemijo bolezni covid-19	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Mala dvorana

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
22. 9.	11:30-12:00	Marcela Batistič Zorec, Mojca Peček Čuk, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta	Počutje predšolskih otrok v času Covid-19 epidemije ter njihovo razumevanje in doživljanje situacije	Mala dvorana
22.9.	12:00-12:30	Aleksandra Šindič, Filozofska fakulteta, Univerza v Bihaću, BIH, Jurka Lepičnik Vodopivec, Univerza na primorskem Pedagoška fakulteta Koper	Razvoj kontekstualnega pristopa v dodiplomskem izobraževanju bodočih vzgojiteljev predšolskih otrok skozi pisanje terapevtskih zgodb	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
22.9.	14:00-14:30	Klaudija Šterman Ivančič, Urška Štremfel, Igor Peras, Barbara Japelj Pavešić, Pedagoški inštitut	Občutek pripadnosti šoli kot dejavnik blagostanja in učne uspešnosti učencev in učenk	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
22.9.	14:30-15:00	Klaudija Šterman Ivančič, Pedagoški inštitut	Različni vidiki učiteljevega poučevanja in motivacija za branje v srednji šoli: Razlike po spolu in izobraževalnem programu	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
22.9.	15:00-15:30	Marija Ropič Kop, Pedagoška fakulteta v Mariboru, Saša Klar Zadravec	Vpliv predznanja branja v 1. razredu na branje in bralno razumevanje v 3. razredu. Longitudinalna študija.	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
22.9.	15:30-16:00	Maja Kerneža, Pedagoška fakulteta, Univerza v Mariboru	Učinki dela na daljavo na zmožnost branja in pisanja učencev v 1. vzgojno-izobraževalnem obdobju	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
23.9.	10:30-11:00	Vasja Kožuh, Pedagoška fakulteta v Kopru, Univerza na Primorskem, ni ostalih avtorjev	Analiza vpliva in uporabe učnega načrta pri načrtovanje pouka učnega predmeta spoznavanje okolja	Šola in družba
23.9.	11:00-11:30	Darko Štrajn, Pedagoški inštitut	Zakaj filmska vzgoja v dobi smrti filma?	Šola in družba
23.9.	11:30-12:00	Barbara Samaluk, Filozofska fakulteta, UL	Prekarni prehodi iz izobraževanja na trg dela: komparativna študija dejavnosti vzgoje in izobraževanja ter socialnega varstva	Šola in družba
23.9.	13:00-13:20	Jasmina Nina Pungartnik, Vrtci Občine Žalec	Gozd vzvod za razvoj motoričnih sposobnosti in pot k zdravju	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	13:20-13:40	Maja Vičič Jagodnik, OŠ Antona Žniderščiča Ilirska Bistrica	Gibanje za zdravje in učenje	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	13:40-14:00	Vesna Boštjančič, Osnovna šola Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica	Primer dobre prakse poučevanja na daljavo: motivacija učencev za redno gibalno aktivnost z lastnim zgledom in delom	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	14:00-14:20	Jasmina Mauko Dimovski, Srednja zdravstvena šola Ljubljana	Športna vzgoja v času korone in njen vpliv na gibalne sposobnosti dijakov Srednje zdravstvene šole Ljubljana	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	14:20-14:40	Suzana Sep, Ekonomska šola Murska Sobota	Primerjalna analiza gibanja dijakov na Ekonomski šoli Murska Sobota	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Študentska soba

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka
22.9.	11:30-12:00	Ljiljana Gomerčić, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta	*predstavitev doktorske naloge v delu:* Vloga vzgojitelja v procesu samoregulacijskega učenja otrok v vrtcu

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
22.9.	14:00-14:20	Miha Klanjšček, OŠ Bežigrad	Model poučevanja na daljavo v 1. razredu	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	14:20-14:40	Tina Slatinek, Osnovna šola Šalek	Prilagoditve pouka in oblike motivacije prvošolcev v šoli na daljavo	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	14:40-15:00	Maja Bregar, Osnovna šola Gradec	Učenje in poučevanje prvošolcev na daljavo	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	15:00-15:20	Irena Demšar, Zavod sv. Stanislava, Osnovna šola Alojzija Šuštarja	Ko epidemija obrne način poučevanja	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	15:20-15:40	Mateja Peršolja, OŠ Preserje pri Radomljah	Poučevanje matematike na daljavo v času epidemije	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
22.9.	15:40-16:00	Andreja Verbinc, OŠ Oskarja Kovačiča	Pouk matematike na daljavo	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Datum	Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
23.9.	10:30-10:50	Teja Lorger, III. gimnazija Maribor	Aktualizacija programa SSI - Predšolska vzgoja z vpeljevanjem strokovnega modula "Inkluzivna pedagogika"	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	10:50-11:10	Mateja Režek, Tina Mervic, Pedagoški inštitut	Pomen medinstitucionalnega povezovanja z namenom zagotavljanja mehkejšega prehoda iz vrtca v šolo	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	11:10-11:30	Katja Arzenšek Konjajeva, Branka Likon, Šola za ravnatelje	Nekateri izzivi pedagoškega vodenja v času krize (med pandemijo)	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	11:30-11:50	Lea Bregar, Marko Divjak, Doba fakulteta	Evalvacija in načrt nadgradnje modela online študija na Doba fakulteti	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	13:00-13:20	Aleša Vogrinc, OŠ Mengeš	Vpliv spola učencev na didaktične metode in oblike dela	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	13:20-13:40	Jernej kokošinc, OŠ Glazija Celje	Primerjava učinkov poučevanja tehnike in tehnologije na učence z osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom glede na tradicionalen pouk v živo oziroma pouk na daljavo	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	13:40-14:00	Erna Vöröš, Ekonomska šola Murska Sobota, Višja strokovna šola	Predstavitev Erasmus projekta »Culture knowledge and language competences as a means to develop the 21st century skills«	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	14:00-14:20	Nina Ilič, Zavod za razvoj empatije in ustvarjalnosti Eneja	Reakcija otroka na čebelji pik: Odgovornost vrtca (ali odgovornost vzgojitelja)	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	14:20-14:40	Nina Ilič, Zavod za razvoj empatije in ustvarjalnosti Eneja	Trajnostni razvoj v projektnem delu - Vloga mentorja v pilotnem projektu API vrtec in projektu BeePathNet	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks
23.9.	14:40-15:00	Tatjana Krapše, Zavod RS za šolstvo	Sodelovanje strokovnih delavcev v projektu POGUM spreminja didaktične strategije pouka	Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Osebni stik in poučevanje - humanistični pogled na spletno učenje

dr. Tomaž Grušovnik
Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta

Datum: 22. 9. 2021
Dvorana: Atrij **Ura: 9.30–10.30**

Kaj je "osebni stik" v edukaciji? Še nedolgo nazaj nas je najbrž večina mislila, da ta besedna zveza pomeni "fizično prisotnost" učitelja in učenca, toda v zadnjem letu in pol so nam izkušnje pokazale, da je možno aktivne oblike učenja in na učenca osredinjenega poučevanja izvajati tudi preko spleta. Zato se zastavlja vprašanje, ali lahko na daljavo vzpostavimo tudi osebne stike, kultivacija katerih je bistvena za edukacijo kot izobraževanje, kot izoblikovanje posameznika in formacijo subjektivitete? Odgovor nanj pa zahteva premislek o sami naravi medčloveških odnosov, o dialoškosti človeškega bivanja in vprašanju "drugosti" ter nenazadnje o enakopravnosti različnih členov v teh odnosih, saj je tudi fizični stik lahko problematičen, če temelji na avtoritarni drži učitelja.

Prihodnost kurikula: pouk in izobraževanje po epidemiji

dr. Damijan Štefanc
Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Atrij **Ura: 9.00–10.00**

Epidemične okoliščine so temeljito zarezale v podobo šolskega izobraževanja v zadnjih dveh šolskih letih in kaže, da bo tudi tretje v znamenju negotovosti. Slovenija se kot država (tudi) na področju šolstva pri obvladovanju kriznih razmer ni izkazala: namesto suverenega političnega in strokovnega vodenja šolskega področja smo (bili) priča številnim ne dovolj premišljenim in kontradiktornim ukrepom, obenem pa je umanjkala celovita evalvacija teh ukrepov in njihovih učinkov na področju izobraževanja. Pričakujemo lahko, da epidemične razmere ne bodo trajale v nedogled, toda konsekvence ukrepov v tem obdobju bodo nedvomno dolgoročne. Zato je eno ključnih vprašanj, ki jih velja nasloviti, kakšno prihodnost šolskega izobraževanja in pouka bomo v Sloveniji zmogli ustvariti, pri čemer bomo na predavanju v tem kontekstu odprli razmislek zlasti o dveh vprašanjih: prvo je vprašanje kurikularne prenove, ki je v začetni fazi in bo v prihodnjih letih postregla z novimi učnimi načrti tudi za osnovnošolsko in gimnazijsko izobraževanje. Si bomo v tej prenovi zastavili relevantna vprašanja o vlogi in pomenu splošne izobrazbe za prihodnje generacije? Drugo vprašanje je povezano s tehnologizacijo šole in pouka: trdimo, da bo zaradi intenzivne tehnologizacije eno od ključnih vprašanj, s katerimi se bo morala spopasti šola prihodnosti, vprašanje obvladovanja in posredovanja ter usvajanja učnih vsebin, zato bo zlasti za učitelje, ki imajo v ciljno naravnanem sistemu vsebinsko avtonomijo, to eden ključnih kurikularnih in didaktičnih izzivov.

PANELNE RAZPRAVE

Kako spodbujati pozitivni razvoj mladih v šolah

Ana Kozina, Ana Mlekuž, Tina Pivec, Manja Veldin, *Pedagoški inštitut*, Mojca Rožman, *IEA, Hamburg, Germany*, Ivana Jugović, *Institute for Social Science Research, Zagreb, Croatia*

Datum: 22. 9. 2021
Dvorana: Dvorana zemljepisnega muzeja **Ura: 14.00–16.00**

Perspektiva pozitivnega razvoja mladih (angl. Positive Youth Development – PYD) izhajajoč iz Teorije razvojnih sistemov (Lerner, 1998) in Bronfenbrennerjevega ekološkega modela (1979) postavlja v ospredje pomen medsebojnega vplivanja posameznikovih značilnosti in njegovih kontekstov (npr. šola, družina, skupnost, družba) (Lerner, 2007). Poudarja, da je treba razvoj mladih razumeti kot rezultat dvosmerne interakcije med posameznikom (notranji viri) in njegovim okoljem (zunanji viri). Osnovna ideja je, da se bodo mladi pozitivno razvijali, ko bodo njihove prednosti (notranji viri) usklajene z viri v njihovem okolju (zunanji viri). Tako bodo pokazatelji pozitivnega razvoja mladih (5 C-jev: kompetentnost (ang. competence), samozavest (ang. confidence), karakter (ang. character), skrb (ang. caring), povezanost (ang. conectedness)) bolj verjetni, tvegano ali težavno vedenje (npr. zgodnje opuščanje šolanja, agresivnost, anksioznost) bosta manj pogosta ter prosocialno vedenje in prispevanje bosta bolj prisotna. V panelu bomo s štirimi različnimi prispevki osvetili različne kontekste, ki v šolah pomembno so-ustvarjajo pozitivni razvoj mladih. V prvem prispevku bo podrobneje predstavljen migrantski status in njegov pomen pri so-oblikovanju pozitivnega razvoja mladih. V drugem prispevku aktualno naslavljamo pozitivni razvoj mladih v povezavi z anksioznostjo v kontekstu epidemije COVID-19. V tretjem in četrtem prispevku pa podrobneje analiziramo raznolike komponente, ki so povezane z agresivnostjo v šolskem kontekstu ter naslavljamo morebitne mediatorske spremenljivke. Tretji prispevek na primer osvetljuje kontekst odnosa med učitelji in učenci pri preprečevanju agresivnega vedenja. Četrti prispevek pa odstira pomen, ki ga v odnosu med čuječnostjo in agresivnostjo odigra empatija ter sposobnost samokontrole. Panel kot celota osvetljuje večplastnost dejavnikov in kontekstov in s tem različnih načinov spodbujanja pozitivnega razvoja mladih v šolah.

Migrantski status in prisotnost razvojnih virov med mladostniki in mladostnicami, vključenimi v raziskavo Pozitivni razvoj mladih v Sloveniji

Ana Mlekuž, Tina Pivec *Pedagoški inštitut*

Ozadje in namen:
Raziskave na področju osebnostnega razvoja, akulturacije in splošne dobrobiti si niso enotne, ali je migrantski status dejavnik tveganja ali ne (Motti-Stefanidi & Masten, 2017). Mladostniki z migrantskim ozadjem so namreč velikokrat podvrženi

diskriminaciji, rasizmu, prihajajo iz družin z nižjim socialno-ekonomskim ozadjem, so bolj nagnjeni k duševnim stiskam in izkazujejo višjo stopnjo deviantnega vedenja (Fazel in dr., 2005; Nunn in dr., 2014; Wortley, 2009). Po drugi strani pa lahko priseljenci razvijejo visoko stopnjo adaptacije in fleksibilnosti, večjezičnost, izkazujejo višjo stopnjo državljanskega udejstvovanja ter večji optimizem glede prihodnosti (Fazel in dr., 2005; Lopez & Marcelo, 2008; Nunn in dr., 2014). Za pozitivni razvoj mladih so po teoriji PYD pomembni razvojni viri, ki hkrati služijo kot temelj za pozitivni razvoj ter varovalni dejavnik (Benard, 1991; Benson & Lerner, 2003). Ločimo jih na zunanje (podpora, opolnomočenje, meje in pričakovanja, konstruktivna raba časa) in notranje (zavezanost k učenju, pozitivne vrednote, socialne spretnosti, pozitivno identiteto) vire. Ko so le-ti med sabo usklajeni, obstaja večja verjetnost, da bodo mladostniki izkazovali manj odklonskega in več prosocialnega vedenja ter več skrbi za druge in okolje oziroma skupnost, v katerem so (Garcia in dr., 1996; Scales & Leffert, 2004). Mladostniki z bolj izraženimi razvojnimi viri tako izražajo tudi višjo stopnjo samoregulacije, rezilientnosti, samo-učinkovitosti, voditeljskih sposobnosti, spoštovanja različnosti, skrbi zase in za druge itn. (Smith & Baker, 2008). Prispevek poveže teorijo razvojnih virov in pozitivnega razvoja mladih z migrantskih ozadjem in tako raziskuje razlike v prisotnosti razvojnih virov med mladostniki_cami, pripadniki_cami večinskega naroda, mladostniki_cami priseljenci_kami prve generacije ter mladostniki_cami priseljenci druge generacije.

Metodologija:

Pri raziskovanju smo uporabili bazo podatkov prvega merjenja raziskave Pozitivni razvoj mladih v Sloveniji: razvojne zakonitosti v kontekstu migracij, v kateri je sodelovalo 1984 mladostnic in mladostnikov iz osnovnih (9. razred; N = 578) in srednjih šol (1., 2. in 3. letnik; N = 1406). Med vključenimi je bilo 90 % mladostnikov, ki so bili, tako kot eden ali oba njihova starša, rojeni v Sloveniji (mladostniki_ce, pripadniki_ce večinskega prebivalstva), 7 % mladostnikov_ic – priseljencev_k prve generacije in 3 % mladostnikov_ic – priseljencev_k druge generacije. Za merjenje razvojnih virov je bil uporabljen vprašalnik Profil razvojnih virov (Scales 2011), ki ocenjuje prisotnost razvojnih sredstev pri mladih. Vprašalnik je sestavljen iz 63 postavk na 5-stopenjski Likertovi lestvici, kjer 1 pomeni »sploh ne/redko« in 5 »zelo/skoraj vedno«. Postavke vprašalnika merijo zunanje (poddimenzije: podpora, opolnomočenje, meje in pričakovanja, konstruktivna raba časa) in notranje (poddimenzije: zavezanost k učenju, pozitivne vrednote, socialne spretnosti, pozitivno identiteto) vire. Za preverjanje razlik v razvojnih virih med mladostniki z različnim imigrantskim ozadjem je bila uporabljena One-way ANOVA.

Rezultati in ugotovitve:

Rezultati analize so pokazali, da imajo mladostniki_ce priseljenci_ke prve generacije v splošnem bolj prisotne razvojne vire kot mladostniki_ce, pripadniki_ce večinskega naroda, ter mladostniki_ce priseljenci_ke druge generacije. Ta razlika je bila očitna predvsem na področju notranjih virov, saj so mladostniki_ce pripadniki_ce prve generacije priseljencev izražali statistično značilno višjo prisotnost notranjih virov kot preostali dve skupini mladostnikov_ic na vseh štirih poddimenzijah (zavezanost

učenju, pozitivne vrednote, socialne spretnosti, pozitivna identiteta). Po drugi strani pa so rezultati pokazali, da med mladostniki_cami pripaniki_cami večinskega naroda in mladostniki_cami prseljenci_kami druge generacije ni večjih razlik v prisotnosti razvojnih virov. Statistično značilna razlika med tema dvema skupinama se je namreč pokazala le pri eni poddimenziji (podpora), kjer so mladostniki_ce, priseljenci_ke druge generacije izkazovali nižjo prisotnost le-te.

Ključne besede: pozitivni razvoj mladih, migrantski status, razvojni viri, Profil razvojnih virov, Slovenija

Spremembe v anksioznosti, COVID-19 anksioznosti, povezanosti in občutku pripadnosti šoli med mladostniki v Sloveniji v obdobju epidemije COVID-19

Tina Pivec, *Pedagoški inštitut*

Ozadje in namen:
Mladostniki in mladostnice v Sloveniji so se v šolskem letu 2020/2021 srečali z velikimi spremembami na področju šolanja, saj so se večino šolskega leta šolali na daljavo (od sredine oktobra 2020 do sredine februarja 2021 za učence višjih razredov osnovnih šol in od sredine oktobra 2020 do skoraj sredine marca 2021 za srednješolce nižjih letnikov, ki so se vrnili v šole po modelu C). Tuje raziskave (npr. Chen idr., 2021; Ravens-Sieberer idr., 2021), ki so primerjale duševno zdravje otrok in mladostnikov pred in med pandemijo, kažejo na negativen učinek sprememb, ki jih je prinesla pandemija COVID-19, na njihovo duševno zdravje, pri čemer se je pojavljalo več težav v duševnem zdravju, prav tako pa se je zvišala stopnja anksioznosti. Nadalje je bilo v raziskavi, ki je preučevala zaprtje šol in prehod na šolanje na daljavo v tujini (npr. Esposito idr., 2021), odkrito, da je pogrešanje sošolcev in šolske skupnosti vodilo do višje stopnje žalosti, prav tako pa so poročali o višji stopnji osamljenosti zaradi manj stikov sošolci in prijatelji. Namen pričujočega prispevka je odstreti doživljanje mladostnikov in mladostnic v času zaprtja šol v Sloveniji. Udeleženci so v raziskavi sodelovali v dveh časovnih točkah, zato bomo primerjali njihovo doživljanje, ko je nastopil drugi val epidemije COVID-19 (oktober in november 2020) in so se zaprle šole, in njihovo doživljanje proti koncu drugega vala epidemije, ko so se šole pričele ponovno odpirati (februar in marec 2021). Preverili bomo, ali se je med prvim in drugim merjenjem spremenila njihova anksioznost, COVID-19 anksioznost, njihova povezanost z vrstniki, starši, učitelji in skupnostjo ter če se je spremenil občutek pripadnosti šoli.

Metodologija:
V obeh merjenjih raziskave je sodelovalo 1460 udeležencev (60,2 % deklet), starih med 13 in 19 let (M = 15,37 let). 412 učencev (28,2 %) je obiskovalo 9. razred, 338 dijakov (23,1 %) 1. letnik, 403 dijaki (27,6 %) 2. letnik in 307 dijakov (21,0 %) je obiskovalo 3. letnik srednje šole. Od skupaj 1048 dijakov jih je 550 obiskovalo splošno srednješolsko izobraževanje (GIM) (52,5 %), 410 strokovno srednješolsko izobraževanje (SSI) (39,1 %), 67 poklicno srednješolsko izobraževanje (SPI) (6,4 %) in 18 nižje poklicno izobraževanje (NPI) (1,7 %).Za merjenje anksioznosti je bila uporabljena lestvica anksioznosti AN-UD (Kozina, 2012), za merjenje COVID-19

anksioznosti je bila uporabljena lestvica, ki je bila ustvarjena za merjenje anksioznosti v času COVID-19 v odrasli populaciji (Kozina idr., 2021), za merjenje povezanosti je bila uporabljena lestvica povezanost iz krajše verzije vprašalnika Pozitivni razvoj mladih (Geldhof idr., 2014) in za merjenje pripadnosti šoli je bila uporabljena lestvica iz vprašalnika PISA (OECD, 2019). Najprej smo preverili, kako so se spreminjali posamezni konstrukti v času znotraj posameznika, nato pa smo preverili, ali je prišlo do sprememb v času glede na spol ali tip šole, ki ga udeleženci obiskujejo. Uporabljena je bila ANOVA za ponovljene meritve (repeated measures ANOVA) v programu SPSS.

Rezultati in ugotovitve:
Rezultati kažejo, da v anksioznosti znotraj posameznika med obema merjenjema ni bilo razlik ($p = 0,60$), so se pa pokazale razlike znotraj posameznika v COVID-19 anksioznosti, ki je od prvega do drugega merjenja upadla ($p < 0,001$). Prav tako je prišlo do upada občutka pripadnosti do šole v obdobju od prvega do drugega merjenja ($p < 0,001$) in tudi v povezanosti z vrstniki, starši, učitelji in skupnostjo ($p < 0,001$). Glede na anksioznost in COVID-19 anksioznost so se pokazale razlike med spoloma, ki pa so v času ostale stabilne, in sicer so imela dekleta višjo stopnjo obeh vrst anksioznosti. Dijaki GIM so imeli višjo stopnjo anksioznosti kot osnovnošolci in dijaki SPI, med ostalimi ni bilo razlik. Podobno so dijaki GIM in SSI poročali o višji stopnji COVID-anksioznosti kot osnovnošolci, med ostalimi ni bilo razlik. V času je najbolj upadla COVID-19 anksioznost med dijaki NPI. Fantje so poročali o višjem občutku pripadnosti šoli v primerjavi z dekleti, vendar razlik glede na spol v času ni bilo, prav tako se tipi šol med sabo niso razlikovali. V povezanosti pa glede na spol ni bilo razlik, so pa dijaki NPI poročali o višji stopnji povezanosti v primerjavi z dijaki preostalih tipov šol. Najbolj je povezanost upadla pri osnovnošolcih.

Ključne besede: anksioznost, COVID-19 anksioznost, povezanost, pripadnost šoli, epidemija COVID-19

Odnos med učitelji in učiteljicami ter učenkami in učenci kot mediator odnosa med empatijo in agresivnostjo v Sloveniji in na Hrvaške

Ana Kozina, Manja Veldin, *Pedagoški inštitut*, Mojca Rožman, *IEA, Hamburg, Germany*, Ivana Jugović, *Institute for Social Science Research, Zagreb, Croatia*

Ozadje in namen:
Programi preprečevanja in zmanjševanja agresivnega vedenje na ravni šol pogosto vključujejo podporo in spodbujanje empatije (Batanova & Loukas, 2016). Empatija namreč s svojo kognitivno komponento, prevzemanje perspektive, in čustveno komponento, empatična skrb, omogoča, da se počutimo bolj povezani z drugimi (Eisenberg et al., 1996) in se do njih v večji meri vedemo prosocialno in manj agresivno (Jolliffe & Farrington, 2004). Pri tem pa pri načrtovanju programov za preprečevanje in zmanjševanje agresivnega vedenja na podladi empatije pogosto umanjka pripis pomembnosti kontekstu v katerem se agresivno vedenje dogaja, to je šola oz. razred. Kontekst razreda je namreč pomembno povezan tako z empatijo kot z agresivnim vedenjem. Potopljenost posameznikov v različne kontekste ter

interakcije med konteksti in posameznikom opredeljujeta Teorija razvojnih sistemov (Lerner, 1998) in Bronfenbrennerjev ekološki model (1979), ki poudarita ravno pomen interakcije med značilnostmi kontekstov, ki jih posameznik pripada in značilnostmi posameznika. Še več Bronfenbrenner in Morris (1998) trdita, da so ravno dalj časa trajajoči konteksti (kot so odnosi med učitelji in učiteljicami ter učenkami in učenci) ključni razvojni dejavnik. V kontekstu razreda so odnosi z učiteljicami in učitelji še posebej pomembni za socialni in čustveni razvoj učenk in učencev in posledično za njihovo vedenje (Farmer idr., 2011; Wentzel, 2009). Pomembna vloga učiteljic in učiteljev, zlasti kar zadeva pozitivne odnose, ima široko empirično podporo (za pregled glej Wentzel, 2009), vendar pa se hkrati negativnim vidikom teh odnosov posveča premalo pozornosti. V prispevku analiziramo mediatorski učinek pozitivnih in negativnih odnosov med učenkami in učenci ter učiteljicami in učitelji na odnos med empatijo (kognitivno in čustveno komponente) in agresivnim vedenjem z uporabo podatkov slovenskih in hrvaških učenk in učencev.

Metodologija:
V prispevku bomo analizirali napovedno moč obeh komponent empatije, čustveno in kognitivno, za agresivno vedenje učenk in učencev ter mediatorsko vlogo negativnih in pozitivnih odnosov med učitelji in učiteljicami ter učenkami in učenci za odnos med empatijo in agresivnostjo. V raziskavi je sodelovalo 271 slovenskih učenk in učencev (M = 12,91 let, SD = 0,44; 56.3 % deklet) in 268 hrvaških učenk in učencev (M = 13,60 let, SD = 0,54, 47,4 % deklet), ki so bili vključeni v projekt ROKA v ROKI: Socialne in čustvene spretnosti za nediskriminatorno in vključujočo skupnost. Na vzorcu učenk in učencev smo uporabili tri vprašalnike: Lestvico agresivnosti za učence in dijake (AG-UD; Kozina, 2013) za merjenje agresivnosti, Indeks medosebne reaktivnosti (IRI; Davis, 1980) za merjenje dveh komponent empatije (Empatična skrb za merjenje čustvene komponente, Zavzemanje perspektive za merjenje kognitivne komponente) in Zaznana kakovost odnosov študent-učitelj (pozitivni odnosi; Fischer in sod., 2017; negativni odnosi; OECD, 2018), ki je bila uporabljena kot mera kakovosti odnosov med učenci in učitelji. Opisne statistike, korelacije in zanesljivosti smo analizirali s programom IBM SPSS Statistics 27. S programom Mplus 8.5 smo preverili konstruktno veljavnosti izbranih konceptov (CFA, ESEM in hierarhični ESEM). Odnose med koncepti in možne mediatorske poti smo analizirali z metodo strukturnega modeliranja (SEM).

Rezultati in ugotovitve:
Ugotovitve kažejo, da empatija učenk in učencev pomembno napoveduje njihovo agresivno vedenje, kar je skladno s pričakovanji in drugimi raziskavami (Batanova & Loukas, 2016). Zanimivo pa je, da se komponenta empatije v obeh državah razlikuje. V Sloveniji se je skozi analizo strukturnega modela kot pomembna izkazala pot med od kognitivne komponente empatije, Prevzemanje perspektive, do agresivnega vedenja, medtem ko je na Hrvaškem podobno pomembna pot, vendar med čustveno komponento empatije, Empatična skrb, in agresivnim vedenjem. V obeh državah so negativni (ne pa tudi pozitivni) odnosi med učenkami in učenci ter učiteljicami in učitelji odigrali pomembno mediatorsko vlogo med empatijo in agresivnostjo učenk

in učencev ter tako osvetlili pomen razredne klime, to je odnosov med učiteljicami in učitelji ter učenkami in učenci pri načrtovanju preprečevanja in obravnave agresivnega vedenja na ravni razredov in šol. Uporabna vrednost ugotovitev se kaže predvsem v odstiranju pomena negativnih odnosov med učiteljicami in učitelji ter učenkami in učenci ter s tem podpira spodbujanje empatije vseh, tako učiteljic in učiteljev kot učenk in učencev.

Ključne besede: agresivnost, empatija, odnosi med učitelji in učenci, Slovenija, Hrvaška

(Ne)posredna vloga empatije in samoregulacije učencev v odnosu med čuječnostjo in agresivnostjo

Manja Veldin, Ana Kozina, *Pedagoški inštitut*

Ozadje in namen:
Agresivno vedenje ima negativne posledice tako na posameznike (žrtve in izvajalce) kot na procese (šolska klima, učne prakse itd.), ki se odvijajo v šolskem kontekstu (Brookmeyer idr., 2006; Malm in Löfgren, 2006; Schwartz idr., 2006). Številne psihosocialne intervencije, usmerjene na zmanjšanje oziroma preprečevanje agresivnosti, vključujejo tematike vezane na čustveno samoregulacijo ter nagovarjajo medosebne veščine (McGuire, 2008). Čustvena samoregulacija, ki nam omogoča samokontrolo ter uspešno spopadanje z negativnimi čustvi, ter empatija, ki nam omogoča razumevanje drugih in občutke povezanosti z njimi, sta dva koncepta, ki ju pogosto preučujejo v povezavi z agresivnostjo (Hölzel idr., 2018; Kozina idr, 2020). Avtorji ugotavljajo, da se z agresivnostjo povezuje tudi sposobnost čuječega odzivanja ter da intervencije, ki spodbujajo tako odzivanje, pri udeležencih vodijo v zmanjšanje agresivnosti (Gillions idr., 2019). Čuječnost je opredeljena kot sposobnost posameznika, da z zavedanjem spremlja ter sprejema brez obsojanja situacije, v katerih se nahaja. Ta sposobnost se lahko spreminja znotraj posameznika skozi čas in različnih situacij (Brown & Ryan, 2003). Liang idr. (2018) so ugotovili, da prav zavedanje in sprejemanje lastnih misli in čustev vodi v zmanjšanje uporabe problematičnih strategij in procesov samoregulacije (npr. ruminacije). Višja čuječnost, predvsem sposobnost opazovanja in opisovanja pa se povezuje z višjo empatijo (de la Fuente-Anuncibay idr., 2020). Iz rezultatov predhodnih raziskav še ni jasno, katera dimenzija čuječnosti najbolj prispeva k manj izraženi agresivnosti, kakor tudi ne, kateri koncepti mediirajo ta odnos. Namen naše študije je preučiti odnos med različnimi dimenzijami čuječnosti (Opazovanje, Opisovanje, Delovanje z zavedanjem in Sprejemanje brez presojanja), empatijo (čustveno in kognitivno komponento), samoregulacijo in agresivnostjo. Prav tako nas zanima mediatorska vloga empatije in samoregulacije v odnosu med čuječnostjo in agresivnostjo.

Metodologija:
V raziskavi je sodelovalo 268 slovenskih osmošolcev (M = 12,91 let, SD = 0,44; 56.3 % deklet), ki so bili vključeni v projekt Roka v Roki. Na vzorcu smo uporabili štiri vprašalnike: Lestvico agresivnosti za učence in dijake (AG-UD; Kozina, 2013) za merjenje agresivnosti, Kratko lestvico samokontrole (BSCS; Tangney idr., 2004) za

merjenje samoregulacije, Indeks medosebne reaktivnosti (IRI; Davis, 1980) za merjenje dveh komponent empatije (Empatična skrb za merjenje čustvene komponente, Zavzemanje perspektive za merjenje kognitivne komponente) ter Kentuckyjski vprašalnik čuječnostnih spretnosti (KIMS; Baer idr., 2004) za merjenje štirih dimenzij čuječnosti (Opazovanje, Opisovanje, Delovanje z zavedanjem in Sprejemanje brez presojanja). Opisne statistike, korelacije in zanesljivosti smo analizirali s programom IBM SPSS Statistics 27. S programom Mplus 8.5 smo preverili konstruktno veljavnost izbranih konceptov (CFA, ESEM in hierarhični ESEM). Odnose med koncepti in možne mediatorske poti smo analizirali preko metode strukturnega modeliranja (SEM). V zadnjem koraku smo v model vstavili tudi spol kot kovariat, saj se teoretično pomembno povezuje z izbranimi koncepti.

Rezultati in ugotovitve:
Rezultati študije nam nudijo poglobljen vpogled v odnos med specifičnimi dimenzijami čuječnosti, samoregulacijo, empatijo in agresivnostjo. Prav tako se razjasni mediatorska vlogo empatije in samoregulacije v odnosu med čuječnostjo in empatijo. Ugotavljamo, da na slovenskem vzorcu osmošolcev obstaja statistično značilen pozitiven odnos le med eno dimenzijo čuječnosti (Opazovanje) in agresivnostjo. Višja izraženost samoregulacijskih in empatičnih sposobnosti (empatične skrbi, zavzemanja perspektive) se statistično pomembno povezuje z nižje izraženo agresivnostjo. Z mediatorskimi spremenljivkami se povezujejo tri dimenzije čuječnosti; Opazovanje pozitivno z obema komponentama empatije, Delovanje z zavedanjem ter Sprejemanje brez presojanja pozitivno s samoregulacijo, medtem ko se Delovanje z zavedanjem povezuje pozitivno s kognitivno komponento empatije in Sprejemanje brez presojanja negativno. Ugotavljamo, da obstajajo posredni vplivi na odnos med čuječnostjo in agresivnostjo, ki vodijo preko vseh treh mediatorjev. Posredne poti negativno povezujejo tri dimenzije čuječnosti (Opazovanje, Delovanje z zavedanjem, Sprejemanje brez presojanja) z agresivnostjo. Spol se izkaže pomembno povezan z obema komponentama empatije in dvema dimenzijama čuječnosti (Opazovanje, Sprejemanje brez presojanja). Na podlagi ugotovitev bodo oblikovane usmeritve za prakso ter nadaljnje raziskovanje.

Ključne besede: čuječnost, agresivnost, empatija, samoregulacija, učenci

Več poti, en cilj: socialna vključenost v izobraževanju

Igor Peras, Urška Štremfel, *Pedagoški inštitut*, Barbara Bauman, *Center RS za poklicno izobraževanje,* Lana Jurko, *Network of Education Policy Centers (NEPC),* Adél Csernovitz, *Tempus Public Foundtation, Knowledge Centre,* Zlatko Bukvić, *Centar za odgoj i obrazovanje Tomislav Špoljar*, Marijana Dodigović, Irma Dračić, *Strojarska i prometna škola Varaždin*, Silvija Ladić Fischer, *Varaždinska županija*, Nikolina Žajdela Hrustek, Valentina Kirinić, *Fakultet organizacije i informatike, Varaždin*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Atrij **Ura: 10.30–12.00**
Panelna razprava bo potekala v angleškem jeziku.

Socialna vključenost je opredeljena kot proces, ki se nanaša na odločitve in prakse, ki sprejemajo raznolikost ter ustvarjajo občutek pripadnosti temelječ na prepričanju, da ima vsak posameznik pomen in potencial, ter da ga je potrebno spoštovati. S prizadevanji za socialno vključenost v izobraževalnem sistemu skušamo zagotoviti enakost izobraževalnih možnosti, kar je pogoj, da imajo v sodobnih družbah vsi državljani enake možnosti za uspeh v življenju (UNESCO, 2020). V panelni razpravi bodo uvodoma s poglobljenimi uvidi v rezultate študije o spremljanju globalnega izobraževanja (UNESCO, 2020) predstavljeni mednarodno primerjalni uvidi v stanje in izzive socialne vključenosti v izobraževanju, vključujoč podatke zbrane med pandemijo COVID-19. V nadaljevanju bodo partnerji mednarodnega Erasmus+ projekta STAIRS, ki je namenjen podpori nacionalnim, regionalnim in lokalnim deležnikom pri soočanju z izzivi zagotavljanja socialne vključenosti v izobraževanju in usposabljanju predstavili svoja prizadevanja na tem področju. Ozadje projekta temelji na prepoznavanju nacionalnih potreb na področju socialne vključenosti ter njihovem povezovanju z dobrimi izobraževalnimi praksami drugih držav z namenom prilagajanja ter uveljavljanja le teh v lokalnem prostoru. V panelni razpravi bodo predstavljeni izzivi (nacionalna poročila) na področju zagotavljanja socialne vključenosti v treh državah: Sloveniji, Madžarski in Hrvaški ter glavna spoznanja in priporočila, kako po zgledih Irske in Portugalske zagotoviti in izpopolniti pogoje za socialno vključenost v izobraževanju.

Nadgrajevanje prizadevanj za zagotavljanje inkluzivnega izobraževanja v Sloveniji: ugotovitve projekta STAIRS

Igor Peras, Urška Štremfel, *Pedagoški inštitut*, Barbara Bauman, *Center RS za poklicno izobraževanje*

Ozadje in namen:
Zagotavljanje inkluzivnega izobraževanja je postala ena izmed osrednjih tem v raziskovanju, praksi in nacionalnih politikah (Amor et al., 2019; Eurydice, 2020). Inkluzija v izobraževanju pomeni zagotavljanje enakosti izobraževalnih možnosti za vse učence in se osredotoča na tiste skupine učencev, ki so najbolj izpostavljeni marginalizaciji in izključenosti (UNESCO, 2020). V projektu STAIRS (Podpora

nacionalnim, regionalnim in lokalnim deležnikom pri soočanju z izzivi socialne inkluzije v izobraževanju in usposabljanju) se zavzemamo za okrepitev nacionalnih prizadevanj za zagotavljanje socialne inkluzije v izobraževanju glede na dobre prakse drugih evropskih držav. Podatki (npr. Cankar, 2020) nakazujejo, da (ne)enakost predstavlja izziv slovenskega izobraževalnega sistema. Vpis v gimnazije je povezan s socialno ekonomskim statusom (SES) učencev, saj so v gimnazijske programe večinoma vključeni učenci z višjim SES, v poklicne programe pa učenci z nižjim SES (Šterman Ivančič in Štremfel, 2020), obenem pa so pričakovanja, da bodo izobraževanje zaključili samo s srednješolsko izobrazbo izrazitejša med učenci z nižjim SES v primerjavi z učenci z višjim SES (OECD, 2019). Podatki o dijakih s posebnimi potrebami (PP) v srednješolskem izobraževanju nakazujejo na njihovo porast v zadnjih letih (Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, 2021) Glede na omenjen nacionalni kontekst smo v projektu STAIRS identificirali dve ciljni skupini, pri katerih obstaja tveganje za socialno izključenost v izobraževanju: 1) učenci in dijaki z nizkim SES in 2) dijaki s PP v poklicnem izobraževanju. S ciljem izboljšanja izobraževalnih možnosti za omenjeni ciljni skupini smo analizirali dobre prakse drugih evropskih držav. Namen prispevka je predstaviti glavne ugotovitve projekta STAIRS in izhajajoča priporočila za uporabo dobrih praks v nacionalnem prostoru, s katerimi želimo nadgraditi prizadevanja za zagotavljanje inkluzivnega izobraževanja v Sloveniji.

Metodologija:
Metodologija projekta STAIRS temelji na analizi dobrih praks inkluzivnega izobraževanja izbranih evropskih držav in prenos le teh v nacionalni prostor. Za ta namen so projektni partnerji iz Irske (Mary Immaculate College, Limerick) in Portugalske (Universidade Lusófona de Humanidades e Tecnologias, Lizbona) pripravili nabor dobrih praks inkluzivnega izobraževanja v svojih izobraževalnih sistemih (N = 11) z namenom prenosa le teh v izobraževalne sisteme Slovenije, Hrvaške, Madžarske in Češke. Sodelavci Pedagoškega inštituta in Centra RS za poklicno izobraževanje smo identificirali nacionalne izzive zagotavljanja inkluzivnega izobraževanja z vidika dveh ciljnih skupin: 1) vključevanje učencev in dijakov z nizkim SES in 2) dijakov s PP v poklicnem izobraževanju. Na nacionalne izzive omenjenih ciljnih skupin smo skupaj s skupino šestih nacionalnih strokovnjakov (izbrani zunanji sodelavci, ki se pri svojem delu srečujejo z izzivi inkluzivnega izobraževanja) skušali poiskati odgovore na spletnih študijskih obiskih, kjer so dobre prakse bile podrobneje predstavljene. Po spletnih študijskih obiskih in skupni analizi so bila oblikovana priporočila za uporabo dobrih praks v nacionalnem prostoru.

Rezultati in ugotovitve:
Analiza dobrih praks Irske in Portugalske na področju zagotavljanja inkluzivnega izobraževanja kaže, da imata državi vzpostavljeni nacionalni iniciativi za zagotavljanje sistematične podpore šolam iz najbolj depriviligiranih okolij (DEIS na Irskem, TEIP na Portugalskem), ki sta podprti z nacionalnimi politikami in temeljita na dolgoročnih ter trajnostnih pristopih. Šole so identificirane na podlagi objektivnih kriterijev (npr. deprivacijskega indeksa na Irskem), kar omogoča zagotavljanje podpore na območjih z najvišjo prikrajšanostjo. Kot pomembni vidiki zagotavljanja

inkluzivnega izobraževanja so bili prepoznani kontinuiran profesionalni razvoj učiteljev (npr. na področju poučevanja bralne in številčne pismenosti), multi-profesionalno sodelovanje (npr. osnovnih šol, univerz in raziskovalnih zavodov) in povezovanje šole s skupnostjo (dobre prakse Irske in Portugalske močno zagovarjajo predvsem vključevanje staršev). Priporočila za uporabo dobrih praks v nacionalnem prostoru smo oblikovali v okviru štirih prioritetnih področij:1) inkluzivna naravnanost in občutljivost do socialne vključenosti, 2) identifikacija in podpora učencem in dijakom z nizkim SES, 3) opolnomočenje učiteljev in 4) sodelovanje in povezovanje različnih deležnikov pri obravnavi ter podpori učencev in dijakov, ki jih predstavljamo v prispevku.

Ključne besede: socialna inkluzija, STAIRS, priporočila, nizki SES, posebne potrebe

Regija na poti do inkluzivnega izobraževanja

Lana Jurko, *Network of Education Policy Centers (NEPC)*

Ozadje in namen:

Prispevek povzema regionalno poročilo Inclusion and Education All Means All (UNESCO, 2021) za Srednjo in Vzhodno Evropo, Kavkaz in Srednjo Azijo. Spremenimo svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 (UN General Assembly, 2015) je temeljni dokument, ki se zavzema za zmanjšanje revščine in trajnostno okolje na podlagi prizadevanj za oblikovanje socialne pravičnosti ob upoštevanju obstoječih instrumentov za zagotavljanje človekovih pravic zadnjih 70 let. Poglobljeno se nanaša na pravičnost, inkluzijo, raznolikost, enake možnosti in nediskriminacijo. Cilj 4 za trajnostni razvoj se nanaša na zavezo mednarodne skupnosti k "zagotavljanju inkluzivnega in pravičnega kakovostnega izobraževanja ter spodbujanje priložnosti vseživljenjskega učenja za vse". Inkluzija v izobraževanju je proces temelječ na dejanjih, ki sprejemajo raznolikost, gradijo občutek pripadnosti in predstavlja temelj kakovostnega izobraževalnega sistema, ki omogoča vsakemu otroku učenje in razvijanje potenciala. Premik k inkluziji mora biti podkrepljen s spremembo terminologije in razumevanja, kar pomeni prehod iz medicinskih in na potrebe vezanih terminov k terminologiji, ki v ospredje načrtovanja postavlja potrebe učenca. Gre za model, ki daje prednost identifikaciji in odstranitvi odnosnih, fizičnih in organizacijskih ovir. Vsi deležniki morajo razumeti temeljno razmišljanje povezano z inkluzijo. Koncept ovir predvideva, da je veliko posameznikov v tveganju za izobraževalno izključenost, ne samo tisti s posebnimi potrebami. Npr. socialni in kulturni mehanizmi vodijo v izključenost na podlagi etnične pripadnosti ali revščine. Koncept ovir pri udeležbi v izobraževalnem procesu in učenju zamenjuje koncepta posebnih potreb in težav. Prispevek se osredotoča na trenutne inkluzivne politike in inovativne politične rešitve v regiji. Izpostavlja izzive in ovire sistema ter prinaša deset ključnih priporočil, ki bi jih naj odločevalci upoštevali, če želimo izpolniti zavezo k zagotavljanju inkluzivnega in pravičnega kakovostnega izobraževanja za vse.

Metodologija:
Regionalno poročilo (UNESCO, 2021) se osredinja na analizo primarnih podatkov zbranih v 30 izobraževalnih sistemih Srednje in Vzhodne Evrope, Kavkaza in Srednje Azije. Na podlagi poročila Global Education Monitoring Report (UNESCO, 2020) ter izkušnjah delovne skupine smo pripravili predlogo za zbiranje podatkov za preučevanje nacionalnih politik in praks na področju inkluzije ter izobraževanja v sedmih kategorijah (Zakoni in politike; Podatki; Upravljanje in finance; Kurikulumi, učbeniki in ocenjevanja; Učitelji; Šole; Učenci, starši in skupnosti). Predlogo so izpolnili nacionalni strokovnjaki in predstavniki vlad v začetku 2020 na podlagi raziskovalnega dela, raziskovanja, ki je sintetiziralo politike in raziskave ter v nekaterih primerih vključilo intervjuje s strokovnjaki. Identificirani in poglobljeno preučevani so bili reprezentativni primeri geografije, demografije in javnopolitičnih pristopov. Ker je tekom priprave pričujočega poročila izbruhnila pandemija COVID-19, smo zbiranje podatkov razširili na pridobivanje informacij o odzivih izobraževalnih sistemov nanjo. Prispevek povzema ugotovitve o prizadevanjih izobraževalnih sistemov v regiji za izboljšanje socialne inkluzije in njihov odziv, ki je v času zaprtja šol ob pandemiji podpiral inkluzijo.

Rezultati in ugotovitve:
Srednja in Vzhodna Evropa, Kavkaz in Srednja Azija napredujejo k na pravicam-temelječem pristopu k inkluzivnemu izobraževanju. V zadnjih 20 letih se je stopnja dosežene izobrazbe naglo povečala, medtem ko se je zgodnje opuščanje izobraževanja zmanjšalo za polovico. Podporni sistemi šol postajajo širši in bolj prilagodljivi. Države se premikajo iz medicinskega modela (odstotek učencev s posebnimi potrebami v posebnih šolah je padel (iz 78 % v 2005/06 na 53 % v 2015/16). Analiza kaže, da kljub napredku izključenost otrok s posebnimi potrebami, učencev iz etničnih in jezikovnih manjšin (Romi, begunci itd.) ali učencev z nizkim socialno-ekonomskim statusom vztraja. Pandemija COVID-19 je vodila k zaprtju šol in rešitvam na daljavo, ki predstavlja tveganje za najbolj prikrajšane učence, da še bolj zaostanejo. Tekom pandemije je 76 % držav ponudilo podporo učencem s posebnimi potrebami in 52 % prilagodljive učne platforme na katerih učenci napredujejo po lastnem tempu. Manj podpore je bilo dane pri omogočanju dostopa do infrastrukture na oddaljenih območjih (43 %), oblikovanju učnega materiala za jezikovne manjšine ali zagotavljanju dodatne podpore revnejšim gospodinjstvom (38 %). Izobraževalni sistemi v regiji imajo odgovornost za nadaljevanje poti, saj je premik k zagotavljanju inkluzije daleč od dokončanega.

Ključne besede: Inkluzivno izobraževanje, politika, marginalizirane skupine, Covid-19

Naslavljanje in spodbujanje inkluzivnega izobraževanja v Evropi v projektu STAIRS

Adél Csernovitz, *Tempus Public Foundtation, Knowledge Centre*

Ozadje in namen:

Glavni namen prispevka je predstaviti utemeljenost, aktivnosti in cilje projekta STAIRS (Podpora nacionalnim, regionalnim in lokalnim deležnikom pri soočanju z izzivi socialne inkluzije v izobraževanju in usposabljanju), ki se nanaša na naslavljanje in spodbujanje inkluzivnega izobraževanja v sodelujočih državah (Madžarska, Češka, Hrvaška, Irska, Portugalska in Slovenija) ter doseganje EU ciljev na tem področju. Strategija Evropa 2020 (Evropska Komisija, 2010) si je prizadevala zagotoviti, da "se koristi rasti široko delijo in da lahko ljudje, ki so podvrženi revščini ter socialni izključenosti, živijo dostojanstveno in so aktivni del skupnosti". Budginaitė et al. (2016) razlagajo, da je izobraževalna prikrajšanost hkrati vzrok in posledica revščine ter socialne izključenosti. Evropska komisija (2015) poudarja, da morajo biti šole opolnomočene, da se ustrezno odzovejo na nove in kompleksne izzive v naraščajoče raznoliki družbi. Zagotavljanje inkluzivnega izobraževanja je bil opredeljen kot kritični pogoj za doseganje enega izmed glavnih ciljev Strategije Evropa 2020 (Evropska komisija, 2010), tj. zmanjšanje zgodnjega opuščanja izobraževanja na ravni Evropske unije na manj kot 10 %. Izobraževalne politike morajo upoštevati raznolikost in omogočiti vsem učencem doseganje izobrazbe in razvijanje lastnih potencialov, ne glede na ozadje ali specifične učne potrebe. Šole bi naj spodbujale inkluzivno izobraževanje, se izogibale ločevanju učencev in zagotavljale ustrezno podporo tistim, ki jo potrebujejo (Budginaitė et al., 2016).

Metodologija:

Evropski Erasmus+ projekt STAIRS se osredinja na sodelovalne pristope profesionalne skupnosti, diseminacijo in prenos dobrih praks na področju inkluzivnega izobraževanja ter s tem skuša prispevati k nadaljnjemu razvoju izobraževalnih politik na tem področju. Partnerji iz Irske in Portugalske so zbrali primere dobrih praks inkluzivnega izobraževanja iz lastnih izobraževalnih sistemov in jih preoblikovali v študije primera, predstavljene na portalu ESLplus (evropski učni prostor na temo opuščanja izobraževanja). Češka, Hrvaška, Madžarska in Slovenija so kot države, ki preko projekta želijo nadgraditi svoja prizadevanja za inkluzivno izobraževanje, pripravile nacionalna poročila z namenom poglobljenega razumevanja izzivov socialne inkluzije v nacionalnih kontekstih. Omenjene države so oblikovale skupine strokovnjakov, ki so sodelovali na spletnih študijskih obiskih, analizirali dobre inkluzivne izobraževalne prakse Irske ter Portugalske in oblikovali priporočila za uporabo dobrih praks v nacionalnih kontekstih (nacionalni prilagoditveni načrti). V projektu nastajata tudi množični odprti spletni tečaj (MOOC) in nabor orodij za upravljanje sprememb (Change Management Toolkit). V zadnjem delu projekta bodo oblikovana tudi priporočila za uporabo dobrih praks v evropskem prostoru (European Adaptation Guidelines), ki jih pripravljajo sodelujoči strokovnjaki in s katerimi bomo zagotovili, da bodo nacionalna priporočila lahko dosegla tudi evropsko raven.

Rezultati in ugotovitve:
Poleg uvoda v projekt STAIRS se bo predstavitev osredinjala na glavne vmesne rezultate in ugotovitve projekta. Rezultati kažejo, da se Češka, Hrvaška, Madžarska in Slovenija soočajo z različnimi izzivi na področju zagotavljanja socialne vključenosti v izobraževanju ter da so na Irskem in Portugalskem identificirane raznolike dobre prakse, s katerimi lahko te izzive naslovimo. Potrdila se je teza, da sta kot podpora zagotavljanju nacionalnih sistemskih in praktičnih sprememb poleg priporočil za uporabo dobrih praks v nacionalnem prostoru (nacionalni prilagoditveni načrt) potrebna tudi implementacija množičnega odprtega spletnega tečaja (MOOC) ter nabor orodij za upravljanje sprememb (Change Management Toolkit). MOOC bo zagotovil nabor orodij za deležnike, ki želijo preoblikovati izobraževalne sisteme preko sodelovalnih pristopov na inkluziji temelječih iniciativ. Poleg vmesnih rezultatov bo nazadnje v prispevku predstavljeno tudi uspešno prilagajanje projekta tekom pandemije Covid-19.

Ključne besede: socialna inkluzija, dobre prakse, nacionalni prilagoditveni načrti, izobraževanje, EU

Učenci s posebnimi potrebami in pomočniki učiteljem na šolah okrožja Varaždin

Zlatko Bukvić, *Centar za odgoj i obrazovanje Tomislav Špoljar*, Marijana Dodigović, Irma Dračić, *Strojarska i prometna škola Varaždin*, Silvija Ladić Fischer, *Varaždinska županija*, Nikolina Žajdela Hrustek, Valentina Kirinić, *Fakultet organizacije i informatike, Varaždin*

Ozadje in namen:
Zakon o izobraževanju na Hrvaškem razlikuje med dvema skupinama učencev s posebnimi potrebami: 1) učenci s posebnimi potrebami (različnih tipov in stopenj) in 2) nadarjeni učenci. Glavni vprašanji, ki se porajata sta, kaj lahko naredijo šole in kako spremeniti obstoječe oblike podpore za učence s posebnimi potrebami v inkluzivnih razredih (Giangreco, 2013). Trenutno hrvaški izobraževalni sistem zagotavlja dodatno profesionalno pomoč učencem s posebnimi potrebami v obliki podpore šolskih svetovalnih delavcev in pomočnikov učiteljem. V okrožju Varaždin je trenutno 41 osnovnih šol in 14 srednjih šol za učence stare med 7 in 18 let. Prvi pomočniki učiteljev so v okrožju Varaždin začeli delovati leta 2014 preko projektov, ki jih je financiral Evropski Socialni Sklad (ESS), ki je še danes glavni vir financiranja. V okviru omenjenih projektov in v skladu z odlokom o zaposlovanju pomočnikov učiteljev je pogoj za zaposlitev opravljeno usposabljanje v obsegu vsaj 20 ur predavanj. Trenutno je na ravni okrožja in države usposobljenih približno 400 pomočnikov za nudenje podpore učencem s posebnimi potrebami. Hrvaški Pravilnik o pomočnikih učiteljem in profesionalnih komunikacijskih mediatorjih (Narodne novine, 2018) opredeljuje obseg njihovega dela z zgolj enim ali več učenci iz istega razreda. Na Hrvaškem se profil pomočnikov učiteljem razlikuje v primerjavi z drugimi državami. Razlike so prisotne glede na predpisana usposabljanja in kompetence (Giangreco in Doyle, 2007; Sharma in Salend, 2016). Ob tem je potrebno zavedanje, da so učitelji/pomočniki učiteljev eden izmed ključnih dejavnikov za zagotavljanje

podpore inkluzivnega izobraževanja (Giangreco, 2013; Bouillet, 2019). S sodelovanjem v projektu STAIRS smo pridobili pomembna spoznanja o dobrih praksah Irske in Portugalske na področju nudenja podpore učencem s posebnimi potrebami Za naše področje so še posebej zanimiva spoznanja z vidika izobraževanja pomočnikov učiteljem, ki jih bomo predstavili v priporočilih namenjenim izobraževalnim institucijam v naši regiji in na Hrvaškem).

Metodologija:
V uvodni fazi in prvem financiranem projektu s strani ESS smo razvili program usposabljanja za pomočnike, ki je bil potrjen s strani odgovornega ministrstva. V prvem letu smo usposobili 115 pomočnikov, medtem ko je Ministrstvo za znanost in izobraževanje objavilo odlok o razvoju programa usposabljanja za pomočnike, ki pa še ni bil uradno sprejet. Z namenom evalvacije preteklega obdobja delovanja pomočnikov učiteljem smo analizirali projektno dokumentacijo, število učencev s posebnimi potrebami, ki so dobili podporo in število pomočnikov učiteljem. Za namene ugotavljanja izkušenj z delom pomočnikov učiteljem smo izvedli spletno raziskavo na vzorcu (N = 57) pomočnikov učiteljem in učiteljih v osnovnih in srednjih šolah. Uporabljen je bil spletni vprašalnik razvit s strani avtorjev pričujočega prispevka. Postavke vprašalnika so se nanašale na demografske značilnosti, zaznavo vloge pomočnika učitelja, pomen podpore, uspeh učencev in vključenost (Primeri postavk: »Pomočnik učitelja pozitivno vpliva na napredovanje učenca«; »Pomočnik učitelja je zamenjava učitelja«; »Učenci s posebnimi potrebami so odgovornost pomočnika učitelja«).

Rezultati in ugotovitve:
Rezultati kažejo, da na povprečni letni ravni v zadnjih sedmih letih pomočniki učiteljem v okviru podpornih projektov delujejo na 25 osnovnih in srednjih šolah varaždinskega okrožja. Analiza nam je omogočila vpogled v število pomočnikov učiteljem in učencev s posebnimi potrebami glede na šolsko leto, razred in vrsto primanjkljajev. Prav tako smo pridobili uvid v vlogo pomočnikov učiteljem glede na perspektivo učiteljev in pomočnikov samih. Ugotavljamo, da so glavni izzivi dela pomočnikov učiteljem in njihovemu doprinosu h kvaliteti poučevanja vezani na zaznavanje vloge, delovne pogoje in sodelovanje z učitelji. Večina udeležencev (90 %) poroča, da mora biti podpora pomočnika usmerjena na učence, medtem ko jih manj poroča (39 %), da mora biti podpora usmerjena na učitelje. 26 % udeležencev se strinja, da je vsa odgovornost za učenca na pomočnikih učiteljev. 13 % udeležencev zaznava previsoka pričakovanja vezana na pomočnike učiteljev. V predstavitvi bodo podrobneje predstavljeni omenjeni rezultati pridobljeni v času projekta STAIRS.

Ključne besede: inkluzija, pomočniki učiteljem, učenci, mnenja, izzivi

PREDSTAVITVE PRISPEVKOV

SREDA, 22. september 2021

Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Počutje predšolskih otrok v času Covid-19 epidemije ter njihovo razumevanje in doživljanje situacije

Marcela Batistič Zorec, Mojca Peček Čuk, *Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Mala dvorana **Ura: 11.30–12.00**

Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:

V času drugega vala epidemije Covid-19 od oktobra 2020 do marca 2021 so bili vrtci zaprti za predšolske otroke, z izjemo tistih, katerih starši so delali izven doma in so nujno potrebovali varstvo otrok. Skupaj s študenti podiplomskega študija predšolske vzgoje na UL PEF sva avtorici zasnovali in izvedli raziskavo, ki temelji na preučevanju perspektive otrok. Od začetka epidemije (marec 2020) je bilo izvedenih precej raziskav o vplivu spremenjenega načina življenja na otroke in mladostnike, ki kažejo, da ima zaprtje vrtcev in šol posledice na njihovo počutje in vedenje (npr. Cantiani 2021 idr.; Mochida idr. 2021). Le malo raziskav pa je preučevalo predšolske otroke z vidika njihove perspektive - počutja in doživljanja covid situacije (npr. Kahuroa idr. 2021; Marjanovič Umek idr. 2021), kar je v raziskavi zanimalo nas. Izhajali smo iz prepričanja, da so otroci kompetentni (npr. Rinaldi, 2006) in da znajo veliko povedati o svojem življenju, če smo jih pripravljeni poslušati. Kjørholt (2005) pravi, da so posebno v skandinavskih državah razvili vpliven diskurz o otrokovih pravicah, poudarjajo participacijo, dajanje glasu in poslušanje otrok. Raziskovalci, ki so se ukvarjali z raziskovanjem skupaj z otroki (npr. Flewitt 2005; Clark 2011), pravijo, da nobena tehnika oz. pristop ne ustreza vsem otrokom, zato je pomembno obvladati in uporabljati različne načine za ugotavljanje otroške perspektive (Einarsdóttir 2007), pomembno pa je upoštevati tudi etiko raziskovanja z otroki (npr. Dunphy 2005). Namen raziskave je bil najti primerne pristope za ugotavljanje perspektive otrok ter ob tem ugotoviti, kako otroci razumejo covid situacijo, kako so se počutili v tem času, kaj jim je bilo všeč in kaj so pogrešali glede na to, ali so ta čas preživeli v vrtcu ali doma. Otroke smo vprašali tudi, kaj mislijo o epidemioloških ukrepih in ali oz. kaj bi v zvezi s tem spremenili.

Metodologija:

Raziskavo smo izvedli v aprilu 2021, ko so se slovenski vrtci po dolgem času odprli za vse otroke. Čeprav je bil naš osnovni cilj ugotavljanje perspektive predšolskih otrok, smo uporabili metodo triangulacije, v kateri smo poleg intervjujev s 40 otroki intervjuvali tudi 18 vzgojiteljic in 37 staršev teh otrok z namenom, da bi osvetlili počutje otrok še z vidika percepcije odraslih, ki so ta čas preživeli z njimi. Intervjuvali smo otroke v starosti med 3 in 6 let, njihova povprečna starost je bila 5;0 let. Izmed 40 otrok jih je 21 celotno obdobje preživelo doma, 15 jih je bilo ves čas v vrtcu, preostali pa so bili del tega časa doma, del časa pa so ponovno obiskovali vrtec. S študenti, ki so opravili intervjuje, smo skupaj izdelali vprašalnik, njihova naloga pa je bila, da sami (na osnovi predhodnega študija pri predmetu in samostojnega študija literature) poiščejo in uporabijo najustreznejše pristope za ugotavljanje perspektive

otrok (npr. uporaba lutk, risbe, simbolne igre … pri pogovoru z otrokom). Dobesedno zapisane odgovore otrok smo kvalitativno obdelali. V prispevku se bomo zaradi obsežnosti podatkov osredotočili le na analizo in interpretacijo odgovorov otrok, odgovore vzgojiteljic in staršev pa bomo uporabili le delno pri interpretaciji.

Rezultati in ugotovitve:
Ena ključnih ugotovitev raziskave je, da so predšolski otroci izjemno dobro poučeni o virusu covid-19 in o ukrepih, ki se jih moramo držati, da bi zmanjšali širjenje epidemije. V nasprotju s prevladujočim prepričanjem odraslih, da je otrokom potrebno na pootročen način (npr. s pomočjo pravljic) razlagati življenjske situacije, ugotavljamo, da zelo dobro razumejo situacijo, poznajo ukrepe, se obnašajo odgovorno, nekateri pa so bili kritični do tega, da se posamezniki predpisanih ukrepov ne držijo. Otroci, ki so ta čas preživeli doma, so najbolj pogrešali vrstnike iz vrtca in vzgojiteljici iz svojega oddelka, mnogi pa so povedali, da so bili radi doma, ker so več časa preživeli s starši in drugimi sorodniki. Večina otrok, ki so bili ta čas v vrtcu, je odgovorila, da so se tam počutili dobro, vendar so pogrešali prijatelje, ki so bili odsotni. Posebej zanimivi so bili odgovori otrok na vprašanje, kaj menijo o epidemioloških ukrepih in ali bi v zvezi z njimi kaj spremenili. Najbolj jih motijo maske, a se zavedajo, da su nujne, želijo pa si, da se bi znova odprle dejavnosti, ki so zaprte. Eden pravi, »da ne bi zaprl vrtca in šole«, drugi si npr. želi »da bi v vrtec hodili vsi otroci, se družili, igrali pa smejali«.

Ključne besede: predšolska vzgoja, Covid-19, zaprtje vrtcev, perspektiva otrok, počutje otrok

Razvoj kontekstualnega pristopa v dodiplomskem izobraževanju bodočih vzgojiteljev predšolskih otrok skozi pisanje terapevtskih zgodb

Aleksandra Šindič, *Filozofska fakulteta, Univerza v Buhaću, BIH*, Jurka Lepičnik Vodopivec, *Univerza na primorskem Pedagoška fakulteta*

Datum: 22. 9. 2021
Dvorana: Mala dvorana **Ura: 12.00–12.30**
Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:
Prilagoditev in prestrukturiranje dodiplomskega izobraževanja zaščitnim ukrepom med pandemijo Covid-19 se odraža ne le v prehodu s klasičnega na spletno poučevanje, temveč tudi v potrebi po preoblikovanju in povezovanju poučevanja ter še zlasti v iskanju in oblikovanju pristopa poučevanja v kontekstu Covid-19 situacije, ki spodbujajo rezilientnost vseh deležnikov v tem procesu. V kriznih razmerah je pomembna podpora odraslih, ki so otroku pomembna, da zadovolji potrebe po varnosti in, da mu pomaga pri reševanju, obvladovanju in razumevanju težkih duševnih situacij (Kruger in Reddemann, 2013; Profaca in Arambašić, 2009). Izhajali smo iz spoznanj Ortnerja (2009), Perrowe (2010), Krugerja in Reddemanna (2013), Schapira in Arama (2019), ki prepoznajo pomen domišljije in terapevstkih zgodb za otroke pri premagovanju težkih življenjskih situacij. Glede na to, da je bilo življenje v času Covid-19 spremenjeno in težko tako študentm kot drugim mladim (Kerč idr,

2021; Rupnik Vec idr. 2020; Profaca i Arambašić, 2009) smo poseben poudarek namenili čustvenim in socialnim izkušnjahm študentov med spletnim poučevanjem. Študente smo želeli motivirati tako, da so se svoja čustva prepoznavali skozi občutek družbene odgovornosti v skupnosti (Rogoff 2003), spodbujanjem empatije z razumevanjem pomena in zapletenosti družbenega konteksta za otroka, ki se je med pandemijo Covid-19 spreminjal in z nepredivenimi vsakodnevnmim mikrostresnimi dogodki, povročal pri vseh deležnikih napetost, živčnost, jezo, strah, paniko, krizo, izkušnje z majhnimi ali velikimi travmami. Naslednji korak je bil najti psihološke metafore in pisati terapevstke zgodbe za otroke. Domišljijo in psihološko metaforo (osnova terapevtske zgodbe) mnogi avtorji dojemajo tudi kot pomembno orodje za ohranjanje duševnega zdravja odraslih (Kruger in Reddemann, 2013; Widdowson, 2010). Pri pisanju terapevtskih zgodb za otroke, v okviru pandemije Covid-19, so študentje odkrivali lastna čustvena stanja, ki smo jih skupaj prepoznavali in analizirali. Naš namen je bil razviti pristop spletnega dodiplomskega poučevanja, temelječega na situacijskem učenju in preveriti njegovo učinkovitost ter dopolniti znanje o procesih poučevanja in učenja bodočih vzgojiteljev v času inicialnega dodiplomskega izobraževanja.

Metodologija:
Cilj kvalitativne razvojne raziskave introspektivnega pristopa, izvedene konec leta 2020, v kateri je sodelovalo 36 študentov Filozofske fakultete Univerze v Banjaluki in Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem, je bil razviti in preučiti elemente poučevanja na daljavo upoštevajoč situacijsko učenje študentov v kontekstu spremenjenih življenjskih razmer med pandemijo COVID 19. Specifičnost kvalitativnega oblikovanja razvojnih raziskav (Richey in Klein, 2014) je v tem, da se hkrati osredotoča na razvoj ali izvajanje procesa (oblikovanje in razvoj kontekstualnega poučevanja na daljavo), na na eni strani in na njenem proučevanju, najpogosteje z ocenjevanjem, vrednotenjem in razvojem kontekstualiziranih zaključkov ali splošnih načel o procesu (študentske introspektivne izkušnje takšnega poučevanja), na drugi strani. Sestavni del kontekstualnega poučevanja so bile motivacija, navodila za pisanje terapevtskih zgodb za otroke med pandemijo COVID-19, in razmislek o tem procesu. Podatki o introspektivnih vpogledih študentov med tem posebej izpeljanim učnim procesom so bili zbrani z introspektivnim pisnim intervjujem. S tematsko analizo vsebine so bile izpostavljene pomembne medsebojno povezane kategorije s področja čustvene in socialne vključenost študentov, za katere je bilo ugotovljeno, da jih, med običajnim poučevanjem na daljavo, primanjkuje (Rupnik Vec idr, 2020).

Rezultati in ugotovitve:
Ta študija predstavlja razvoj in potek pristopa v dodiplomskem spletnem okolju, v katerem so se bodoči vzgojitelji usposobili za spretnosti ustvarjanja terapevtskih zgodb za otroke 1), in prikaz rezultatov uporabljenega pristopa za pridobitev navedenih specifičnih znanj (2). Želeli smo dopolniti teoretična znanja bodočih vzgojiteljev o procesih poučevanja in učenja ter oblikovati nova teoretična znanja s področja situacijskega učenja na daljavo v posebnih pogojih. V tako realiziranem pristopu smo poimenovali izbrane kategorije: 1) čustvena komponenta:

prepoznavanje lastnih čustvenih stanj študentov in vpogled v čustvena stanja otrok med pandemijo COVID 19; 2) socialna komponenta: angažiranost študentov in uporaba elementov uporabljenega pristopa v kontekstu širše skupnosti med COVID 19. Rezultati raziskave kažejo, da je prevladujeoča čustvena komponenta. Ugotovili smo, da je v prihodnje potrebno več pozornosti nameniti čustveni razsežnosti učnih procesov študentov, pa tudi njihovi socialni potrebi po delovanju v skupnosti z aktivnejšo vlogo, ki jo je mogoče uresničiti tudi v virtualnem okolju s kontekstualnim pristopom.

Ključne besede: kontekstualni pristop, dodiplomsko izobraževanje, spletno okolje, pisanje terapevtske zgodbe za otroke v času COVID 19, čustvena in socialna angažiranost študentov.

Občutek pripadnosti šoli kot dejavnik blagostanja in učne uspešnosti učencev in učenk

Klaudija Šterman Ivančič, Urška Štremfel, Igor Peras, Barbara Japelj Pavešić,
Pedagoški inštitut

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Mala dvorana **Ura: 14.00–14.30**

Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:

Občutek pripadnosti šoli se nanaša na učenčevo subjektivno zaznavanje šolskega okolja (Goodenow, 1993) in se je v različnih študijah potrdil kot pomemben napovednik višje učne uspešnosti (npr. Anderman, 2002; Hughes idr., 2015; Korpershoek idr., 2019) ter blagostanja učencev in učenk (npr. Jose idr., 2012; Moffa idr., 2016; Raskauskas idr., 2010). Podatki o občutku pripadnosti šoli učencev in učenk v slovenskem šolskem prostoru niso spodbudni. Rezultati različnih mednarodnih primerjalnih raziskav znanja (npr. TIMSS 2015, PIRLS 2016, PISA 2015 in 2018) namreč kažejo, da slovenski učenci in učenke ter dijaki in dijakinje izražajo nižji občutek pripadnosti šoli v primerjavi z mednarodnim povprečjem. Glede na identificirane pozitivne učinke občutka pripadnosti šoli na različne vidike učenčeve učne uspešnosti in vedenja, menimo, da je to področje, ki ga je v slovenskem šolskem prostoru pomembno dodatno preučiti. Temeljni cilj pričujočega prispevka je poglobljeno razumevanje občutka pripadnosti šoli pri slovenskih učencih in učenkah ter dijakih in dijakinjah. Na podlagi rezultatov mednarodnih raziskav TIMSS 2015, PIRLS 2016 in PISA 2018 smo preverili: 1) ali občutek pripadnosti šoli kot kriterij napoveduje učno uspešnost slovenskih učencev in učenk; in 2) ali občutek pripadnosti šoli kot kriterij napoveduje različne vidike blagostanja (učne dosežke, zaznavo učiteljeve zavzetosti in socialno-čustvene opore ter zaznavo izpostavljenosti medvrstniškemu nasilju) slovenskih učencev in učenk. Pri tem so nas, poleg upoštevanja različnih starosti učencev in učenk, zanimale razlike v učinkih občutka pripadnosti šoli glede na spol, socialno-ekonomski status ter imigrantski status učencev in učenk. Razumevanje občutka pripadnosti šoli kot napovednika učne uspešnosti ter blagostanja učencev in učenk je uvodni korak k poglobljenemu razumevanju dejavnikov, ki prispevajo k razvoju občutka pripadnosti šoli. Poglobljeno razumevanje teh dejavnikov razumemo kot pomembno iz vidika

načrtovanja intervencij za krepitev občutka pripadnosti šoli pri učencih in učenkah ter posledično izboljšanja njihovega blagostanja in učne uspešnosti.

Metodologija:
Za potrebe analiz, ki jih predstavljamo v prispevku smo za vse vključene spremenljivke uporabili modelsko izračunane vrednosti na mednarodnih lestvicah raziskav TIMSS, PIRLS in PISA, ki so del nacionalnih baz podatkov za Slovenijo. V analize smo vključili podatke o dosežkih na preizkusu znanja iz matematike (TIMSS 2015) in branja (PIRLS 2016 in PISA 2018), in sicer verjetnostne vrednosti dosežkov (angl. Plausible values). Za namene ugotavljanja velikosti učinka občutka pripadnosti šoli na zaznavanje učiteljeve zavzetosti pri poučevanju matematike, zaznavanje njegove socialno-čustvene opore pri pouku slovenščine, dosežke iz matematike in branja ter na zaznano izpostavljenost medvrstniškemu nasilju, smo uporabili postopek linearne regresije, ki smo ga ponovili znotraj različnih skupin (glede na spol, socialno-ekonomski status in imigrantski status). V okviru raziskave TIMSS smo analize izvedli ločeno za populacijo četrtošolcev in osmošolcev, v okviru raziskave PISA za populacijo 15-letnikov in v okviru raziskave PIRLS za populacijo četrtošolcev. Podatke smo analizirali s pomočjo statističnega programa IBM SPSS 27.0 in orodja IEA IDB Analyzer Version 4.0.35, ki nam pri obravnavi podatkov zaradi dvostopenjskega vzorčenja v raziskavah poleg uporabe uteži za posameznega učenca omogoča tudi uporabo vzorčnih uteži z namenom ustrezne ocene standardne napake parametrov v populaciji po metodi ponovnega vzorčenja (angl. Bootstrap).

Rezultati in ugotovitve:
Rezultati analiz kažejo, da so se večji učinki občutka pripadnosti šoli na učne dosežke in različne vidike blagostanja pokazali pri srednješolcih, pri osnovnošolcih pa je opazen predvsem učinek občutka pripadnosti šoli na učenčevo zaznavanje zavzetosti učiteljevega poučevanja. Tako v osnovni kot v srednji šoli smo ugotovili tudi značilne učinke občutka pripadnosti šoli na zaznavanje izpostavljenosti medvrstniškemu nasilju, pri čemer je omenjeni učinek ponovno večji pri dijakih in dijakinjah prvih letnikov. Nadalje rezultati kažejo, da je tako pri osnovnošolcih kot srednješolcih učinek občutka pripadnosti šoli na zaznavanje izpostavljenosti medvrstniškemu nasilju večji pri tistih, ki so poročali o imigrantskem statusu in nižjem socialno-ekonomskem statusu. Izsledki študije so večinoma skladni s tujimi raziskavami, ki so potrdile značilne učinke občutka pripadnosti šoli na različne vidike učne uspešnosti (npr. Anderman, 2002; Hughes idr., 2015) in blagostanja učencev ter učenk (npr. Jose idr., 2012; Moffa idr., 2016; Phan, 2013; Raskauskas idr., 2010). Kljub ugotovljenim določenim razlikam v napovedni moči občutka pripadnosti šoli na blagostanje učencev in učenk ter dijakov in dijakinj znotraj različnih socio-demografskih skupin lahko zaključimo, da rezultati nakazujejo na pomembnost krepitve občutka pripadnosti šoli pri spodbujanju pozitivne šolske klime, krepitvi višjih učnih dosežkov in zmanjševanja razlik med učenci in učenkami iz različnih socialnih okolij tudi v slovenskem prostoru.

Ključne besede: Občutek pripadnosti šoli, učiteljeva socialno-čustvena opora, učni dosežki, socialno-ekonomsko ozadje, imigrantski status

Različni vidiki učiteljevega poučevanja in motivacija za branje v srednji šoli: Razlike po spolu in izobraževalnem programu

Klaudija Šterman Ivančič, *Pedagoški inštitut*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Mala dvorana **Ura: 14.30–15.00**

Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:

Prvi rezultati raziskave PISA 2018 so pokazali, da so slovenski dijaki in dijakinje 1. letnikov v primerjavi z vrstniki iz držav OECD svoje učitelje na postavkah, ki se nanašajo na različne vidike poučevanja (npr. navdušenje pri poučevanju, povratna informacija pri pouku slovenščine, socialno-čustvena opora), ocenili precej bolj negativno. Kot podpovprečno so v tem ciklu raziskave ocenili tudi svojo motivacijo za branje, ki se je kot šibka pokazala že v ciklu raziskave PISA 2009. Ker študije (npr. Crosnoe idr., 2004; Murdock in Miller, 2003) kažejo, da so različni vidiki učenčevega dojemanja učitelja pomemben napovednik njegove učne motivacije, želimo v tem prispevku preveriti omenjene povezave. Pri tem nas bodo zanimale razlike glede na izobraževalni program in spol, predvsem pa želimo identificirati najznačilnejše napovednike motivacije za branje znotraj različnih skupin dijakov in dijakinj. Razlike po spolu in izobraževalnem programu so se v Sloveniji v preteklih sekundarnih študijah rezultatov raziskave PISA (npr. Puklek Levpušček, Podlesek in Šterman Ivančič, 2012) že potrdile kot značilne, zato menimo, da jih je pri analizi in interpretaciji podatkov nujno upoštevati. Podrobnejše preučevanje učenčevega pogleda na učiteljevo poučevanje in njegova ocena odnosa z učiteljem pa je pomembno iz različnih razlogov: kakovostni odnosi med učitelji in učenci niso le značilni napovedniki višje učne motivacije, uspešnosti in bolj prilagojenega učnega vedenja, temveč predstavljajo temelj pozitivne šolske in razredne klime ter varnega in spodbudnega učnega okolja (npr. Wentzel, 1997).

Metodologija:

Za analize v prispevku smo uporabili podatke raziskave PISA iz cikla 2018, in sicer gre za spremljajoče podatke dosežkov iz branja, ki so bili pridobljeni z vprašalnikom za dijake in dijakinje. V raziskavo PISA 2018 so bili v Sloveniji vključeni vsi mladostniki, stari med 15 let in 3 mesece in 16 let ter 2 meseca, ne glede na izobraževalni program, ki ga obiskujejo. V raziskavi je sodelovalo 6400 dijakov in dijakinj. Za potrebe naše raziskave sem iz vzorca izločila 15-letnike, vključene v osnovno šolo, in tiste, ki so obiskovali programe nižjega poklicnega izobraževanja. Za slednje namreč nimamo vseh spremljajočih podatkov, potrebnih za analize. Ker so nas v raziskavi zanimali učinki različnih učiteljskih dejavnikov na notranjo motivacijo dijakov in dijakinj za branje, smo za namene ugotavljanja velikosti učinkov in značilnosti učiteljskih dejavnikov uporabili postopek multiple linearne regresije, ki smo ga ponovili znotraj različnih skupin (spol, izobraževalni program). Podatke smo analizirali s pomočjo statističnega programa IBM SPSS 27.0 in orodja IEA IDBAnalyzer Version 4.0.39, ki nam pri obravnavi podatkov zaradi dvostopenjskega vzorčenja v raziskavi poleg uporabe uteži za posameznega učenca (W_FSTUWT) omogoča tudi uporabo vzorčnih uteži z namenom ustrezne ocene

standardne napake parametrov v populaciji po metodi ponovnega vzorčenja (angl. Bootstrap).

Rezultati in ugotovitve:
Pri ugotavljanju značilnih napovednikov notranje motivacije za branje znotraj različnih skupin dijakov in dijakinj rezultati študije kažejo, da so se izmed vseh vključenih napovednikov kot značilni potrdili predvsem naslednji dejavniki: zaupanje učitelja v dijakove spretnosti in razumevanje njegovega procesa učenja, disciplina v razredu in učiteljevo navdušenje pri poučevanju. Vsi trije dejavniki so se potrdili kot značilni tako pri dekletih kot pri fantih, učiteljevo zaupanje v dijakove spretnosti in njegov proces učenja sta se kot značilna napovednika notranje motivacije za branje potrdila v gimnazijskih programih in programu srednjega strokovnega izobraževanja, disciplina v razredu pa v programih srednjega strokovnega in poklicnega izobraževanja. Z vidika potrditve učiteljevega zaupanja v učenčeve spretnosti in razumevanja njegovega procesa učenja, discipline v razredu in učiteljevega navdušenja pri poučevanju, kot značilnih napovednikov notranje motivacije za branje, so rezultati študije skladni z ugotovitvami avtorjev (Crosnoe idr., 2004; Gregory idr., 2010; Murdock in Miller, 2003; OECD, 2010; Wentzel, 1997; Wentzel, 2012), ki so potrdili, da so oporni in spodbudni odnosi mladostnika z učiteljem, občutek varnosti v razredu in učiteljeva pozitivna naravnanost do lastnega poučevanja, značilni napovedniki dijakove notranje učne motivacije, v našem primeru tudi motivacije za branje.

Ključne besede: PISA 2018, učiteljeva socialno-čustvena opora, motivacija za branje, razlike po spolu, izobraževalni program

Vpliv predznanja branja v 1. razredu na branje in bralno razumevanje v 3. razredu. Longitudinalna študija.

Marija Ropič Kop, *Pedagoška fakulteta v Mariboru*, Saša Klar Zadravec

Datum: 22. 9. 2021
Dvorana: Mala dvorana **Ura: 15.00-15.30**
Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:
Ena izmed pomembnih komunikacijskih dejavnosti vsakega človeka je branje. Osnove branja pridobivamo že v predšolskem obdobju v družini, vrtcu in okolju. Učenci se všolajo v 1. razred z različnim predznanjem branja. Vsi učenci so deležni sistematičnega opismenjevanja, ki vključuje diferenciacijo in individualizacijo. Opismenjevanje v prvem razredu dodatno obremenjujejo učenci priseljenci z jezikovno in kulturno drugačnostjo (Hanuš, 2010, Ropič Kop in Klar Zadravec, 2020). Na uspešno opismenjevanje pomembno vpliva zmožnost glasovnega zavedanja, ki ga razvijamo v predšolskem obdobju (Tafa, 2008, Ropič, 2016, Ropič, 2017). To se bo odražalo tudi v branju v začetnih letih šolanja. Branje je veščina, ki dovoljuje razvoj. V glasnem branju učencev ugotavljamo tekočnost branja. Ta predstavlja zmožnost natančnega in hitrega branja z ustrezno izraznostjo, ki omogoča bralno razumevanje (Pečjak, 2012, Jurišić, 2016). Učitelji spremljajo nižjo oz. besedno raven razumevanja

prebranega in višjo oz. interpretativno ter uporabno raven razumevanja prebranega (Pečjak, 1995). Na bralno razumevanje pomembno vpliva besedišče. Le-to je okrnjeno predvsem pri učencih tujcih. Povod za izvedbo longitudinalne študije je bila opravljena raziskava v zmožnosti branja učencev v 1. razredu pred sistematičnim opismenjevanjem (Ropič Kop in Klar Zadravec, 2020). Oblikovali smo dve skupini učencev, kjer je prva imela več učencev tujcev (jezikovna in kulturna drugačnost) ali učencev, ki so prihajali iz manj spodbudnega okolja, v drugi skupini pa je bilo omenjenih učencev manj. T-test za neodvisne vzorce je izkazal statistično značilno razliko v branju besed, branju besedila in razumevanju prebranega v začetku 1. razreda v prid skupine učencev z manj jezikovnimi in kulturnimi ovirami. Ta raziskava nam je zadala naslednji izziv. Učence, ki smo jih preverili v 1. razredu, smo preverili še v 3. razredu v tekočnosti branja in razumevanju prebranega.

Metodologija:
Ker smo v longitudinalni študiji sledili uspešnosti branja učencev od 1. do 3. razreda, smo upoštevali le tiste, ki so bili v prvih treh letih všolani in opazovani na preverjanjih branja. Skupno je bilo teh učencev 171. Pri raziskovanju smo uporabili deskriptivno in kavzalno-neeksperimentalno metodo. Vso preverjanje učencev je potekalo individualno. Učenci so glasno prebrali neumetnostno besedilo - opis rastline. Ob tem smo izmerili čas branja (minute, sekunde), bili pozorni na ritem (tri stopnje) in izraznost branja (tri stopnje) ter na napake pri branju. Po branju smo ustno zastavili štiri vprašanja nižje ravni, ustrezni odgovori nanje so skupno prinesli pet točk, in pet vprašanj višje ravni razumevanja prebranega, ki so maksimalno imele pet točk. Z analizo povezanosti spremenljivk smo izračunali korelacije med podatki branja besed v 1. razredu in časom, ritmom, izraznostjo, pravilnostjo branja ter razumevanjem nižje in višje ravni v 3. razredu. Bivariantne korelacije smo izračunali s Pearsonovim koeficientom korelacije, pri čemer smo izvedli testiranje statistično značilnih razlik koeficienta. Po ugotovljenih korelacijah smo ugotovili še regresijo (vpliv).

Rezultati in ugotovitve:
S Pearsonovim koeficientom korelacije smo ugotavljali povezanost spremenljivk 1. in 3. razreda. Izračunali smo statistično značilne korelacije med: številom prebranih besed v 1. razredu in v 3. razredu s časom glasnega branja, upoštevanjem ritma in izraznosti ter pravilnosti v branju, ustnim odgovarjanjem na vprašanja nižje in višje ravni razumevanja po glasnem branju. Odvisnost ene spremenljivke od dveh drugih smo pridobili z regresijsko analizo, katere izid je ugotovil statistično značilen vpliv prediktorjev na čas glasnega branja, upoštevanje ritma in pravilnost glasnega branja v 3. razredu, statistično značilen vpliv predznanja branja besed na izraznost pri glasnem branju, na odgovarjanje na vprašanja nižje in višje ravni razumevanja branja v 3. razredu. Uspeli smo pojasniti od 22 do 5 % variance kriterija. Vpliv skupine učencev v 3. razredu (skupina 1 z več učenci jezikovnih in kulturnih odklonov, skupina 2 z manj jezikovnih in kulturnih odklonov) na izraznost glasnega branja, na odgovarjanje na vprašanja nižje in višje ravni razumevanja branja v 3. razredu pa ni statistično značilen. Branje je veščina. Vključeni učenci v naš vzorec to zmožnost uspešno razvijajo, kar potrjuje longitudinalna študija. V 3. razredu so

izkazali zmožnost branja tudi učenci, ki v začetku 1. razreda niso imeli predznanja s področja branja besed.

Ključne besede: branje besed, neumetnostno besedilo, bralno razumevanje, 1. razred, 3. razred

Učinki dela na daljavo na zmožnost branja in pisanja učencev v 1. vzgojno-izobraževalnem obdobju

Maja Kerneža, *Pedagoška fakulteta, Univerza v Mariboru*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Mala dvorana **Ura: 15.30–16.00**

Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:

Že več kot leto zaznamuje naša življenja epidemija. Eno izmed še posebej prizadetih področij je tudi področje vzgoje in izobraževanja. Učitelji in učenci so namreč v času od 16. marca 2020 do izvedbe raziskave na daljavo delali 18 tednov, čas usvajanja učnih vsebin pa je bil zaradi podaljšanih počitnic v jesenskem obdobju skrajšan še za 1 teden. Pri stiku z učitelji opažamo, da ti poročajo o večjih razlikah med učenci, ki so se delno šolali na daljavo, v primerjavi z generacijami učencev, ki so zmožnost branja in pisanja usvajale ter razvijale v šoli. Prvič so učitelji o tem poročali že po prvem, 6 tednov trajajočem zaprtju v letu 2020, še večje razlike pa opažajo po drugem, 11 tednov trajajočem zaprtju v letih 2020 in 2021. Dlje kot je delo na daljavo trajalo, o večjih razlikah v primerjavi s prejšnjimi generacijami so učitelji poročali. Opažanja učiteljev so nas spodbudila k raziskovanju. Ker se v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju večina učencev in učenk začne učiti branja in pisanja, ki naj bi potekalo fleksibilno, uravnoteženo, sistematično in individualizirano, nas je zanimalo, kakšni so učinki dela na daljavo na zmožnost branja in pisanja učencev v 1. vzgojno-izobraževalnem obdobju ter kateri dejavniki po vrnitvi v šole vplivajo na delo in uspešnost doseganja ciljev pri slovenščini.

Metodologija:

Področje smo raziskovali s kvantitativnimi raziskovalnimi metodami, uporabili smo deskriptivno in kavzalno neeksperimentalno metodo empiričnega pedagoškega raziskovanja. Z anketnim vprašalnikom, ki smo ga pred izvedbo testirali na manjšem vzorcu učiteljev, smo pridobili podatke, ki smo jih obdelali z ustreznimi statističnimi metodami. Učitelji so ocenili razlike med generacijami v usvojenosti tehnike branja in pisanja ter utrjevanju in izboljševanju tehnike branja in pisanja. Prosili smo jih tudi, da zapišejo svoja opažanja in morebitne razlike med COVID in ne-COVID generacijami, ki v vprašalniku niso bile zajete. Raziskovalni vzorec je slučajnostni in zajema 196 učiteljev razrednega pouka od 1. do 3. razreda. Povezavo do spletnega vprašalnika, zastavljenega v odprtokodni aplikaciji 1KA, smo poslali na vse slovenske osnovne šole, zbrane v Evidenci vzgojno-izobraževalnih zavodov in vzgojno-izobraževalnih programov, objavljeni na spletni strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije. Deljen je bil tudi v večjih skupinah na družabnih omrežjih. Raziskava je bila izvedena aprila 2021.

Rezultati in ugotovitve:
Rezultati kažejo, da učitelji pri učencih 1. vzgojno-izobraževalnega obdobja, ki so bili deležni šolanja na daljavo v času pojavljanja SARS-CoV-2, opažajo posledice na doseganje učnih ciljev pri slovenščini. V največji meri poročajo o težavah s koncentracijo (pri pisanju, branju, sledenju razlagi), kažejo se razlike v komunikaciji učencev, na delo pri slovenščini pa vplivajo tudi primanjkljaji na sledečih področjih in zmožnostih: socialno-čustveno področje, učna kondicija, poslušanje, razumevanje, vztrajnost in vedenjske težave, vsebine, ki so bile usvajane na daljavo, niso dovolj utrjene. Učenci potrebujejo veliko spodbude in usmerjanja, so manj samostojni, hitro se naveličajo dela in so negotovi. Na področju usvojenosti, utrjevanja in izboljševanja tehnike branja in pisanja desetina učiteljev razlik med generacijami ne opaža, nekaj manj kot petina jih zaznava manjše razlike, tretjina poroča o srednjih razlikah, nekaj več kot četrtina pa o večjih razlikah med generacijami. Posamezni učitelji izpostavljajo, da so se razlike med generacijami kazale že pred epidemijo, sedaj pa se te le še poglabljajo. Učitelji izražajo skrb, da se bodo pravi učinki dela na daljavo pokazali šele v naslednjih mesecih oziroma letih. Dobljeni rezultati kažejo, da učitelji zaznavajo razlike med COVID in ne-COVID generacijami, kar kliče po dodatnih raziskavah in kaže potrebo po usmeritvah za učitelje.

Ključne besede: zmožnost branja, zmožnost pisanja, slovenščina, 1. vzgojno-izobraževalno obdobje, delo na daljavo

Sekcija: Šola in družba

Šolanje na daljavo in tveganja pri uporabi IKT v času prvega vala epidemije Covid 19

Barbara Neža Brečko, Bojana Lobe, *Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Dvorana zemljepisnega muzeja **Ura: 11.30–12.00**

Sekcija: Šola in družba

Ozadje in namen:

Pandemija Covid-19 je dramatično vplivala na življenje večine otrok v Evropi. Zaprtje šol, ki je prizadelo večino evropskih držav spomladi 2020, je nenadoma preusmerilo večino otroških dejavnosti v digitalni svet. Od takrat šolanje otrok, preživljanje prostega časa, socialni stiki in domače življenje večinoma potekajo doma prek informacijsko komunikacijske tehnologije. V okviru izobraževanja na daljavo so digitalne naprave postale obvezna oprema učencev in učiteljev. Uporaba novih orodij in storitev ter vsakodnevna večurna uporaba interneta so močno spremenili dnevne urnike družin. Raziskava KidiCoti kaže, da so v povprečju šolarji in dijaki na internetu porabili od 6,3 (druga triada) do 7,9 ur (srednje šole) na dan. Internet sicer ponuja priložnosti in nove možnosti, ki nadomeščajo neposredne interakcije, obenem pa odpira vrata mnogim spletnim tveganjem (neprimerna vsebina, pretirana uporaba, spletna ustrahovanja, spletne prevare, dezinformacije, zloraba osebnih podatkov, spletna tveganja itd.). V prispevku raziskujemo poglede staršev/skrbnikov in učencev na šolanje na domu, s poudarkom na tem, kako so v času prvega vala epidemije in zaprtja šol starši obvladovali šolanje na domu z uporabo digitalne tehnologije – kaj jih je najbolj skrbelo pri uporabi IKT, na drugi strain pa proučujemo vidik učencev in dijakov – kako so mladi doživljali šolanje na domu z IKT, na katera tveganja in težave so naleteli v tem času. V prispevku obravnavamo tudi razlike med družinami z različnim socialnim ozadjem. Zastavili smo naslednja raziskovalna vprašanja: katere so bile največje težave, ki so jih imeli starši pri šolanju na daljavo? Katere so bile najpogostejše skrbi staršev glede uporabe IKT? Katere so bile največje težave otrok pri šolanju na daljavo? Katere so bile največje skrbi/tveganja otrok pri uporabi IKT?

Metodologija:

Podatki so bili zbrani v okviru mednarodne študije KidiCoti \"Otroška digitalna življenja v času Covid-19\" (KiDiCoTi), ki ga je potekalo pod okriljem Evropske komisije (EC JRC). Zbiranje podatkov je potekalo med junijem in avgustom 2020, v raziskavi pa je sodelovalo skupno 6.195 otrok in 6.195 staršev enajstih držav. V Sloveniji je sodelovalo 507 otrok med enajstim in osemnajstim letom ter 507 staršev. Anketa je bila izvedena na reprezentativnem spletnem panelu podjetja Valicon. Vprašalnik raziskave je vključeval naslednja področja: navade, povezane z uporabo informacijske tehnologije; uporaba informacijske tehnologije za šolske namene; skrb staršev glede uporabe informacijske tehnologije; izpostavljenost spletnim tveganjem, kot so spletno ustrahovanje in škodljive vsebine v spletu; in pozitivne vidike uporabe

spletnih medijev za družino, na primer pridobivanje digitalnih veščin. Za analizo podatkov smo uporabili kvantitativne metode, kjer ločeno analiziramo podatke staršev in otrok ter primerjamo njihova stališča.

Rezultati in ugotovitve:
Prve analize kažejo, da je v prvem obdobju šolanja na daljavo kar 40 % staršev poročalo o povečani skrbi zaradi prekomerne rabe interneta njihovih otrok. Glede na poročanje otrok o rabi inetrneta je skrb staršev upravičena, saj se je raba interneta med šolajočimi močno povečala, pri čemer izstopa predvsem količina časa, ki ni bila namenjena delu za šolo. Med šolajočimi je tako več kot tretjina dejala, da so zaradi zaradi časa, preživetega na internetu, opustil spanje ali obroke v večji meri kot pred epidemijo; 40 % jih je dejalo, da so bili neuspešni, ko so poskušali manj časa preživeti na internetu; kar 60 % pa se je v večji meri kot prej zdelo, da preživijo preveč časa na internetu in digitalnih napravah. Glede šolanja na daljavo je 16 % staršev je poročalo, da niso imeli dovolj časa, da bi pomagali otrokom, desetina je poročala o tem, da niso imeli dovolj digitalnih znanj za pomoč otrokom, prav tako desetina, da so imeli premalo naprav. Največje težave so jim predstavljale šolske naloge – tretjina je poročala, da so stežka sledili vsem nalogam pri otroku. Približno petina je poročala, da niso imeli dovolj znanja za pomoč otroku. Ti deleži pa se občutno povišajo v skupini staršev iz socialno šibkejših okolij.

Ključne besede: šolanje na daljavi, Covid-19, IKT, spletna tveganja

Pogledi in izkušnje osnovnošolk_cev in dijakinj_ov na šolanje v času pandemije

Nika Šušterič, Veronika Tašner, *Univereza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta*, Katja Koren Ošljak, Dejan Jontes, Tanja Oblak Črnič, *Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede*

Datum: 22. 9. 2021
Dvorana: Dvorana zemljepisnega muzeja **Ura: 12.00–12.30**
Sekcija: Šola in družba

Ozadje in namen:
Naša življenja so se zaradi pandemije koronavirusa radikalno spremenila. Nemisljivo se je spremenilo tudi šolstvo. Znašlo se je v položaju, ki ga dosedaj še nismo poznali: šole so se zaprle in izobraževanje se je za več mesecev preneslo na daljavo, pri tem so ključno vlogo odigrale sodobne tehnologije in mediji. Raziskave, ki naslavljajo šolanje na daljavo, kažejo, da so se različni akterji pedagoškega procesa na spremenjene pogoje odzivali različno. Prav tako pa je šolanje na daljavo prinašalo drugačne posledice in učinke za različne skupine akterk pedagoškega procesa (gl. Garbe, Ogurlu, Logan in Cook (2020); Kodelja (2020); Oblak Črnič (2020); Ofsted (2021); UNICEF (2021)). Pri projektu Medijski repertoarji mladih (MRM) se v dialogu med medijskimi in edukacijskimi študijami sprašujemo predvsem, kako se v mediji in sodobne digitalne tehnologije umeščajo v vsakdan osnovnošolcev in dijakov. Posebno pozornost v projektu namenjamo vprašanju apropriacije tehnologij v šolah. Ker sta bila v času karantene šolanje in pouk v celoti prenešena na izvedbo na

daljavo, se v prispevku s pomočjo rezultatov študije sprašujemo, kako so se na spremembe, rutine in zahteve novega šolskega vsakdana odzvali učenci in učenke, dijaki in dijakinje. Z izvedbo skupinskih strukturiranih intervjujev z osnovnošolci_kami in dijaki_njami pokažemo, kje učenci vidijo ključne transformacije novega šolskega vsakdana, kako so se na to prilagajali in kaj jih je pri tem oviralo oz. spodbujalo.

Metodologija:
Projekt Medijski repertoarji mladih zaradi različnih raziskovalnih vprašanj in kompleksnosti relacij med različnimi polji in akterji sledi kombiniranemu metodološkemu pristopu, za namene tega prispevka pa bomo uporabili rezultate kvalitativne raziskovalne metode. V aprilu smo pričeli z izvedbo skupinskih strukturiranih intervjujev z učenkami in učenci 7.–9. razreda osnovnih šol iz urbanih, primestnih in ruralnih šolskih okolij ter dijakov in dijakinj iz gimnazij in poklicnih srednjih šol. Zaradi epidemije smo intervjuje opravili na daljavo, pri tem pa smo uporabili aplikacijo Zoom. Izvajanje intervjujev na daljavo pa je tudi osrednji razlog, da smo v skupine intervjuvancev vključili zgolj dve ali tri osebe, saj so se tovrstne, manjše, skupine izkazale kot primernejše za izvajanje tovrstnega raziskovanja (gl. Lobe in Morgan 2021). Pri izbiri sodelujočih smo posebno pozornost namenili raznolikosti udeleženk_cev, zato smo poskušali vključiti sodelujoče, ki se razlikujejo po osi nekaterih ključnih družbenih kategorij, ki (re)producirajo razlike med njimi, pri čemer smo se osredotočili predvsem na spol ter socialno-ekonomski status družin sodelujočih.

Rezultati in ugotovitve:
Ker so intervjuji v fazi transkribiranja, končnih rezultatov še nimamo, bodo pa vsi podatki analizirani do konca septembra. Preliminarni rezulati kažejo na precej ambivalenten odnos mladih do pouka na daljavo. Čas, ki so ga in ga še preživljajo za ekranom se je pomembno povečal. Kot največjo slabost šolanja na daljavo izpostavljajo pomanjkanje socialnega stika, ki so ga delno nadomeščali z druženjem prek družbenih omrežij, pri čemer so praviloma brez izjeme šolo prepoznavali kot ključen prostor druženja in socialnih stikov, prav to pa je tudi tisti element šolanja, ki so ga otroci v času izobraževanja na daljavo pogrešali najbolj.

Ključne besede: šolanje na daljavo, medijske tehnologije in vsakdanje življenje, kvalitativna raziskava, strukturirani intervju

Značilnosti matematičnih osnovnošolskih video razlag, posnetih za krizno poučevanje na daljavo

Barbara Arcet, *Center za uporabno matematiko in teoretično fiziko, Univerza v Mariboru*, Blaž Zmazek, Igor Pesek, *Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Univerza v Mariboru*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Dvorana zemljepisnega muzeja **Ura: 12.30–13.00**

Sekcija: Šola in družba

Ozadje in namen:

V kriznem (in tudi običajnem) izobraževanju na daljavo (emergency remote teaching - ERT) imajo pomembno vlogo odprti izobraževalni viri (ang. open educational resources – OER), vključujoč interaktivna učna gradiva, okolja za videokonference ter video posnetke (Huang et al., 2020). V Sloveniji imamo že od leta 2014 prosto dostopne interaktivne i-učbenike, ki so didaktično in tehnično inovativni ter močno presegajo digitalizirane učbenike. Ko se je pričelo krizno poučevanje na daljavo, je izobraževalni sistem relativno hitro poskrbel za delujoča okolja za video konference, zelo hitro se je vzpostavil tudi na prostovoljnem gibanju utemeljen repozitorij video posnetkov na Razlagamo.si. Izkazalo se je, da so omenjeni OER v veliki meri usklajeni s kitajskimi priporočili (Pestano Pérez et al., 2020). Vire uokvirja konceptualno poučevanje in princip obrnjene učilnice na daljavo (ang. cyber flipped classroom – cyber FC), kjer učenci dan učni vir najprej predelajo individualno, nato pa gradijo znanje na višjih taksonomskih ravneh v skupinski aktivnosti (Santos and Serpa, 2020). V mednarodnem prostoru obstajajo raziskave o FC in s tem povezanih značilnostih video razlag. Voigt et al. (2020) poročajo o rezultatih izvedbe FC na univerzitetni stopnji, ki pokažejo boljši akademski uspeh študentov, boljši odnos do izkušnje učenja in večje zaupanje v svoje sposobnosti. Podobno Van Alten et al. (2019) menijo, da je dobro zasnovana FC v srednješolskem izobraževanju obetaven pedagoški pristop za prihodnost, ki ima majhen pozitiven učinek na dosežke. Za osnovno šolo pa Zhu et al. (2019) poroča o višjih pozitivnih korelacijah za naravoslovje, tehniko in matematiko kot za druga področja. Žal večina raziskav izhaja iz fakultetnega okolja in le redko so omejena na vsebinska področja poučevanja. Ker podobna analiza v slovenskem šolskem prostoru še ni bila opravljena, je namen naše raziskave prepoznati in ovrednotiti karakteristike odprtih slovenskih video razlag za pouk matematike v osnovni šoli, jih primerjati po celotni osnovnošolski vertikali ter rezultate prenesti v smernice za nadaljnjo izdelavo video razlag.

Metodologija:

V raziskavi je bila uporabljena kvantitativna metodologija pedagoškega raziskovanja. Za namene raziskave je bil ustvarjen instrument za kodiranje vsebine posnetkov, ki izhajajo iz ugotovitev študij o značilnostih video posnetkov, ki so jih izvedli Mayer et al. (2020), Clark in Mayer (2011), Horovitz in Mayer (2021) ter Rosenthal in Walker (2020). Merili so se čas trajanja video posnetkov, način produkcije, princip perspektive, princip aktivnosti učencev, princip odsotnosti zavajajočih elementov, princip vodenja pogleda učitelja, princip učiteljevega čustvenega stanja. Lastnosti

smo merili binarno (večinoma da ali ne), razen načela aktivnosti učencev, ki smo ga merili na tristopenjski lestvici (nizko, srednje, visoko). Vsak avtor je kodiral neodvisno, vsak dvajseti video posnetek pa se po neodvisnem kodiranju dodatno uskladil. Na tak način so nastali natančni kriteriji za kodiranje. Baza video posnetkov so bile video razlage, namenjene poučevanju matematike v osnovni šoli. Vzorec je zajemal 565 video razlag, in sicer 355 posnetkov na predmetni ravni osnovne šole, ki smo jih primerjali z 210 posnetki za razredno stopnjo. Po kodiranju smo uporabili opisno in inferenčno statistiko z SPSS 27 za analizo.

Rezultati in ugotovitve:
Ugotovili smo, da večina video razlag ustreza smernicam, ki so bile zastavljene v pregledani literaturi. Zagotovo pa so priložnosti za izboljšave najbolj vidne pri dolžinah posnetkov, učiteljevem pozitivnem čustvenem stanju, opustitvi zavajajočih dejavnikov, snemanju s perspektive prve osebe ter učiteljevem vodenju pogleda. Največje področje, kjer je potrebno dvigniti kakovost, so načini produkcije video posnetkov. Znotraj kriznega poučevanja na daljavo namreč ni bilo na voljo nekaterih tehničnih orodij, ki bi omogočala učinkovit način produkcije, kot je npr. Live composite, kjer se v realnem času dopolnjuje slika učitelja z nastajajočo vsebino. Rezultati kažejo tudi, da so posnetki, ustvarjeni za učence višjih razredov, bolje zasnovani kot posnetki, zasnovani za mlajše učence. Nekatere predstavljene smernice bodo pomagale učiteljem pri pripravi izobraževalnih virov izobraževanja na daljavo tudi v nekriznih situacijah, na primer za učence, ki so dolgotrajneje odsotni zaradi bolezni ali za učence športnike. Raziskava ima pomembno uporabno vrednost za razvoj e-virov za učenje.

Ključne besede: krizno poučevanje na daljavo, video razlaga, obrnjena učilnica, odprti izobraževalni viri, poučevanje matematike

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Dostop do šolanja za vse enak

Ajda Kamenik, *Strokovni izobraževalni center Ljubljana*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Atrij **Ura: 11.30–11.50**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Šola, ki je usmerjena v dobrobit otroka, tudi tistih s primanjkljaji, je temelj za oblikovanje družbe, ki spoštuje razlike. Zato mora razvoj izobraževanja vključevati inkluzijo in biti sestavni del izobraževalnih programov in projektov. V mednarodnem projektu ATENA (Access To EducatioN for All), v okviru Erasmus+, smo si učitelji izmenjali dobre prakse inkluzivne pedagogike, razvili kompetence za delo z dijaki s posebnimi potrebami ali primanjkljaji in tako prispevali k izboljšanju inkluzije v sektorju poklicnega usposabljanja in izobraževanja. Projekt smo razdelili v dve fazi. V prvi fazi smo skupaj s partnerskimi šolami izoblikovali vprašalnik za učitelje, ki so ga reševali zaposleni iz vsake posamezne partnerske šole. Na podlagi vprašalnika smo izoblikovali »Letter of Intent« prilagojen za vsako institucijo posebej. Razvoj učiteljevih kompetenc se navezuje na tri komponente: spoznavno, ki zajema znanje in razumevanje, akcijsko, ki zajema poklicne spretnosti in čustveno-motivacijsko, ki zajema učiteljeva stališča in vrednote. V drugi fazi projekta smo preverjali akcijsko in čustveno-motivacijsko kompetenco učiteljev iz drugega zornega kota, in sicer s pomočjo delavnic, kjer so sodelovali le dijaki, ki imajo opredeljeno dodatno strokovno pomoč ali pa so opredeljeni kot dijaki s posebnimi potrebami. Pandemija Covid-19 je otežila pripravo delavnic, saj smo jih morali opraviti na daljavo v začetku prvega zaprtja. Organizacija je bila velik izziv, saj je bilo veliko tovrstnih dijakov izgubljenih v spremembah. V delavnice smo vključili dijake naše šole, ki imajo težave v pogledu sprejemanja in razumevanja učnih vsebin, s težavami pri čustvenem in socialnem prilagajanju, problemi koncentracije, organizacije učenja in motivacije ali s težavami v socialni problematiki v družinskem krogu. Ti dijaki potrebujejo sistematično pomoč, skupno delovanje učiteljev, svetovalnih delavcev in staršev. Projekt je bil v obeh fazah zaključen uspešno, kljub vrsti preprek, ki nam jih je povzročila pandemija Covida-19.

Metodologija:

Z raziskavo želim ugotoviti stališča učiteljev in njihovo usposobljenost za izvajanje inkluzije v šolstvu. Uporabljena je bila deskriptivna metoda dela, kvantitativni raziskovalni pristop in kavzalno-neeksperimentalna metoda. V raziskavi smo uporabili lastni anketni vprašalnik, ki je bil sestavljen s pomočjo članov štirih različnih držav, in sicer Italije, Portugalske, Litve in Slovenije. Vprašalnik je bil sestavljen iz trditev znotraj petstopenjske Likertove lestvice in odprtih vprašanj. Z omenjenim instrumentom smo želeli preučiti stališča učiteljev do inkluzivnega izobraževanja in preučiti spremembe na področju dela. V drugi fazi projekta smo bili postavljeni pred izziv, ker smo zaradi pandemije morali izpeljati večdnevne delavnice z dijaki s primanjkljaji na daljavo. Izkušenj nismo imeli, ker se je zaprtje šol zgodilo

prvič. Raznoliko skupino dijakov smo že imeli izbrano, a vendar je bil začetek težak – izzive smo imeli s tem, na kakšen način vzpostaviti stik z dijaki, na kakšen način s tistimi, ki niso vešči z IKT, kako dijake s primanjkljaji motivirati za sodelovanje in jih hkrati ne dodatno obremeniti, še posebej, ker gre za projektno delo, ki ni enakovredno pouku. Zato smo najprej navezali stik s starši. Razložili smo jim način dela, obseg in terminski plan srečanj. Nekaj dijakov je bilo tudi takšnih, ki nimajo starševske podpore in so bili prepuščeni samim sebi. Nekaj pa tudi takšnih, ki zaradi socialne ogroženosti nimajo IKT opreme. Delavnice so bile uspešno izpeljane, dijaki brez opreme so tudi zaradi projekta pridobili računalnik in rezultati so bili pridobljeni. Podatke pridobljene z anketnim vprašalnikom sem statistično obdelala s programom MS Excel.

Rezultati in ugotovitve:
V raziskavi izhajam iz dveh tez, in sicer da večina učiteljev podpira integracijo učencev s posebnimi potrebami v šoli in da je individualna pomoč dijakom z odločbami izrednega pomena. Prvo hipotezo sem zavrnila, kajti učitelji podpirajo inkluzijo na teoretičnem nivoju, medtem ko se kaže rahlo negativen odnos do njenega uresničevanja v praksi. Analiza je pokazala, da so učitelji kompetentni za delo z dijaki s posebnimi potrebami, vendar premalokrat nadgrajujejo določena znanja, spretnosti in kvalifikacije za delo učitelja v povezavi z inkluzijo. Pozitivna stališča do integracije imajo takrat, kadar so učitelji deležni podpore s strani strokovnih služb ali tovrstnih projektov, kot je ATENA, zato so dodatna izobraževanja oziroma strokovna predavanja in delavnice za učitelje za delo z dijaki s primanjkljaji izrednega pomena, ki bi morala biti izvedena vsako šolsko leto. Druga hipoteza, da je individualna pomoč izrednega pomena, je bila potrjena s pomočjo delavnic dijakov in glede na rezultate dijakov v šoli. Individualna pomoč ima prednost osredotočanja na samo enega učenca, še bolj osredotočeno iskanje močnih in šibkih področij in s tem individualno poučevanjem učencem prinaša boljši uspeh. Vseeno pa je pomembno, da se dijaki s primanjkljaji čutijo sprejetega in enakovrednega ostalim učencem.

Ključne besede: inkluzija, ATENA, posebne potrebe, dijaki z odločbami, integracija

Romi na daleč, a vendar blizu

Vesna Vujinič, *Osnovna šola Franca Lešnika- Vuka, Slivnica pri Mariboru*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Atrij **Ura: 11.50–12.10**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Romi na daleč, a vendar blizu Med poučevanjem na daljavo je spet posebno konotacijo dobilo delo z Romi. Le-ti so že dalj časa del naše skupnosti, posledično del vzgojno-izobraževalnega dela. Vsi učenci bi naj imeli enake možnosti v vzgojno-izobraževalnem sistemu, tudi učenci Romi. Enakost in enakopravnost pri vključevanju vseh otrok v izobraževanje bi naj bilo osnovno vodilo, skupna vrednota. Razlike se ne bi smele pojavljati, še manj odklonljiv ali osovražen odnos. Različna

poročila o javnem izobraževanju opozarjajo na težave diskriminacije in izključenosti, kot je na primer poročilo Romi in Travellerji v izobraževanju. Kljub zbiranju podatkov o izobraževanju Romov v celotni Evropski Uniji ostajajo težave enake. Različne države imajo različen pristop do vključevanja Romov v izobraževanje. Več etnična Evropa bi morala bolj poskrbeti za razvoj izobraževalnih strategij, ki so proti predsodkom, diskriminaciji, ker je žal ta etnična skupina še vedno pod pritiski rasizma in ksenofobije. Družine izhajajo iz različnih področij Slovenije in se zato pristopi do tega problema razlikujejo glede na število Romov v posamezni regiji. Delo z učenci Romi se razlikuje že med posameznimi šolami, izhajajoč iz trenutnih potreb. Tako je tudi na naši šoli. Sproti prilagajamo oblike, metode in načine dela glede na število otrok, upoštevajoč posamezno družino, ki niso med seboj povezane. Vsestransko prilagajanje ob vključevanju učencev Romov v šolski sistem, upoštevajoč, da jih večina prihaja iz socialno šibkejšega okolja, iz socialno šibkejših družin, zahteva poznavanje njihovega socialnega okolja, njihove kulture, predvsem pa veliko mero empatije in sprejemanja drugačnosti. Poznavanje kulture in običajev, predvsem pa zahtevajo največ empatije ter izkušenosti iz prakse. Ključne besede: Romi, Cigani, Travellerji, rasizem, ksenofobija, segregacija, empatija. ROMANI: FAR AWAY, YET CLOSE During online classes, work with Romani gained a special connotation. They are a part of our society for a long time now and subsequently, they are also a part of our educational work. All students are supposed to have equal chances in educational system, even Romani. Equality and equity in the inclusion of all children in education should be a basic guideline, a

Metodologija:
Delo z učenci Romi se razlikuje že med posameznimi šolami, izhajajoč iz trenutnih potreb. Tako je tudi na naši šoli. Sproti prilagajamo oblike, metode in načine dela glede na število otrok, upoštevajoč posamezno družino, ki niso med seboj povezane. Vsestransko prilagajanje ob vključevanju učencev Romov v šolski sistem, upoštevajoč, da jih večina prihaja iz socialno šibkejšega okolja, iz socialno šibkejših družin, zahteva poznavanje njihovega socialnega okolja, njihove kulture, predvsem pa veliko mero empatije in sprejemanja drugačnosti. Poznavanje kulture in običajev, predvsem pa zahtevajo največ empatije ter izkušenosti iz prakse.

Rezultati in ugotovitve:
Vsestransko prilagajanje ob vključevanju učencev Romov v šolski sistem, upoštevajoč, da jih večina prihaja iz socialno šibkejšega okolja, iz socialno šibkejših družin, zahteva poznavanje njihovega socialnega okolja, njihove kulture, predvsem pa veliko mero empatije in sprejemanja drugačnosti. Poznavanje kulture in običajev, predvsem pa zahtevajo največ empatije ter izkušenosti iz prakse.

Ključne besede: Ključne besede: Romi, Cigani, Travellerji, rasizem, ksenofobija, segregacija, empatija.

Šolanje romskih otrok v času šolanja na daljavo zaradi epidemije covid-19

Jerneja Turin, *Varuh človekovih pravic Republike Slovenije*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Atrij **Ura: 12.10–12.30**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Ob poznavanju socialnoekonomskih razmer številnih Romov v Sloveniji (bivanje v naseljih brez dostopa do elektrike, življenje v revščini, pogosta nepismenost staršev, primerjalno nižji odstotek otrok, ki končajo osnovnošolsko izobraževanje) ter dejstvu, da je učenje na daljavo v veliki meri temeljilo na dostopu do informacijske tehnologije in vsaj pri mlajših šolarjih zahtevalo aktivno udeležbo staršev, smo v Centru za človekove pravice – enoti Varuha človekovih pravic Republike Slovenije predvidevali, da so za učence, ki živijo v takšnih okoliščinah, potrebne prilagoditve in posebna pozornost, da jim je ob ukrepu šolanja na daljavo zagotovljena človekova pravica do izobraževanja ter da se v tem času (še bolj) ne povečajo razlike med otroki glede njihovega dostopa do izobraževanja in uspešnosti. Da bi ugotovili, ali jim je med ukrepom šolanja na daljavo zagotovljen enakovreden dostop do izobraževanja in kako, smo se aprila 2020 z vprašanji obrnili na ravnateljice in ravnatelje 34 osnovnih šol, ki jih obiskujejo tudi učenci Romi, junija 2020 pa na romske pomočnice in pomočnike, ki so v okviru projekta Skupaj za znanje v 33 šolah na voljo romskim otrokom, da se nanje obrnejo za pomoč pri premagovanju različnih težav (v tem okviru sodelujejo s strokovnimi delavci šole ali vrtca), otrokom nudijo pomoč pri lažjem vključevanju v učni proces, predstavljajo pa tudi pomemben vezni člen med šolo, učenci in starši, pripadniki romske skupnosti.

Metodologija:

Analiza temelji na prejetih odgovorih na vprašalnik, poslan ravnateljem osnovnih šol, ki jih obiskujejo učenci Romi, ter prejetih odgovorih na vprašalnik, poslan romskim pomočnikom, ki delujejo na 33 osnovnih šolah. Vprašalnik je izpolnilo 31 od 34 ravnateljev in ravnateljic ter vse romske pomočnice in pomočnik.

Rezultati in ugotovitve:

Osnovne šole so imele v mislih posebne okoliščine romskih učencev in vlagale dodaten trud v podporo romskim učencem – tako skozi komuniciranje, tiskanje in dostavljanje učnega gradiva ter zagotavljanje računalnikov. Kaže, da so bili pri izvedbi izobraževanja na daljavo v veliko pomoč tudi romski pomočniki, ki so se aktivno vključevali v samo izvajanje – pomagali romskim učencem pri razumevanju nalog, pomagali pri komunikaciji s starši ali pri kopiranju in dostavljanju gradiv. V vseh odgovorih pa so bile izpostavljene posebne težave in izzivi, s katerimi se soočajo romski učenci: nimajo dostopa do potrebne tehnologije, ali pa je ne znajo uporabljati, njihove bivanjske razmere otežujejo šolsko delo, nekateri nimajo niti osnovnih pogojev za šolsko delo doma, motivacija za učenje je nizka, starši jim večkrat ne znajo pomagati (tudi zaradi slabega razumevanja slovenskega jezika) ali s šolo slabo sodelujejo. Ugotavljamo, da vsi otroci v času ukrepa šolanja na daljavo v šolanje niso bili učinkovito vključeni ter da se številni romski otroci pri šolanju na splošno, v času

šolanja na daljavo pa še bolj, soočajo s pomanjkanjem, posebnimi izzivi in so v izrazito slabem in primerjalno slabšem položaju.

Ključne besede: Romi, človekove pravice, epidemija covid-19, šolanje na daljavo, vključenost

Dejavnosti med poukom, ko pouk poteka v šoli/na daljavo skozi oči učencev in učiteljev sodelujočih v projektu OBJEM

Karmen Svetlik, *Pedagoški inštitut*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Atrij **Ura: 12.30–12.50**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Učenci in učitelji so se v lanskem in tudi večji del letošnjega šolskega leta (2020/21) soočili zaradi pandemije covid-19 z izobraževanjem na daljavo. Za strokovne delavce je to pomenilo prilagoditve glede načina poučevanja. Po ocenah učencev in učiteljev je pouk na daljavo zahtevnejši od pouka v šoli (Rupnik Vec in drugi, 2020). Raziskava Analiza izobraževanja na daljavo v času prvega vala epidemije covida-19 v Sloveniji med drugim pokazala, da izobraževanje na daljavo terja drugačne načine poučevanja kot v učilnici. Učitelji so kot prevladujoč način izvajanja pouka navedli kombinacijo pouka preko videokonferenc in usmerjanja učencev preko pisnih navodil. Pri pouku preko videokonferenc so najpogosteje uporabljali kombinacijo razlage s postavljanjem vprašanj in spodbujanjem pogovora. Najmanj pogosto pa so bile prisotne različne oblike sodelovalnega učenja (Rupnik Vec in drugi, 2020, str. 58). Namen prispevka je predstaviti del rezultatov evalvacije projekta Bralna pismenost in razvoj slovenščine OBJEM (Ozaveščanje Branje Jezik Evalvacija Modeli), ki je potekala v šolskem letu 2020/2021, v kateri smo podrobno pogledali katere dejavnosti izvajajo učitelji s svojimi učenci, ko pouk poteka v šoli in ko poteka na daljavo ter kako pogosto se te dejavnosti izvajajo po samoocenah učencev in mnenju učiteljev. Pri tem smo se osredotočili na razlike pri dejavnostih učencev po spolu in vzgojno-izobraževalnih obdobjih (VIO) v osnovni šoli ter posameznih letnikih (1., 3. in 4. letnik) v srednji šoli.

Metodologija:

Za analize v prispevku smo uporabili podatke iz evalvacije projekta OBJEM, ki je potekala v šolskem letu 2020/21. Glavni namen projekta je dvig bralne pismenosti po vertikali izobraževanja od vrtca do srednje šole pri vse predmetih. Projekt se poleg razvijanja splošnih kompetenc (pismenost) osredotoča tudi na razvijanje kompetenc 21. stoletja, in sicer kompetenci kritično mišljene in sodelovanje. Za zbiranje podatkov sta bila razvita vprašalnika za učence in učitelje OŠ in SŠ, ki sta zajemala sklope zaprtih vprašanj na 5-stopenjski Likertovi lestvici z različnih področij projekta. V vprašalniku smo kompetence analizirali skozi dejavnosti med poukom z vidika učencev in učiteljev. Podatki so bili zbrani elektronsko na spletnem portalu 1ka. V raziskovalnem vzorcu je sodelovalo okoli 2000 učencev in 222 učiteljev iz 22 OŠ ter okoli 2000 dijakov in 200 učiteljev iz 22 SŠ. Podatke smo analizirali s pomočjo

statističnega programa IBM SPSS 27.0. Za namene prispevka so bile izvedene deskriptivne analize. Na ta način smo ugotavljali pojavnost in pogostost posameznih dejavnosti med poukom v šoli in na daljavo s strani učencev in učiteljev. Zanimale pa so nas tudi razlike v podatkih po spolu.

Rezultati in ugotovitve:
Rezultati evalvacije raziskave OBJEM iz leta 2018/19 kažejo, da prihaja do razhajanj med samoocenami učencev in ocenami učiteljev pri različnih trditvah, tako na področju kazalnikov bralne pismenosti kot tudi na področju kritičnega mišljenja in sodelovanja med poukom v šoli (Svetlik, 2019). Učitelji so ocenili, da gre pri posameznih trditvah za pogostost dejavnosti med poukom, medtem ko so jih učenci dojemali kot občasne. Samoocene učencev pri posameznih trditvah se v OŠ po VIO in v SŠ po letnikih znižujejo. Analiza razlik med spoloma na področju kazalnikov bralne pismenosti je pokazala, da učenke v OŠ in SŠ statistično značilno pogosteje zaznavajo dogajanja med poukom po posameznih trditvah kot učenci (Svetlik, 2019). Vendar je razlika izrazitejša pri osnovnošolcih kot srednješolcih. Izrazite razlike med spoloma v dosežkih na področju bralne pismenosti je pokazala tudi mednarodna raziskava PISA 2018 (Šterman Ivančič, 2020). Pričakujemo, da bodo analize pričujoče raziskave pokazale značilne razlike med načini poučevanja v šoli in na daljavo tako med učenci in njihovimi učitelji, ter med učenci po spolu in VIO/letnikih. Rezultati analize so pomembni za razumevanje različnih pristopov pri poučevanju v razredu in na daljavo tudi z vidika dviga bralne pismenosti.

Ključne besede: projekt OBJEM, pouk na daljavo, osnovna in srednja šola, razlike po spolu, kompetence

Sodelovanje vrtcev z družinami v času epidemije bolezni covid-19 v luči zagotavljanja mehkega prehajanja otrok iz domačega v vrtčevsko okolje

Petra Zgonec, Tina Mervic, *Pedagoški inštitut*

Datum: 22. 9. 2021
Dvorana: Atrij **Ura: 14.00–14.20**
Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Pojem tranzicija na področju vzgoje in izobraževanja uporabljamo, ko želimo poimenovati prehod iz enega učnega okolja v drugega (npr. iz družine v vrtec, iz vrtca v šolo). Prehod iz enega v drugo učno okolje je tem lažji, čim manjše so razlike med starim in novim okoljem (Vonta, 1993). V okviru Erasmus+ projekta Transition is our mission (TIM) stremimo k dvigu stopnje ozaveščenosti strokovnih delavcev o pomenu zagotavljanja mehkega prehajanja otrok iz vrtca v šolo ter h krepitvi njihovih kompetenc na tem področju. V tem kontekstu naslavljamo vse tri kontinuitete, ki pomembno prispevajo k mehčanju prehoda: pedagoško, profesionalno ter razvojno (OECD, 2017). Slednja se v veliki meri nanaša na sodelovanje vrtca oz. šole z družinami. Ker je epidemija povzročila nenadno zaprtje vrtcev, smo želeli raziskati sodelovanje vrtcev z družinami v času zaprtja vrtcev med drugim tudi v luči mehčanja prehoda iz domačega v vrtčevsko okolje. V 1. in v 2. valu epidemije, ko so vrtci zaprli

svoja vrata, z izjemo dežurnih oddelkov v 2. valu, so se na ravni vrtcev na področju ohranjanja stika z otroki ter njihovimi družinami uveljavile različne prakse. V luči razmišljanja o tem, ali in kako je smiselno ohranjati sodelovanje med vrtcem in družino tudi v času zaprtja vrtcev, smo izvedli raziskavo o načinih in pomenu vzpostavljanja in ohranjanja stika z družinami v času zaprtja vrtcev skozi prizmo staršev.

Metodologija:
Z namenom vpogleda v to, kako je kljub zaprtju vrtca potekalo sodelovanje med starši in vrtcem in kakšno je mnenje staršev o pomenu ohranjanju le-tega v času zaprtja vrtcev, smo v mesecu novembru 2020 oblikovali anonimen spletni vprašalnik za starše z vsaj 1 predšolskim otrokom, vključenim v vrtec. Vprašalnik je bil apliciran spletno, preko spletne platforme 1ka. Objavljen je bil na Facebook strani Centra za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za kroakom, razposlan pa tudi med slovenske vrtce, ki so vključeni v Mrežo za spreminjanje kakovosti Korak za korakom. Podatke smo tako pridobivali po principu snežne kepe. Vprašalnik je izpolnilo 1204 staršev iz različnih regij Slovenije, ki so v času epidemije bolezni covid-19 imeli vsaj 1 otroka vpisanega v vrtec.

Rezultati in ugotovitve:
Na podlagi analize zbranih podatkov lahko izpostavimo, da je v obeh valih epidemije s strani vrtca v največji meri z družinami stopila v kontakt vzgojiteljica oziroma pomočnica vzgojiteljice. Na drugem mestu je vodstvo, v manjši meri je v stik stopila svetovalna služba. Stiki so bili s strani vseh treh ciljnih skupin v 2. valu epidemije pogostejši. Starši poročajo, da je bil stik največkrat vzpostavljen preko e-pošte. Največ staršev poroča, da je bil temeljni namen vzpostavljenega stika s strani vzgojitelja posredovanje predlogov za dejavnosti za preživljanje časa v domačem okolju. V manjši meri je bil stik vzpostavljen z namenom individualnega pogovora z otrokom in/ali staršem. Redko pa je bil edini vzpostavljen stik zgolj z namenom posredovanja obvestila (o zaprtju vrtca ipd.). Med odgovori opazimo dva pola mnenj staršev, in sicer tistih, ki menijo, da v času zaprtja vrtcev sami poskrbijo za kvalitetno preživljanje časa z otrokom in ne potrebujejo predlogov aktivnosti in tistimi, ki jim je bil tovrstni stik v dodatno podporo. Kljub temu lahko zaključimo, da je sodelovanje pomembno in da večina staršev poudarja, da je ohranjanje stika strokovnih delavcev z družino v času zaprtja vrtca potrebno. Rezultati nam dajo pomemben uvid, na kakšen način in v kolikšni meri je smiselno ohranjati sodelovanje. Hkrati pa bi bilo rezultate smiselno upoštevati pri pripravi priporočil ob morebitnem ponovnem zaprtju vrtcev.

Ključne besede: tranzicija, dom, vrtec, covid-19, starši

Splošno počutje učencev OŠ Dobje, njihovih staršev in staršev otrok v vrtcu v času epidemije in šole na daljavo v šolskem letu 2020/2021

Urška Koštomaj, *OŠ Dobje*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Atrij **Ura: 14.20–14.40**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Namen raziskave je bil preveriti splošno počutje učencev in njihovih staršev v času epidemije in šole na daljavo v šolskem letu 2020/2021 ter splošno počutje vrtčevskih otrok in njihovih staršev. Ker je epidemija corona virusa in ukrepi povezani z njo spremenila način dosedanjega življenja in učenja nas je strokovne delavce OŠ Dobje in strokovne delavce priključenega vrtca skrbelo kako se s situacijo spopadajo učenci, njihovi starši ter vrtčevski otroci in njihovi starši. Splošno dobro počutje vrtčevskih otrok so izpolnjevali njihovi starši. Zato smo pripravili anketni vprašalnik preko katerega bi dobili vpogled na morebitne težave, ki se pojavljajo in na podlagi tega ugotovili potrebe po vsebinah, ki lahko pomagajo premagovati izzive v vsakdanjem življenju ali izboljšali način dela na daljavo. Raziskavo smo torej izvedli na podlagi treh anketnih vprašalnikov (vprašalnik za učence, vprašalnik za starše učencev in vprašalnik za starše vrtčevskih otrok), v katerih smo preverjali splošno počutje učencev, staršev učencev in staršev ter njihovih otrok v vrtcu.

Metodologija:

Udeleženci Anketo za učence je rešilo 75 učencev iz osnovne šole Dobje pri Planini, anketo za starše učencev je rešilo 64 staršev in anketo za starše vrtca je rešilo 51 staršev. Pripomočki Anketa za učence je zajemala demografska vprašanja (spol, triada osnovne šole), vprašanja glede strinjanja z določenimi trditvami (primer postavke: Izgubljam voljo in motivacijo za šolsko delo) in vprašanja o različnih občutjih/dejanjih v zadnjem mesecu (primer postavke: Dobro si organiziram dan). Anketa za starše je zajemala demografska vprašanja (spol, zaposlitveni status, triada otrok), vprašanja o različnih občutjih v zadnjem mesecu (radost, razdražljivost, občutek miru, obremenjenost, čustveno izčrpanost, jezo nad trenutno situacijo, napete odnose v družini, žalost, toplino v medosebnih odnosih, strah glede zdravja, financ, ohranitve zaposlitve, odmaknjenost, brezskrbnost, nespečnost, utrujenost) in vprašanja glede strinjanja z določenimi trditvami (primer postavke: Šola na daljavo družini predstavlja izziv). Pri starših otrok iz vrtca je anketa vsebovala še vprašanja o splošnem počutju njihovih otrok. Postopek Za namen raziskave smo oblikovali anketni vprašalnik posebej za učence in posebej za starše. Učenci so anketo reševali med 21. in 25.decembrom, starši pa med 17. decembrom in 3. januarjem. Pridobljene podatke smo nato statistično obdelali s statističnim programom SPSS.

Rezultati in ugotovitve:

Rezultati so pokazali, se skoraj polovica anketiranih učencev težko odloči ali jim je šola na daljavo všeč. Kljub temu da se slaba polovica učencev težko odloči ali jim je šola na daljavo všeč, se večina učencev strinja, da šolsko snov lažje usvojijo pri pouku v šoli v primerjavi s šolo na daljavo. Skoraj polovica anketiranih učencev

izgublja voljo in motivacijo za delo, slaba tretjina učencev ostaja neodločena. Ob trenutnem načinu dela postaja dolgčas dobri polovici anketiranih učencev. Čeprav glede na rezultate večina učencev s šolo na daljavo nima večjih težav, si več kot 80 % učencev želi življenja kot je potekalo pred zaprtjem šol. Skoraj polovica anketiranih učencev je vsaj pogosto večino časa dobre volje, petina je dobre volje vedno večino časa. Največ anketiranih učencev se nikoli ali zelo redko počuti žalostne in otožne, prav tako največ učencev večinoma ne poroča o slabi volji. Večina učencev vsak dan nekaj časa nameni telesni aktivnosti in določen dan v dnevu preživi na prostem. Šola na daljavo je všeč največ učencem 3.triade, najmanj pa učencem 1.triade. Večina učencev vseh treh triad nima težav s sledenjem šolskim zahtevam. Opažamo, da imajo največ težav s sledenjem šolskim zahtevam učenci II.triade, najmanj pa učenci III.triade. Večina staršev učencev poroča da se soočajo z vsaj nekaj dnevnimi izzivi, tretjina se spopada z izzivi brez težav, skoraj polovica staršev ni prepričana kako dolgo bo še zdržala takšen tempo, primanjkuje jim energije in občasno čutijo, da ne zmorejo več, petina staršev ni prepričana kako naj nadaljuje naprej. Velika večina staršev se strinja, da šola na daljavo družini predstavlja izziv. Tretjina staršev se je usklajevanju šole in zaposlitve dobro prilagodila. Največ staršev vrtčevskih otrok je prepričanih v sebe in svoje zmožnosti za premagovanje trenutne situacije. Skoraj polovica staršev se je dobro prilagodila usklajevanju zaposlitve in domačega varstva, več kot polovica staršev nima težav z nadaljevanjem življenja.

Ključne besede: osnovna šola, učenci, starši, šola na daljavo, splošno počutje

Evalvacija dela na daljavo - hoja po strmih stopnicah

Mateja Rems, *OŠ Center, Novo mesto*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Atrij **Ura: 14.40–15.00**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Na Osnovni šoli Center smo v izobraževanje na daljavo v jesenskem roku vstopili veliko bolj pripravljeni. Za sabo smo imeli spomladansko izobraževanje na daljavo in narejeno evalvacijo vzgojno izobraževalnega dela na osnovni anketiranja naših učencev in staršev, analizo dela strokovnih aktivov ter evalvacijo Zavoda za šolstvo. Drugo izobraževanje na daljavo smo vsebinsko in organizacijsko precej nadgradili oziroma spremenili, čeprav smo se tudi prvega dela izobraževanje lotili zelo organizirano in odgovorno. Že po treh tednih izobraževanja smo z anketo o zadovoljstvu pouka na daljavo ponovno želeli pridobiti povratno informacijo glede izvajanja pouka in preveriti potrebo po uvedbi organizacijskih in vsebinskih sprememb. Zanimale so nas tako kvaliteta učnega procesa kot obremenitve učencev in sodelovanje staršev. Pričakovali smo, da težav s komunikacijo in IKT tehnologijo ne bo več veliko in da bo vse večji fokus usmerjen v samo poučevanje. Naše delo smo želeli organizirati tako, da bi bili učenci čim bolj samostojni in učinkoviti pri delu. Z odzivom smo bili zelo zadovoljni, na anketo se je odzvalo 74 % učencev in / ali staršev iz matične in podružnične šole.

Metodologija:
Za ugotavljanje zadovoljstva z našim delom smo oblikovali anonimni vprašalnik z 12 postavkami. Vprašalnik je bil oblikovan v spletnem orodju Teams (Forms). Starši/učenci so imeli pri večini vprašanj ponujenih več odgovorov, vedno pa so imeli možnost vpisati drug odgovor od ponujenih. Z vprašalnikom smo želeli ugotoviti, kakšna je učna obremenitev učencev, koliko in katero vrsto pomoči drugih oseb potrebujejo, kakšna je njihova motivacija za delo, kaj jim predstavlja največ težav, pri katerih predmetih je snov preobsežna, manj razumljiva, pri katerih predmetih so zadovoljni oziroma nezadovoljni z učenjem, kaj bi pohvalili in kaj jih skrbi. Na predmetni stopnji nas je zanimalo še, ali jim spremenjen urnik z blok urami in manj predmeti dnevno bolj odgovarja. Anketa je bila enaka kot v prvem valu epidemije, dodali smo le vprašanje o spremenjenem urniku. Tako smo lahko ugotavljali napredek glede na evalvacijo prvega vala.

Rezultati in ugotovitve:
Na splošno smo ugotovili, da so z delom na daljavo naši učenci bolj zadovoljni kot spomladi. Glede časa, ki ga učenci porabijo za šolsko delo, smo dobili pričakovane rezultate glede na čas, ki ga učenci namenijo učenju, ko so v šoli. Na predmetni stopnji skoraj tri četrtine učencev samostojno opravlja šolske delo, medtem ko na razredni stopnji potrebuje pomoč staršev ozirom odrasle osebe slaba polovica vprašanih. Slaba tretjina vprašanih potrebuje kar do 3 ure pomoči. Da smo lahko vzpostavili učinkovito pomoč, smo potrebovali informacije pri čem imajo učenci največ težav. Na predmetni stopnji je bila to razlaga učne snovi in motivacija, medtem ko so na razredni stopnji učenci potrebovali pomoč na vseh področjih dela. Starši so slabše ocenili motiviranost pri mlajših učencih, kar smo tudi pričakovali. V veliki prednosti so bili učenci, ki so imeli med učenjem doma prisotne starše. V nasprotju pa so starši mlajših učencev navajali kot največjo težavo pri šolanju na daljavo lastno zaposlenost, pri starejših pa je bila največja težava zahtevnost nalog in obsežnost navodil za delo. Glede na pridobljene rezultate smo učencem ponudili dodatno pomoč v obliki pogovornih ur, klepetalnic, kjer so bili učenci deležni dodatne razlage snovi. Za povezovanje med vrstniki in za dvig motivacije so učitelji PB dnevno pripravljali druženje preko videokonferenc z različnimi vsebinami. Vsak učenec z izvirnim načrtom pomoči je imel določenega učitelja, ki je spremljal njegovo delo in mu nudil pomoč. Svetovalna služba se je več vključevala pri učencih, kjer smo zaznali čustvene stiske. Smo pa v anketi dobili veliko pohval staršev za našo strokovnost, prilagodljivost, razumevanje, posnete razlage, dostopnost itd. Skratka, premagovali smo stopnico za stopnico in se vzpenjali, usvajali nova znanja, iskali nove možnosti, se spodbujali in ko nam je padala motivacija, ko so se nam stopnice pred nami zdele najbolj strme, smo si vzeli dan za sprostitev in počeli stvari, ki jih imajo učenci radi.

Ključne besede: Evalvacija, pouk na daljavo, težave, pomoč, motivacija

Primerjava kakovosti poučevanja na daljavo med prvim in drugim valom epidemije covid-19

Alenka Potočnik Zadrgal, *Srednja tehniška šola, Šolski center Kranj*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Atrij **Ura: 15.00–15.20**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Marca 2020 se je zaradi epidemije covid-19 prvič zgodilo, da smo šolanje v celoti preselili iz izobraževalnih ustanov v domače okolje, in to ne le v naši državi. Čeprav se je zgodilo nepričakovano in smo bili na poučevanje na daljavo bolj kot ne nepripravljeni, raziskave slovenskih inštitucij kažejo, da smo bili pri poučevanju na daljavo uspešni (ZRSŠ, 2020). Kaj pa poučevanje na daljavo v drugem valu epidemije? Jesenska selitev poučevanja v domače okolje je bila pričakovana in poraja se vprašanje, kaj smo se v prvem valu epidemije naučili ter v drugem uspešno izkoristili. Ugotovitve nam bodo v veliko pomoč pri morebitnem nadaljnjem poučevanju na daljavo, katerega razlog ne bo nujno covid-19. Naravne ujme, stavka prevoznikov, sobotna nadomeščanja pouka in drugi dogodki, zaradi katerih smo do sedaj utegnili ostati doma, nikoli več ne bodo pogojevali naše prisotnosti pri pouku. Glede na prilagodljivost, znanje in izkušnje, ki smo jih pridobili v zadnjem letu, lahko šolski pouk speljemo skoraj kadarkoli in kjerkoli. Dodatne razlage na daljavo, priprave na teste in na maturo, nadomeščanje odpadlih ur, izobraževanja, govorilne ure, sestanki in konference bi lahko postali stalnica pri našem šolskem delu.

Metodologija:

Z raziskavo, ki smo jo pripravili člani komisije za kakovost, smo želeli ugotoviti, kako dijaki ocenjujejo našo usposobljenost za delo na daljavo in naš napredek glede na prvi val epidemije, hkrati pa pridobiti konstruktivne predloge, ki bi naše poučevanje na daljavo še izboljšali. Pri analizi rezultatov je bilo potrebno upoštevati tudi dejavnike, kot so večja prizanesljivost dijakov v prvem valu epidemije in boljša opremljenost vseh udeležencev v drugem. Za pridobivanje povratne informacije s strani dijakov smo uporabili spletni vprašalnik, ki je bil enak tako v šolskem letu 2019/20 kot v 2020/21. V generaciji 2019/20 je vprašalnik izpolnilo 40 dijakov višjih letnikov, v šolskem letu 2020/21 se je odzvalo 76 dijakov. Dijaki so odgovarjali na vprašanja, ali sodelujejo pri delu na daljavo, katera orodja uporabljajo in katera od njih se jim zdijo smiselna, kako usposobljeni se jim zdijo pri delu na daljavo profesorji in kje se vidijo sami. Podali so svoje mnenje o organizaciji pouka in virih pomoči pri usvajanju procesa na daljavo. Na koncu vprašalnika so lahko izrazili svoje pohvale in predloge za izboljšave ter podali končno oceno o poučevanju na daljavo.

Rezultati in ugotovitve:

Profesorji so pri delu na daljavo največ uporabljali elektronsko pošto, spletne učilnice, videokonference in spletne kvize. Dijakom je večina orodij všeč, nad videokonferencami in spletnimi kvizi se je v prvem valu navduševalo preko 90 odstotkov dijakov, v drugem 15 odstotkov manj, verjetno tudi zato, ker je prvotni namen preverjanja znanja prerasel v ocenjevanje. Kvaliteta gradiv v spletni učilnici

se je izboljšala. Učitelji so bili v drugem valu bolj usposobljeni, meni 95 odstotkov dijakov, pri čemer ne gre zanemariti, da je bila že prvotna ocena usposobljenosti učiteljev zelo visoka (85 %). Dijaki spletna orodja dobro obvladajo, v drugem valu skoraj brez izjem. Spomladi okoli 5 % dijakov ni sodelovalo pri pouku, jeseni je bil ta odstotek pol manjši. Največji napredek dijaki vidijo v poenotenju uporabe orodij za poučevanje na daljavo pri različnih učiteljih; ta je bila namreč v spomladanskem valu preveč razpršena. Čeprav je poučevanje v živo težko nadomestljivo, še posebej s socialnega vidika, lahko rečemo, da smo se profesorji pri delu na daljavo dobro znašli. Poučevanje se je dijakom zdelo kvalitetno in orodja uporabna. Predvsem pa je pomembno, da smo se za delo na daljavo opolnomočili in se nadaljnjih tovrstnih izzivov ne bojimo več.

Ključne besede: Covid-19, poučevanje na daljavo, kakovost, primerjava, vprašalnik.

Poučevanje na daljavo – leto kasneje!

Franc Vrbančič, *ŠC Ptuj*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Atrij **Ura: 15.20–15.40**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

V srednjih šolah prevladuje poučevanje z učiteljem v učilnicah, kljub dejstvu, da je današnja tehnologija na dovolj visoki ravni, da bi lahko učinkovito podprla vse ravni pridobivanja znanja na daljavo (podajanje, učenje, preverjanje, ocenjevanje). Do nedavno smo tak način poučevanja uporabljali predvsem pri odraslih. Glavni razlog temu je, da dijaki večinoma niso dolgoročno dovolj motivirani in samo-disciplinirani za poučevanje na daljavo. V strokovno-tehničnih SŠ moramo upoštevati še, da se veščin ne moremo naučiti izključno z branjem in/ali gledanjem na zaslon. V marcu 2020 smo zaradi epidemije Covid-19 praktično čez noč poučevanje v šoli zamenjali s poučevanjem na daljavo. V takratni študiji smo ugotovili, da se je pridobljeno znanje dijakov \"na daljavo\" značilno razlikovalo od znanja \"v razredu\". V septembru 2020 smo se sicer vrnili v šole, a že čez dva meseca smo zaradi ponovne razglasitve epidemije spet uvedli poučevanje na daljavo. Pouk na daljavo smo tokrat zastavili drugače, upoštevajoč izsledke študije iz marca 2020, tokrat s poudarkom na motiviranju in učni disciplini dijakov. V tej študiji smo vpliv izvedenih ukrepov preučevali na srednješolski populaciji 2020/21 in izsledke primerjali s populacijo 2019/20.

Metodologija:

Primerjali smo dijake srednje strokovne šole pri vsebinah programskega jezika – skupina A (n=48, 2018/19, klasična predavanja), B (n=43, 2019/20, predavanja na daljavo – predvsem v pisni obliki) in C (n=43, 2020/21, dijaki so pripravili in na daljavo predstavili učno snov). Vse skupine je poučeval isti učitelj (20 ur), na razpolago so imele ista e-gradiva. Merili smo prirastek znanja, doseženo oceno ter zadovoljstvo: z načinom podajanja snovi, z načinom ocenjevanja in z doseženo oceno

(vse Likart - 5 stopenj). Opravili smo statistično analizo prirastka znanja in dosežene ocene. Pri podajanju zaključkov smo upoštevali predznanje skupin, ki smo ga merili z doseženimi ocenami pri predhodnih vsebinah.

Rezultati in ugotovitve:
V skupini B 20 % dijakov ni redno sodelovalo (pomanjkanje motivacije in učne discipline). V skupini A je bilo tovrstnih dijakov le 5 %, v C pa 7 %. Po predznanju se skupine niso značilno razlikovale. Skupini A in C sta dosegli statistično značilno boljše ocene (znanje) in boljši prirastek znanja (razmerje doseženega in največjega možnega znanja). Med A in C ni bilo značilnih razlik v doseženem znanju in prirastku znanja. Vse skupine so bile podobno zadovoljne s podajanjem snovi, doseženo oceno in načinom ocenjevanja. Za pripravo snovi in dijakov v C skupini je učitelj moral vložiti najmanj 30 % več časa in truda glede na A. Končni sklep: Ob današnji stopnji tehnologije lahko s poučevanjem na daljavo ob ustreznem načinu podajanja snovi in spremljanju dijakov dosežemo primerljive rezultate kot pri poučevanju v razredu. Je pa za to potreben neprimerno večji vložek učitelja, saj se je kot najprimernejši način za poučevanje na daljavo izkazal način, ko dijaki pripravijo učno snov ter jo na daljavo predstavijo sošolcem. (C skupina), pri tem pa potrebujejo dodatno vodstvo učitelja.

Ključne besede: poučevanje na daljavo, poučevanja v razredu, srednja strokovna šola, primerjalna študija, vloga učitelja

Vpeljava agilnega pristopa k učenju kot alternativa izvajanja poučevanja na daljavo

Uroš Ocepek, *Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje*

Datum: 22. 9. 2021
Dvorana: Atrij **Ura: 15.40–16.00**
Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Zaradi trenutnih razmer se je v splošnem delo na daljavo osredinilo na videokonferenčna predavanja in dijaška samostojna opravljanja zadolžitev. Večina učiteljev poučuje več predmetov oz. strokovnih modulov. Več strokovnih modulov (še posebno pri praktičnem delu modula) posledično narekuje tudi več dijaških zadolžitev. Ker je pa potrebno opravljeno dijaško delo sproti reflektirati – dati dijaku povratno informacijo, se je izkazala časovna komponenta kot ozko grlo pri opravljanju učiteljevega dela na daljavo. Zato je potreba po preoblikovanju dela narekovala preoblikovanje dela na daljavo, in sicer z vpeljavo, v gospodarstvu že preizkušenega, agilnega pristopa. Razvoj sodobnih aplikacij je ciljno orientiran glede na naprave, na katerih se aplikacije izvajajo. Na področju razvoja aplikacij se je uveljavil agilni pristop razvoja končnega produkta – ki je pohitril razvoj, opolnomočil vse vključene v razvoj in omogočil večjo preglednost pri izdelavi produkta. Pristop temelji na agilnem pristopu projektnega managementa na področju IT-projektov – temelji na metodah, ki poudarjajo vzporedno izvajanje običajnih zaporednih faz izvedbe projekta in neprestano usklajevanje članov razvojne ekipe. Ključ agilnih

metod je sprotno prilagajanje načina izvedbe in načrtovanje manjših ciklov (manjši dijaški projekti, tedenske zadolžitve). Vse našteto pa se lahko prilagodi procesu učenja. Agilni pristop k učenju je že redna praksa v tujini, še posebno pri predmetih, ki pokrivajo učno področje računalništva in informatike.

Metodologija:
V okviru izvajanja treh strokovnih modulov 1. letnika programa tehnik računalništva je bilo oblikovano šest heterogenih skupin – vsaka skupina pa je imela v naprej določeno vodjo skupine. Cilj oblikovanja skupin je bilo povezati dijake med seboj, spoznati en drugega in skupaj priti do cilja – boljšega učnega uspeha. Vsaka skupina je dobila tudi svojo grafično podobo (identiteto) ter svoj besedilni in videokonferenčni kanal (znotraj orodja Discord). Učitelj je imel z dijaki tedenske sestanke (v agilnem pristopu: »sprint«), pri katerem so vodje poročali: kaj je skupina naredila v preteklem tednu, kako je zadovoljna s svojim delom, kako se bo lotila prihajajočega tedna, in kje so težave. Usmerjanje vodij je torej temeljilo na konstruktivistični učni teoriji, kjer učitelj opravlja vlogo mentorja, ki učenca le usmerja. Naloga vodij je bila tudi, da organizirajo skupinska učenja, pregledujejo, kako člani skupine opravljajo zadolžitve, ki so jih prejeli pri rednih urah, opozarjajo učitelja na težave oziroma organizirajo konzultacijo, če skupina potrebuje dodatno razlago. Agilni pristop torej poveže vse obstoječe pedagoške paradigme in doda nov hierarhični vidik. Vodje skupin imajo pregled na člani skupine, učitelj pa ima pregled preko vodij. Na nekaj tednov so sledila kalibracijska preverjanja znanja, če se poročanja vodij skupin ujemajo z dejanskim stanjem.

Rezultati in ugotovitve:
Uvajanje agilnega pristopa k učenju je predvsem opolnomočilo vodje skupin. Izkazalo se je, da so pridobili vodstvene sposobnosti, komunikacijske veščine in kar je najpomembnejše, pridobili so na samozavesti. Po drugi strani pa so njihovi člani pridobili zaveznika, tutorja in inštruktorja. Še več. Zgradila se je pripadnost skupini, v kateri so videli, da je pomemben vsak član, hkrati pa, da je skupina močna toliko, kot je močan najšibkejši člen. Dodana vrednost agilnega pristopa k učenju je, da je učitelj sproti (tedensko) prejemal povratno informacijo o napredku skupin, hkrati pa si je olajšal delo pri pregledovanju dijaških zadolžitev. Vodje skupin so svoje delo opravile odgovorno in zavzeto. V prispevku bo predstavljena tudi aktivnost »adventni izzivi«, ki so sestavljeni iz različnih računalniških ugank in problemov, ki so skupine še dodatno motivirali, da so zgradili skupno željo po zmagi vseh 24 izzivov. Agilni pristop k učenju se je izkazal kot učinkovit pristop, ki spodbuja dijake, da pravočasno zaznajo težave, predlagajo rešitve in s pomočjo sovrstnikov nadoknadijo primanjkljaje v znanju. Pristop je primeren tudi za klasično izvajanje pouka, zato bomo pristop uporabili tudi v prihajajočem šolskem letu, ne glede na način, kako se bo pouk izvajal.

Ključne besede: sodelovalno delo, agilni pristop k učenju, delo na daljavo, skupinsko delo, konstruktivistična učna teorija

Model poučevanja na daljavo v 1. razredu

Miha Klanjšček, *OŠ Bežigrad*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Študentska soba **Ura: 14.00–14.20**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

V novembru 2020 smo se kot družba znašli v neobičajnem stanju, ko je odlok o začasni prepovedi zbiranja ljudi v zavodih s področja vzgoje in izobraževanja ter univerzah in samostojnih visokošolskih zavodih začasno prepovedal zbiranje ljudi v šolskih prostorih, kljub temu, da je večinski delež gospodarstvenega sektorja delal v nespremenjenem obsegu (Ur. l. RS. 181/2020). Mnogi starši so se zaradi tega znašli v zelo težki situaciji, ko so morali poleg svojih službenih obveznosti poskrbeti še za varstvo in izobraževanje svojih otrok. Zaradi unikatnosti opisane situacije in pomanjkanja izkušenj s poučevanjem v takih razmerah, smo se odločili izvesti raziskavo, katere namen je bil poiskati model šole na daljavo za 1. razred, s katerim bi čim bolje dosegali cilje vzgojno-izobraževalnega sistema, kot so navedeni v Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja. Osredotočili smo se predvsem na naslednja vprašanja (ZOFVI, 2007): kako učencem omogočiti optimalen razvoj ne glede na socialno poreklo; kako razvijati enake možnosti za vse učence; kako zagotoviti kakovostno izobraževanje v danih okoliščinah. Soočali smo se z naslednjimi izzivi: - različna opremljenost učencev z IKT; - odsotnost ali zgolj osnovno znanje uporabe IKT s strani učencev; - nepismenost učencev; - različne razmere za učenje na domu; - različni resursi staršev. Raziskovali smo na podlagi naslednjih teoretičnih predpostavk: 1. Učenci v zgodnjem obdobju učinkovito delujejo v strukturiranem okolju in uživajo v ponovitvah določenih rutin in aktivnosti, saj jim taka vrsta predvidljivosti zadovoljuje potrebo po varnosti. Mlajši učenci lažje sodelujejo pri rutinskih nalogah, saj jim je njihov potek že vnaprej znan. Ko je rutina enkrat vzpostavljena, lahko preko nje v pouk vpeljujemo nove, tudi zahtevnejše oblike dela (Bahovec in Golobič, 2004; Hohmann in Weikart, 2005). 2. Sodobna didaktika naj vključuje dvosmerno komunikacijo, dialoški princip in aktivno udeležbo učečega. Oblike in metode poučevanja je potrebno prilagoditi na materialne in druge pogoje učnega okolja (Adamič, 2000).

Metodologija:

V raziskavo je bilo vključenih 21 učencev 1. razreda osnovne šole in njihovi starši. Vzorec je bil priložnostni in je vključeval vse učence, ki so v šolskem letu 2020/21 obiskovali 1. a razred na izbrani osnovni šoli. Raziskava je trajala od 5. 11. 2020 do 31. 1. 2021. Pri raziskavi so bile uporabljene kvalitativne metode raziskovanja: metoda opazovanja, metoda dnevnika in metoda intervjuja. V prvem tednu raziskave smo najprej preizkusili štiri različne oblike dela, čemur je sledila evalvacija, ki smo jo izvedli skupaj s starši učencev. V drugem tednu smo iz dobljenih spoznanj oblikovali učni model s tistimi elementi, ki so se v preteklem tednu izkazali kot najučinkovitejši. Po drugem tednu je zopet sledila evalvacija dela skupaj s starši, temu pa še dodatno optimiziranje učnega modela. Dobljeni model smo ohranili vse

do konca pouka na daljavo. Ob vrnitvi v šolske prostore smo pri učencih izvedli še preverjanje znanja tistih vsebin, ki so bile obdelane v času pouka na daljavo.

Rezultati in ugotovitve:
Kot najučinkovitejši model poučevanja se je izkazala kombinacija pouka preko aplikacije Zoom v obsegu dveh šolskih ur na dan, ki so bile izvedene znotraj dveh astronomskih ur, in pouka pod vodstvom staršev v obsegu dveh šolskih ur na dan. V sklopu pouka preko Zoom-a so se učenci ali samostojno ali ob pomoči staršev oz. skrbnikov vsak delavnik ob 8.00 prijavili v spletno okolje, kjer so imeli najprej 15 minut časa za druženje s sošolci, sledila je ena šolska ura pouka v obsegu 45 minut, temu je sledilo 15 minut odmora, nato pa še 45 minut druge šolske ure pouka. Učenci so z obveznim delom učenja preko Zoom-a vsak dan končali ob 10.00. V sklopu te oblike so bile obdelane vse pomembnejše in zahtevnejše vsebine, predvsem razlaga nove snovi pri predmetih matematika, slovenščina in spoznavanje okolja ter opismenjevanje, vzpostavljena je bila tudi dnevna rutina. Ugotovili smo, da vsebin glasbene umetnosti zaradi latence pri uporabi spletnih konferenčnih orodij ni mogoče kvalitetno obravnavati, prav tako ni bilo mogoče kvalitetno izvajati pouka športa, zaradi različnih prostorskih značilnosti stanovanj sodelujočih. Zato smo poučevanje lažjih in ponavljajočih se vsebin, ponavljanje in utrjevanje znanja, likovno in glasbeno umetnost ter šport, prepustili staršem.

Ključne besede: poučevanje, pouk na daljavo, 1. razred, 1. vzgojno-izobraževalno obdobje, osnovna šola.

Prilagoditve pouka in oblike motivacije prvošolcev v šoli na daljavo

Tina Slatinek, *Osnovna šola Šalek*

Datum: 22. 9. 2021
Dvorana: Študentska soba **Ura: 14.20–14.40**
Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Pouk na daljavo je tako za učence kot tudi učitelje velik izziv in zares posebna okoliščina. Če sem do razglasitve epidemije informacijsko-komunikacijsko tehnologijo uporabljala kot dodano vrednost k pouku, sem v času epidemije to znanje vsekakor nadgradila. Potrebno je bilo poiskati prilagoditve za naše najmlajše. Ko sem načrtovala, me je usmerjalo predvsem razumevanje učenčevega doživljanja situacije, njegove perspektive, počutje, zdravje in družinske okoliščine. Pri prvošolcih, ki komaj vstopajo v šolski sistem in šele pridobivajo ter razvijajo temeljno znanje in veščine, je bilo usvajanje osnovnih digitalnih veščin še toliko težje. Okoliščine drugega vala so prinesle nove izzive. V prvem valu so učencem lahko pomagali starši, medtem ko je bila v drugem valu večina otrok v varstvu pri starih starših, sorojencih ali sorodnikih. Ob tem sem se spraševala, kako organizirati pouk, da bodo otroci v največji možni meri samostojni. Učenec skozi dobro zastavljeno rutino ve, kaj sledi in kaj se od njega pričakuje. Razmišljala sem, kako vzpostaviti rutino v kateri bom oblikovala varen socialni okvir, ki podpira otrokovo iniciativnost. Elementi, ki so določali našo rutino, so bili jutranji pozdrav, posnetki dveh medpredmetno povezanih

predmetov ter preglednica z navodili za lažji in hitrejši pregled nad šolskimi obveznostmi. Hohmann meni, da so deli dnevne rutine kot kamni, na katere stopamo na naši poti. V našem primeru so to bili piktogrami, ki so prikazovali šolski predmet in so predstavljali velik del organizacije pouka. Ker je šele začetek šolskega leta in večina učencev v tem času še ni bila opismenjena, so omenjeni simboli jasno nakazovali, kateri predmet je na urniku in katere šolske potrebščine potrebujejo. Ker je po preteklih izkušnjah pri poučevanju na daljavo učencem bolj utrujajoče slediti pouku, sem si želela ohranjati učno vnemo otrok in tako tudi kontinuiteto učenja.

Metodologija:
Učenci so vsakodnevno v spletni učilnici imeli na urniku le dva predmeta, ki sta se medpredmetno in projektno povezovala. Izvedbe nalog nisem časovno opredelila, aktivnosti pa so bile pripravljene tako, da so jih lahko opravljali samostojno. Učencem sem pripravljala videoposnetke z razlago učnih vsebin ter jasnimi in kratkimi navodili, pri čemer nisem pozabila na igro in aktiven odmor. Nekajkrat tedensko sem izvedla tridesetminutna videokonferenčna srečanja. Jutranji pozdravi, z največjo motivacijsko funkcijo, so bili ustvarjeni z namenom predstavitve poteka dneva. Ker s spodbujanjem radovednosti učencev krepimo notranjo motivacijo, to ni bilo le suhoparno navajanje dejavnosti. V posnetke sem vključila lutko, gusarskega papagaja, ki je glavni lik učbeniškega kompleta. Učenci ga poznajo iz razreda, kjer jih spodbuja, pomaga, zanje navija in zabava. Papagajeve dogodivščine so bile povezane z obravnavanimi dejavnostmi dneva, ali pa so se povezovala v večdnevna nadaljevanja. Učence je tako navdušil, da sem ga uporabila tudi pri poučevanju. Večkrat jim je snov razložil skozi svoje pustolovščine, jih spodbudil k delu z začetnimi igrami, ali skupaj z njimi utrjeval. Ena od motivacij, ki se je izkazala za učinkovito, je bila zbiranje delčkov sestavljanke. Po opravljenih dejavnosti, so jo konec tedna, s personaliziranim pismom papagaja prejeli na dom.

Rezultati in ugotovitve:
Za uspešno doseganje zastavljenih ciljev mora učitelj pouk organizirati na različne načine in pri tem uporabljati raznolike oblike dela. Ker so le-te ob delu na daljavo precej okrnjene, ima motivacija učencev toliko večji vpliv. Z lutko sem otroke motivirala v smislu kreativnosti in ne tekmovalnosti, zato so bili učenci sproščeni ter pouku naklonjeni. Aktivno so sodelovali, hkrati pa so ob takšnem načinu dela imeli dovolj samozavesti, saj so lahko vsi v svojem ritmu prisostvovali v razlagah in imeli dovolj prostora za razvijanje lastne kreativnosti. To jih je pripeljalo do pomembnih uspehov, ki so spodbudno vplivali na njihovo samopodobo. Tako so se bili bolj pripravljeni spoprijeti tudi z drugačnimi izzivi, kot je denimo šola na daljavo. Kljub temu da so stik z lutko krepili preko ekrana so z njo vzpostavili čustven stik, ki ga gojijo še danes, ko smo ponovno v razredu. Lutka jim predstavlja tisto avtoriteto, ki so jo izbrali sami in je tako postala posrednik med njimi in okoljem. Odzivi staršev in učencev na takšen način dela je bil izredno pozitiven. Čeprav so učenci komaj vstopili v velike čevlje šolarjev in se spopadli še z dodatnimi izzivi, so rezultati ob preverjanju znanja več kot zadovoljivi.

Ključne besede: Motivacija, poučevanje z lutko, prilagoditve, pouk na daljavo.

Učenje in poučevanje prvošolcev na daljavo

Maja Bregar, *Osnovna šola Gradec*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Študentska soba **Ura: 14.40–15.00**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Učenje in poučevanje šestletnikov na daljavo je bil velik izziv. Večina učencev v obdobju pouka na daljavo še ni znalo brati in pisati, še manj pa so bili digitalno opismenjeni. V preteklosti smo učence odvračale od digitalizacije in jih usmerjale v gibanje, v aktivno preživljanje časa v naravi, v učenje s konkretnimi predmeti, v razvijanje socialnih odnosov. S pojavom virusa pa se je večina učenja in poučevanja prenesla pred ekran. Članek opisuje tri različne pristope k učenju in poučevanju na daljavo, ki si sledijo kronološko. Prvi pristop je temeljil zgolj na pošiljanju power point predstavitev in zapisanih zadolžitev, ki so jih morali učenci opraviti. Drugi pristop je bil kombinacija prvega pristopa in občasnih videokonferenc preko aplikacije zoom. Tretji pristop pa opisuje učenje in poučevanje zgolj preko vsakodnevnih dvournih videokonferenc. Vsak pristop kritično analizira, opredeli njegove slabosti in prednosti z vidika pridobivanja znanja učencev, vključevanja staršev in poučevanja ter dela učiteljic.

Metodologija:
Predstavljeni so načini pridobivanja povratnih informacij učencev o njihovem delu, učiteljičinih povratnih informacijah učencev in vlogi staršev. Prvošolci še niso opismenjeni, zato so bili pri učenju na daljavo odvisni od pomoči odrasle osebe. V nadaljevanju se dotakne učnih načrtov in prilagoditvam ciljev in vsebin predmetov na dane razmere. Opredeljeni so načini in programi za preverjanje znanja učencev. V članku so predstavljeni programi, ki so bili učiteljicam v pomoč pri podajanju vsebin učencem na daljavo in informacije, ki smo jim posredovale staršem za nemoten in varen potek pouka. Opisuje tudi izzive, s katerimi so se soočali starši, da bi svojemu prvošolcu zagotovili učenje in pridobivanje znanja.

Rezultati in ugotovitve:
Večina učencev je pridobila zadovoljivo znanje. Pridobivali so ga tudi preko eTwinning projekta, kjer so se učili o recikliranju in preko spleta v smislu digitalnega opismenjevanja. Seveda pa je bilo potrebno po prihodu v učilnice to znanje utrditi, kar pa je pomembneje, ponovno vzpostaviti socialne odnose oziroma funkcioniranje oddelka kot celote. Vsak pristop ima svoje slabosti in prednosti. Z vidika staršev je prav gotovo najmanj obremenjujoč tretji, kjer je njihova udeležba minimalna. Lastnemu tempu učenca je najbolj prilagojen prvi pristop k učenju in poučevanju. Najmanj znanja in spretnosti z IKT tehnologijo zahteva tretji pristop. Prav gotovo so učenci pridobili več kompetenc s področja digitalne pismenosti, hkrati pa so oslabele njihove socializacijske sposobnosti.

Ključne besede: pristopi, digitalno opismenjevanje, vloga staršev

Ko epidemija obrne način poučevanja

Irena Demšar, *Zavod sv. Stanislava, Osnovna šola Alojzija Šuštarja*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Študentska soba **Ura: 15.00–15.20**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Epidemija je številne stvari obrnila na glavo. Tudi način poučevanja se je pri mnogih učiteljih spremenil. Avtorica v prispevku opisuje obrnjen način poučevanja pri matematiki v 6. razredu na Osnovni šoli Alojzija Šuštarja, s katerim je začela v času epidemije. Učencem je pripravila kratke posnetke z razlago učne snovi, ki so jih morali pred učno uro preko aplikacije Teams pogledati, učno snov pa zapisati v zvezek. Na učni uri je bilo delo usmerjeno na reševanje matematičnih problemov in nalog. Učenci, ki razlage niso razumeli, so lahko na uri lahko prosili za dodatno razlago. Avtorica vidi številne prednosti, ki jih takšen načina dela prinaša – delo je usmerjeno na reševanje matematičnih problemov in ne le na prepisovanje učne snovi s table, med uro lahko spremlja napredek in delo učencev in jim lahko pomaga pri reševanju nalog, način dela pa omogoča tudi medvrstniško pomoč in sodelovanje. Avtorica je med učenci 6. razreda izvedla kratko anketo o obrnjenem načinu poučevanja, kjer je raziskovala, ali učencem metoda obrnjene učilnice ustreza.

Metodologija:

Problem raziskave je bil vezan na uporabo obrnjenega načina poučevanja pri matematiki v osnovni šoli. V raziskavo je bilo vključenih 47 učencev 6. razreda osnovne šole Alojzija Šuštarja. Za izvedbo raziskave smo pripravili kratek anketni vprašalnik, s katerim smo ugotavljali zadovoljstvo učencev z načinom dela v razredu - obrnjenim načinom učenja. V okviru raziskave smo si zastalivli hipotezo, da so učenci z obrnjenim načinom učenja zadovoljni in jim način dela ustreza. Raziskavo smo izvedli v mesecu novembru 2020. Zaradi epidemije je v tem času šolanje potekalo na daljavo, zato so učenci anketni vprašalnik izpolnili preko aplikacije Microsoft Forms. Anketo smo nato ponovili še v mesecu maju 2021, da bi preverili uspešnost metode poučevanja matematike v 6. razredu.

Rezultati in ugotovitve:

V razsikavi smo predvideli, da učencem obrnjen način učenja ustreza. V naši raziskavi smo ugotavljali zadovoljstvo učencev z načinom obravnavanja učne snovi. Ugotavljali smo tudi, ali jim tak način dela ustreza. Analiza rezultatov ankete je pokazala, da veliki večini učencev tak način obravnavanja učne snovi ustreza. 10 % učencev je omenilo, da jim ta način ne ustreza in da bi jim bolj ustrezalo, če bi učitelj učno snov razložil v šoli in da na ta način težje razumejo učno snov. Velika večina (več kot 80 %) je način dela pohvalila. Prednost vidijo predvsem v tem, da lahko učno snov večkrat poslušajo ter da lahko posnetek ustavijo in lahko razlago zapišejo. Prednost vidijo tudi v tem, da si lahko posnetek ogledajo tudi kasneje, ko se učijo za test ter da slišijo razlago tudi takrat, kadar jih zaradi bolezni ni v šoli.

Ključne besede: obrnjena učilnica, obrnjen način učenja, formativno spremljanje, matematika, osnovna šola

Poučevanje matematike na daljavo v času epidemije

Mateja Peršolja, *OŠ Preserje pri Radomljah*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Študentska soba **Ura: 15.20–15.40**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

V študiji primera poučevanja osnovnošolske matematike na daljavo so nas zanimale posledice poučevanja na daljavo predvsem z vidika razlik v končnih učinkih, kot je znanje učencev. V času zaprtja šol se je zbiralo mnoge informacije na različnih ravneh sistema, vendar smo po pregledu obstoječih anket ugotovili, da so bile vse namenjene zbiranju splošnih informacij o poučevanju, ne pa posebej o določenem predmetu. Matematika izstopa kot kognitivno zahteven predmet, ki je bil že v preteklosti povezan z uporabo IKT, vendar je kljub temu odprl kup vprašanj o pouku na daljavo. Učitelji in učenci so se znašli pred izzivom uporabe IKT za naloge, ki niso optimalne za delo preko spleta, kot je geometrijsko risanje, pokazala se je velika potreba po učiteljevi razlagi snovi, ki je pri matematiki ni moglo nadomestiti branje iz učbenika, zagotoviti izvedljiv način preverjanje in ocenjevanja in znanja, ki bi onemogočil pomoč drugih oseb učencu in dalo veljavno povratno informacijo o znanju. V študiji primera poučevanja smo se zato osredotočili na pouk matematike in sicer na: • študij razlik v znanju in matematičnih dosežkih učencev, ko imajo pouk v šoli in ko pouk poteka na daljavo. • prepoznavanje problemov poučevanja iz razprav v dvaindvajsetih spletnih učilnicah za matematiko, ki so bile odprte med majem in julijem 2020. • raziskovanje značilnosti pouka na daljavo po neposrednem poročanju učiteljev matematike in učencev v spletni anketi, ki je vsebinsko zajemala opise prilagoditev pouka, zaznane iz predhodnih analiz vsebin pogovorov v spletnih učilnicah in analizah znanja. S študijo poskušamo odgovoriti na raziskovalna vprašanja, ali je mogoče zaznati spremembe v znanju med učenci, ko so deležni pouka v šoli in na daljavo, ali je mogoče prepoznati glavne izzive, ki jih praksa in tehnična podpora pri prvi nacionalni izkušnji za vse obveznega poučevanja na daljavo nista uspešno naslovila in ali lahko iz spremenjenih stališč učiteljev do uporabe IKT po izkušnji predpisanega poučevanja z IKT sklepamo na izboljšave pri pouku matematike tudi v normalnih okoliščinah šolanja v razredih.

Metodologija:

V prvem delu raziskave je bilo v študijo vključenih 70 učencev 6., 7., 8., in 9. razredov, ki jih je matematiko učila ista učiteljica, na večji, primestni, slovenski osnovni šoli. Znanje in napredek učencev med poukom je učiteljica spremljala opisno, s pomočjo zapisanih meril, ki upoštevajo različne taksonomske ravni in doseganje ciljev učenja. Za potrebe študije je učiteljica zbirala in beležila individualne informacije o učenju na daljavo za vsakega učenca. V drugem delu raziskave smo pregledali in analizirali odprto dostopne matematične spletne učilnice različnih šol. Pregledali smo 22 matematičnih spletnih učilnic, kjer so zapise objavljali učitelji matematike 7. in 8. razredov osnovnih šol med 6. 4. 2020 in 17. 4. 2020. Opazovali smo določene parametre in upoštevanje priporočil Ministrstva za šolstvo znanost in šport ter Zavoda za šolstvo pri poučevanju na daljavo: katero matematično vsebino

so obravnavali, ali so imeli video konference, video razlage, navodila učencem za delo in njihova vsebina, pogostost oddajanja nalog učitelju, zabeleženi cilji učenja ter merila oz. kriteriji uspešnosti, zapisan predviden čas dela, diferencirane naloge na različnih zahtevnostnih ravneh. Rezultate smo sistematično beležili v preglednici. V zadnjem delu raziskave smo želeli pridobiti nekatere odgovore na vprašanja, ki so se pojavila v prvem in drugem delu te raziskave. Nanašajo se predvsem na način izvedbe pouka na daljavo, kakovost izvedbe pouka na daljavo, povratne informacije učitelja učencu ter priložnosti in izzive, ki jih prinaša tak pouk. Učitelje smo prosili, da učencem v času pouka omogočijo odgovarjanje na anketni vprašalnik o pouku matematike na daljavo. Sodelovalo je 261 učencev, pretežno 7. razreda (49 %) in 8. razreda (50 %), od tega 48 % fantov in 52 % deklet. Odgovarjali so na vprašanja, ki držijo za pouk matematike.

Rezultati in ugotovitve:
Pri poučevanju na daljavo so se učitelji naučili veliko o uporabi IKT in spoznali veliko orodij za poučevanje na daljavo. Spoznali so, da učenci zmorejo več, tudi samostojnega učenja, kar bodo pogosteje vključevali v svoje poučevanje v šoli. Učitelji so odkrivali kakovosti in prednosti uporabe IKT. Iz analiz spletnih učilnic je opaziti zelo velike razlike v izvedbi pouka na daljavo, ki se nanašajo na oblike navodil učencem, razlag nove snovi, količine nalog, pogostosti posredovanja informacij učencem, pogostosti in oblikam podajanja povratnih informacij učitelja učencu in učenca učitelju, pogostosti izvedbe pouka z video konferencami, primernosti vsebin in ciljev za učenje na daljavo. Razlike so razvidne tako med šolami, kot znotraj šole pri posameznih učiteljih matematike. Nekatere razlage niso bile dovolj kakovostne, na spletu so se pojavljale celo napačne razlage. Učitelji so menili, da so se povečale razlike med učenci glede znanja. Učenci niso oz. so le delno dosegli znanje, kot ga dosežejo v šoli in so počasneje napredovali v znanju. Večina učencev meni, da na daljavo niso dosegali tako dobrega znanja kot v šoli. Delo doma jim je vzelo več časa kot v šoli. Ob prihodu v šolo so učitelji ugotovili, da učenci znajo manj, kot so zaznali pri spremljanju na daljavo. To pomeni, da z načini poučevanja in spremljanja ne uspejo dejansko zaznati znanja učencev. Učenci so bili deležni zelo različne kakovosti poučevanja, zato Ministrstvu za šolstvo znanost in šport predlagamo, da s sistematičnim usposabljanjem učiteljev in dostopnostjo orodij za učinkovito in obvladljivo spremljanje in dajanje povratnih informacij zagotovi bolj enakovredne pogoje za vse učence. Potrebno bi bilo zagotoviti tudi boljše tehnične pogoje za učenje na daljavo (IKT oprema, programi za poučevanje, kakovostno omrežje) za učitelje in učence. Zato predlagamo zaposlitev kompetentne osebe za usposabljanje učiteljev in pomoč učencem pri uvajanju programov za učenje s pomočjo računalnika in spleta.

Ključne besede: Matematika, pouk na daljavo, formativno spremljanje, ocenjevanje, didaktika

Pouk matematike na daljavo

Andreja Verbinc, *OŠ Oskarja Kovačiča*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Študentska soba **Ura: 15.40–16.00**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Marca 2020 smo se učitelji znašli v situaciji, ko smo skorajda čez noč morali začeti poučevati na daljavo, za katerega se nismo izobraževali in nismo imeli izkušenj. Po prvem daljšem zaprtju šol (marec 2020 – maj 2020) je Zavod RS za šolstvo (ZRSŠ) opravil obsežno raziskavo med učenci, učitelji in ravnatelji. Katera izmed prevladujočih oblik izobraževanja je uspešnejša, je odvisno od učinka na učenje. Bistvo pri izbiri načina učenja na daljavo je, da mora učitelj premišljevati o metodah z najmočnejšim učinkom za učenje pri njegovih učencih. Glavno sporočilo, pravi Hattie (2018 v Rupnik Vec, 2020), ni v določanju metod poučevanja, temveč v tem, da morajo učitelji ovrednotiti učinek metod, ki jih izberejo, ker če učenci ne napredujejo s pomočjo ene metode, je treba poiskati drugo in ovrednotiti njen učinek. Na podlagi teoretičnih izhodišč in pridobljenih podatkov so v zgoraj omenjeni raziskavi zapisali smernice za izvajanje izobraževanja na daljavo. Tako smo tudi učitelji, v drugem daljšem zaprtju šol začeli spreminjati in izboljševati svojo poučevalno prakso pri šolanju na daljavo. Zato sem tudi sama pri poučevanju matematike v osnovni šoli preizkusila več različnih modelov poučevanja in vedno iskala tako, ki je, po mojem občutku, najbolj učinkovala v dani skupini otrok. V nekaterih razredih sem izvajala sočasno (sinhrono) učenje z delom v skupinah, v drugih pa nesočasno (asinhrono) učenje. Po vrnitvi nazaj v šole, sem se odločila, da bom evalvirala učinkovitost izbranih modelov poučevanja. Zato sem izpeljala raziskavo, s katero sem želela izvedeti, kateri model je, po mnenju učencev, bolj učinkovit, ali so bili učenci zadovoljni s pridobljenim znanjem in ali je znanje otrok res odvisno samo od učiteljeve izbire modela poučevanja.

Metodologija:

Raziskava je bila opravljena po povratku učencev v šole in temelji na podatkih, pridobljenih z anketnim vprašalnikom. Rešilo ga je 22 učencev sedmega in 22 učencev osmega razreda, ki sem jih poučevala v času zaprtja šol. Učenci enega razreda so bili deležni sočasnega in drugi nesočasnega učenja. V uvodu je bilo nekaj splošnih vprašanj o njihovem znanju pred zaprtjem šol. V prvem delu pa so bile zapisane trditve o različnih pristopih mojega poučevanja, kjer so se učenci odločali glede na lastne zaznave, ali se jim je zdel pristop učinkovit. V drugem delu so odgovorili še na nekaj vprašanj o zavzetosti za delo in izpolnjevanju obveznosti, ki sem jim jih naložila. Nato je sledila obdelava podatkov.

Rezultati in ugotovitve:

Preliminarni rezultati so pokazali, da obstajajo razlike med obema modeloma. Pri sočasnem učenju, je največ učencev izbralo trditev, da se jim je zdelo učinkovito to, da so imeli možnost učiteljico vprašati, če česa niso razumeli. Pri nesočasnem učenju je največ učencev izbralo kot učinkovit pristop, da jim je učiteljica na videokonferenci

razložila učno snov Ob prihodu nazaj v šolo je zadovoljstvo s svojim znanjem, pridobljenim med šolanjem na daljavo, izrazilo 32 % učencev v modelu sočasnega učenja ter 41 % učencev v modelu nesočasnega učenja. Natančna analiza podatkov bo razjasnila, zakaj je manjši delež učencev, ki so bili deležni sočasnega učenja, zadovoljnih s svojim znanjem. Pričakujem, da se bo izkazalo, da na uspešnost izobraževanja na daljavo vplivajo tudi drugi dejavniki, ne le učiteljeva izbira modela pouka na daljavo.

Ključne besede: sočasno učenje, nesočasno učenje, poučevanje matematike na daljavo, učinkovito učenje, modeli poučevanja

PREDSTAVITVE PRISPEVKOV

ČETRTEK, 23. september 2021

Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Evalvacije in akreditacije v visokem šolstvu z gledišča internacionalizacije in pandemije Covida-19 v Sloveniji in državah Zahodnega Balkana

Maruša Hauptman Komotar, *Alma Aater Europaea - Fakulteta za humanistični študij, Institutum Studiorum Humanitatis*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Dvorana zemljepisnega muzeja **Ura: 10.30–11.00**

Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:

Prispevek naslavlja odnos med internacionalizacijo in zagotavljanjem kakovosti visokega šolstva s perspektive mednarodnih evalvacij in akreditacij, ki predstavljajo uveljavljen instrument za krepitev institucionalnih sistemov zagotavljanja kakovosti na mednarodni ravni. Naslovno temo umešča v primerjalni kontekst visokošolskih sistemov Slovenije in držav Zahodnega Balkana (Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Srbija, Črna Gora, Severna Makedonija, Kosovo in Albanija), s tem pa premošča zaznano raziskovalno vrzel v preučevanju tega področja v manj raziskanih evropskih visokošolskih kontekstih. V tem oziru odgovarja na raziskovalno vprašanje: Kako se v visokošolskih sistemih Slovenije in držav Zahodnega Balkana uresničuje internacionalizacija (notranjih) sistemov zagotavljanja kakovosti v okviru mednarodnih evalvacij in akreditacij (v času pandemije Covida-19)? V uvodnem delu predstavlja naslovne koncepte (tj., evalvacija, akreditacija, internacionalizacija ipd.) z vidika njihovih terminoloških razumevanj (Harvey, 2004–2021), s čimer zagotavlja ustrezno izhodišče za nadaljnjo preučitev nadnacionalnih, nacionalnih in institucionalnih politik in praks, vezanih na mednarodne evalvacije in akreditacije (glej tudi Hauptman Komotar, 2018a, 2018b). Pridobljene ugotovitve v nadaljevanju postavlja v primerjalni okvir Slovenije in držav Zahodnega Balkana (glej tudi Zgaga idr., 2013), kjer najprej ovrednoti podobnosti in razlike v razvoju in izvajanju tovrstnih mednarodno orientiranih pobud, za tem pa izpostavi tudi glavne trende (kot je pandemija Covida-19, digitalizacija postopkov zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu ipd.), ki usmerjajo njihov sedanji in prihodnji razvoj. Prispevek temelji na rezultatih podoktorskega raziskovalnega projekta (Z5-2658), ki ga financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS).

Metodologija:

Prispevek išče odgovore na raziskovalno vprašanje s pomočjo dveh dopolnjujočih se metod dela. Poglobljeno in kritično več-ravensko analizo raznovrstnih dokumentarnih virov (kot so teoretska literatura, novejše študije, raziskovalna in druga poročila, policy dokumenti itn.) oziroma spletnih virov (kot so uradne spletne strani visokošolskih zavodov ter različnih mednarodnih in nacionalnih organizacij oziroma združenj, spletne objave itn.) dopolnjujejo ugotovitve, pridobljene v okviru polstrukturiranih in ekspertnih intervjujev. Intervjuji (skupno 22) so potekali v obdobju med marcem in majem 2021 v spletnem okolju Zoom z namensko izbranimi visokošolskimi deležniki (kot so predstavniki agencij za zagotavljanje kakovosti, organizacij za internacionalizacijo in mobilnost, ministrstev, pristojnih za visoko

šolstvo, institucionalnih služb za kakovost in mednarodno sodelovanje, vodstvo institucij itn.) ter eksperti iz posameznih držav. Uporaba večdimenzionalnega analitičnega okvira (oziroma obrnjenega piramidnega modela, glej Hauptman Komotar, 2018, 2021) omogoča primerjalno preučitev naslovne teme raziskave na različnih ravneh analize, s tem pa raziskava presega omejitve metodološkega nacionalizma (Dale in Robertson, 2009; Hauptman Komotar, 2018a, 2021).

Rezultati in ugotovitve:
Izsledki podoktorskega projekta kažejo na pogostejšo krepitev internacionalizacije institucionalnih sistemov zagotavljanja kakovosti v okviru mednarodnih evalvacij, še posebej s strani Evropske zveze univerz (EUA) v okviru Programa institucionalnih evalvacij (EUA, b. d.). Na ta način so predvsem (javne) univerze (z izjemo albanskih) deležne neodvisnega pregleda njihovega delovanja v skladu z mednarodnimi standardi (kot so Standardi in smernicami za zagotavljanje kakovosti v Evropskem visokošolskem prostoru oziroma ESG; ENQA idr., 2015) ter s strani neodvisnih mednarodnih presojevalcev. Manj pogost pojav so mednarodne (področne) akreditacije, ki jih na visokošolskih zavodih večinoma izvajajo tuje agencije, ki so članice Evropskega združenja za zagotavljanje kakovosti (ENQA) in Evropskega registra agencij (EQAR), kar krepi evropeizacijo postopkov zagotavljanja kakovosti na mednarodni oziroma regionalni ravni Evropskega visokošolskega prostora. Ker pa zakonodaja v nekaterih primerih tovrstnih postopkov poleg redne nacionalne akreditacije, evalvacije, ipd. (zaenkrat) ne omogoča, to po drugi strani odraža različne odzive analiziranih visokošolskih sistemov, institucij in disciplin na internacionalizacijo, evropeizacijo, regionalizacijo in globalizacijo postopkov zagotavljanja kakovosti v okviru mednarodnih evalvacij in akreditacij v času pandemije Covida-19.

Ključne besede: mednarodne evalvacije, mednarodne akreditacije, Slovenija, Zahodni Balkan, Covid-19

Analiza stanja profesionalnega sodelovanja in učenja ravnateljev v Sloveniji

Mateja Brejc, Mihaela, Zavašnik, *Šola za ravnatelje*, Ana Mlekuž, *Pedagoški inštitut*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Dvorana zemljepisnega muzeja **Ura: 11.00–11.30**
Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:
Za kakovost delovanja vrtca, šole je kakovost vodenja pedagoške dejavnosti temeljnega pomena. Od sredine marca 2020 dalje se v vrtcih in šolah ter v šolskem sistemu na splošno soočamo s spremenjenimi načini so-delovanja, vodenja, učenja in poučevanja. V tem času ravnatelji vsak zase, v sodelovanju z drugimi ravnatelji in/ali strokovnimi institucijami/javnimi zavodi, MIZŠ ter skupaj s strokovnimi delavci, pa tudi z otroki, učenci in dijaki ter njihovimi starši preizkušajo, udejanjajo, spremljajo in spreminjajo pedagoško dejavnost. Raziskava \'Profesionalno sodelovanje in učenje ravnateljev in strokovnih delavcev\' je korak v sistemskem spremljanju in evalvaciji kakovosti vodenja v vrtcih in šolah. Izhaja iz standardov

vodenja v vrtcih in šolah ter standardov profesionalnega sodelovanja in učenja učiteljev, ki so nastali v okviru implementacije nacionalnega modela ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti na področju vzgoje in izobraževanja. Namen raziskave, ki jo predstavljamo v prispevku, je ugotoviti, kako ravnatelji in strokovni delavci profesionalno sodelujejo in se učijo, zato smo opredelili sledeča raziskovalna vprašanja: Kako ravnatelji vodijo profesionalno sodelovanje in učenje v šolah in vrtcih? Kako strokovni delavci vrtcev in šol profesionalno sodelujejo in se učijo? Kako ravnatelji profesionalno sodelujejo in se učijo? S kakšnimi izzivi profesionalnega sodelovanja in učenja se soočajo ravnatelji in strokovni delavci?

Metodologija:
Za potrebe anketiranja smo na osnovi standardov kakovosti ter drugih strokovnih in raziskovalnih izhodišč pripravili in pilotno preizkusili dva vprašalnika, enega za ravnatelje in drugega za strokovne delavce, ki pokrivata različne vidike profesionalnega sodelovanja in učenja deležnikov v vzgojno-izobraževalnem procesu (npr. zagotavljanje pogojev in izhodišč, spremljanje in vrednotenje, izzivi). Vprašalnike smo naslovili na vse ravnatelje vrtcev, osnovnih in srednjih šol ter njihove strokovne delavce. Pri analizi podatkov smo uporabili slučajnostni vzorec ravnateljev in strokovnih delavcev. Statistične analize (deskriptivne statistike, t-testi) smo opravili s programom IBM SPSS Statistics 27.

Rezultati in ugotovitve:
V prispevku bomo predstavili oceno stanja, pogojev in priložnosti profesionalnega sodelovanja ter skupnega učenja med slovenskimi ravnatelji z različnih ravni izobraževanja, z različno velikih zavodov in z različnim številom mandatov na tem delovnem mestu. Izpostavili bomo najpomembnejše ugotovitve o njihovem profesionalnem sodelovanju in učenju znotraj vrtcev in šol, z drugimi ravnatelji in različnimi zunanjimi deležniki. Na podlagi temeljnih ugotovitev ter prepoznanih izzivov bomo znotraj prispevka predstavili še priporočila za sistemsko krepitev profesionalnega sodelovanja in učenja ravnateljev.

Ključne besede: profesionalno sodelovanje, profesionalno učenje, ravnatelji, strokovni delavci, kakovost vodenja

Začetno izobraževanje strokovnih delavcev v predšolski vzgoji: primerjava petih evropskih držav

Maša Vidmar, Manja, Veldin, *Pedagoški inštitut*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Dvorana zemljepisnega muzeja **Ura: 11.30–12.00**
Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:
Visoko kakovostna predšolska vzgoja in varstvo (PVV) imata vrsto kratko- in dolgoročnih ugodnih učinkov na posameznika in družbo (glej Council of the European Union, 2011). Zagotavljanje kakovostne PVV na vseh glavnih področjih – torej dostopnost, kurikulum, zaposleni, evalvacija in spremljanje, upravljanje in

financiranje (Lazzari, 2017) – je izziv. Raziskave so pokazale, da so enoviti sistemi PVV, ki vključujejo celotno predšolsko obdobje (0-6 let), bolj učinkoviti v primerjavi z ločenimi sistemi, in sicer tako v smislu organizacije kot tudi zagotavljanja kakovosti, medtem ko je pri ločenih sistemih bolj verjetno ogrožena kakovost PVV, saj so procesi upravljanja zaradi razdrobitve odgovornosti bolj zapleteni (Dumcius et al., 2014). Evropska komisija (EACEA) Eurydice (2019) je opredelila štiri temeljne dimenzije (kategorije) integriranega sistema PVV – v posamezni državi je lahko v teh dimenzijah sistem ločen ali enovit za mlajše in starejše predšolske otroke. Te dimenzije so: »kje«' (ureditev, kjer poteka PVV), »kako« (pristojno ministrstvo), »kdo« (izobrazba delavcev), »kaj« (kurikulum). Na podlagi teh štirih dimenzij so države oziroma sistemi razvrščeni v 5 skupin, odvisno od stopnje integriranosti njihovega predšolskega sistema: integriran, delno integriran, na sredini, delno ločen, ločen. V pričujočem prispevku se bomo osredotočili na dimenzijo »kdo«, tj. na strokovne delavce in njihovo usposobljenost, za katere v enovitih sistemih veljajo enake zahteve za starejše in mlajše otroke, v ločenih pa so praviloma izobrazbene zahteve za delo z mlajšimi nižje kot za delo s starejšimi otroki. Namen prispevka je bolj natančno primerjati kategorije jedrnih strokovnih delavcev ter njihovo začetno izobraževanje v petih evropskih državah, ki se med seboj razlikujejo glede na stopnjo integriranosti sistema PVV. Takšna primerjava lahko informira in usmerja morebitne reforme nacionalnih politik v smeri enovitega sistema PVV, zlasti za države, ki imajo ločen sistem na področju strokovnih delavcev. Raziskava poteka v okviru Erasmus+ K2 projekta NEMO: Nova priporočila o spremljanju otrok za razvoj inovativnega kurikuluma za vzgojitelje_ice (angl. NEw MOnitoring guidelines to develop innovative ECEC teachers curricula).

Metodologija:

Udeleženci. V raziskavo smo vključili pet držav, ki se med seboj razlikujejo glede na stopnjo integriranosti sistema PVV: integriran (Slovenija), delno integriran (Švedska), na sredini (Španija), delno ločen (Ciper), ločen (Italija). Obenem gre tudi za partnerske države v projektu NEMO. Predstavniki institucij iz posamezne države so ob pomoči relevantnih zunanjih ekspertov izpolnili pripravljen vprašalnik. Pripomočki. Vprašalnik je bil zasnovan za potrebe raziskave oziroma projekta NEMO. Vsebuje uvod, pojasnila za partnerje ter odprti tip vprašanj, vezanih na kategorije strokovnih delavcev v prevladujočih ureditvah za PVV ter na začetno in nadaljnje izobraževanje strokovnih delavcev (npr. učni načrti oziroma vsebina, institucije). Zbrani podatki se nanašajo na strokovne delavce v javni in zasebni PVV, ki je znotraj regulativnega okvira (ne pa tudi na predšolsko vzgojo na domu). Nanašajo se na najbolj tipične (prevladujoče) ureditve predšolske vzgoje v vsaki državi. Glavni viri informacij pri odgovarjanju na vprašanja so uradni nacionalni dokumenti ter druge s podatki podprte publikacije (članki, poročila). Referenčno leto je 2019/2020. Postopek. Vprašalnik smo po e-pošti poslali izbranim partnerjem, ki so imeli štiri mesece, da so izpolnili vprašalnik s poglobljenimi odgovori o kontekstih, specifičnih za posamezne države. Obseg odgovorov ni bil določen (omejen). Izpolnjen vprašalnik smo pregledali ter partnerje prosili za morebitne dopolnitve, pojasnila. Nato smo vprašalnik primerjalno analizirali glede na določene kategorije.

Rezultati in ugotovitve:
Preliminarni rezultati kažejo, da imajo države vključene v študijo navkljub različni stopnji integriranosti sistema PVV, večinoma podobne predpise glede zahtevane izobrazbe za kategorije jedrnih strokovnih delavcev (brez pomočnikov) tekom celotnega obdobja. Zahtevana začetna izobrazba za jedrne strokovne delavce je vsaj ISCED 6 (Ciper, Slovenija, Italija, Španija v sistemu od 3-6 let), na Švedskem sicer ni uradnih predpisov o zahtevani izobrazbi, vendar naj bi bili kljub temu vzgojitelji visoko izobraženi (ISCED 6). V Italiji so prav nedavno (2019) uveljavili nujno visoko izobrazbo za strokovne delavce v skupinah mlajših otrok (realizacija še poteka), medtem ko je za delo v sistemu od 3-6 v Italiji zahtevana izobrazba ISCED 7. Primerjava začetnega izobraževanja jedrnih strokovnih delavcev kaže, da v večini leto poteka na univerzah, traja 3-4 leta (180-240 KT), cilji in pridobljene kompetence so podobni. Predmetniki so relativno podobni, vključno s študijsko prakso. Pri strokovnih delavcih v Španiji je za delo v sistemu od 0-3 let potrebna nižja izobrazba (ISCED 5), podobno je veljajo v Italiji do leta 2019. V prispevku bomo predstavili poglobljeno primerjavo učnih vsebin. Ta primerjava nam bo služila kot vodilo za pripravo priporočil o vsebinah in organizaciji kurikuluma začetnega izobraževanja strokovnih delavcev na evropski ravni.

Ključne besede: predšolska vzgoja, začetno izobraževanje, učni načrti, vzgojitelji, evropske primerjave

Razlike v stališčih študentov do poučevanja tujega jezika stroke na slovenskih univerzah v času epidemije

Tilen Smajla, *OŠ/SE Pier Paolo Vergerio il Vecchio Koper-Capodistria in Gimnazija/Ginnasio Antonio Sema Piran-Pirano*, Eva Podovšovnik Axelsson, *Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije- Turistica, Portorož-Portorose*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Dvorana zemljepisnega muzeja **Ura: 13.00–13.30**
Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:
V prispevku predstavljamo rezultate kvantitativne raziskave stališč univerzitetnih študentov do učenja in poučevanja tujega jezika stroke (v nadaljevanju LSP) na daljavo na slovenskih univerzah v času pandemije COVID-19, ko so se vse pedagoške dejavnosti iz učilnic in predavalnic preselile na različne spletne platforme (Zoom, Microsoft Teams, Skype in podobno). Z namenom, da pridobimo vpogled v stališča študentov do učenja in poučevanja na daljavo, smo študente v študijskem letu 2020/21 anketirali s pomočjo spletne ankete. Raziskavo, izpeljano anonimno v spletnem okolju 1ka, smo izvedli z namenom, da pridobimo poglobljen vpogled v stališča univerzitetnih študentov do metod poučevanja tujih jezikov stroke (LSP) na daljavo v času epidemije. Predvidevali smo, da se stališča študentov do metod poučevanja statistično značilno razlikujejo glede na univerzo in glede na fakulteto, kjer študenti obiskujejo pouk LSP. Za stališča je znano, da se v času oblikovanja lahko tudi spreminjajo in niso stalna kategorija človekove osebnosti. To je še posebej

pomembno pri oblikovanju stališč do učenja in poučevanja LSP, saj lahko bodisi negativno bodisi pozitivno stališče do pouka LSP bistveno vpliva na učni izid.

Metodologija:
V prispevku smo uporabili kvantitativno paradigmo pedagoškega raziskovanja. Po oblikovanju ankete v spletnem okolju smo na učitelje tujega jezika stroke ter na nekatera vodstva posameznih fakultet naslovili prošnjo za sodelovanje z namenom, da se študentom predstavijo namen in cilji raziskave ter da se jih posledično spodbudi k reševanju ankete. Slednja je bila na voljo od 22.2.2021 do 27.4.2021. V raziskavo smo zajeli 465 študentov različnih slovenskih univerz: 47,7 % študentov Univerze v Ljubljani, 34,4 % Univerze v Mariboru, 17,6 % Univerze na Primorskem in preostanek z ostalih slovenskih univerz. Pri tem smo pridobili podatke študentov različnih fakultet, in sicer: 39,6 % jih obiskuje ekonomske fakultete, 33,3 % fakultete za turizem, 20,5 % Fakulteto za varnostne vede, 6,6 % Filozofsko fakulteto in preostanek ostale fakultete. V raziskavo smo vključili 61,8 % študentk in 38,2 % študentov. Hipoteze smo preverjali s t-preizkusom za neodvisne vzorce, enosmerno ANOVO ter Bonferronijevimi popravki.

Rezultati in ugotovitve:
V povprečju so anketirani študenti sledili približno polovici pedagoških ur na daljavo (M = 55,34, SD = 38,79). V nadaljevanju smo anketirane študente vprašali, koliko bi na lestvici od 1 do 10 ocenili svoje poznavanje uporabe tehnologij za poučevanje LSP na daljavo (M = 7,72, SD = 2,12). Prosili smo jih tudi, naj ocenijo metode in pristope poučevanja visokošolskih predavateljev (M = 8,24, SD = 1,84), s čimer smo potrdili, da so študenti in predavatelji relativno dobro tehnološko pismeni. Prav tako so anketirani ocenjevali na lestvici od 1 do 10, v kolikšni meri so se predavatelji prilagodili poučevanju LSP na daljavo (M = 7,35, SD = 2,32). Odgovori kažejo, da so anketirani študenti Univerze v Ljubljani (UL) prilagoditev predavateljev bolje ocenili kot študenti ostalih slovenskih univerzah. V nadaljevanju so anketiranci na lestvici od 1 do 10 ocenjevali orodja za poučevanje LSP na daljavo. Pri tem smo zaznali, da so s povprečno oceno nad 7 (dobro) ocenili, da orodja za poučevanje LSP na daljavo učiteljem omogočajo preverjanje prisotnosti študentov (M = 7,83, SD = 2,89), aktivno upravljanje učnega procesa (M = 7,5, SD = 2,09), uporabo različnih komunikacijskih kanalov (M = 7,44, SD = 2,11), se lahko prilagodijo (M = 7,44, SD = 1,97), uporabniki lahko koristijo pomoč (M = 7,22, SD = 2,05), visokošolski učitelji kažejo »domačnost« pri uporabi teh orodij (M = 7,22, SD = 2,12) ter omogočajo fleksibilno uporabo njihovih funkcij (M = 7,13, SD = 2,13). S povprečno oceno nezadostno (5) so ocenili, da so orodja za poučevanje na daljavo dostopna študentom s posebnimi potrebami (M = 5,21, SD = 2,81). Hipoteza pravi, da obstajajo razlike v ocenjevanju orodij za poučevanje LSP na daljavo med anketiranimi študenti različnih slovenskih univerz. Hipotezo smo preverjali s pomočjo t-testa neodvisnih vzorcev za vsako univerzo. Izkazalo se je, da so anketirani študenti UL na vprašanja glede orodja za poučevanje na daljavo z vidika sposobnosti prilagajanja oblikam poučevanja.

Ključne besede: epidemija CoV-Sars-2, orodja za poučevanje na daljavo, stališča, tuji jezik stroke, univerzitetni študenti

Pridobljene kompetence študentov predšolske vzgoje na področju gibanja v času študija med epidemijo COVID-19

Miran Muhič, *Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Dvorana zemljepisnega muzeja **Ura: 13.30–14.00**

Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:

Pandemija COVID-19 je v začetku povzročila motnje, kasneje pa spremembe v načinu izvajanja študijskih programov. Predavanja, seminarji in vaje so potekali preko spleta. Zaradi zaprtja vrtcev je tudi praktično usposabljanje študentov študijskega programa Predšolska vzgoja bilo izvedeno na daljavo. Študenti so bili prikrajšani za praktične vsebine, kjer preverjajo teoretične osnove posameznih predmetov. Znanja, ki so ga pridobili na fakulteti, pa niso imeli možnosti prenesti otrokom v vrtcu ter obenem od otrok pridobiti povratne informacije o uspešnosti svojega dela. Otrokov gibalni razvoj v predšolskem obdobju je obdobje postopnih in zapletenih sprememb, povezanih z rastjo, zorenjem, razvojem motoričnih sposobnosti in usvajanjem gibalnih znanj. Vse te spremembe se dogajajo v interakciji med genskimi in okoljskimi vplivi. Rezultat te interakcije so gibalni koncepti, ki jih otrok usvaja s pomočjo ustreznih gibalnih/športnih dejavnosti. Spodbudno gibalno izkušenjsko okolje v predšolskem obdobju pozitivno vpliva tudi na razvoj otrokove kognitivne funkcije. Pomemben del okolja, iz katerega otrok pridobiva gibalne spretnosti in gibalne vzorce, predstavlja vzgojitelj z vsemi svojimi pridobljenimi kompetencami na kurikularnem področju gibanje. Vzgojitelj tako ni več le korepetitor procesa zorenja otroka na motoričnem in kognitivnem področju. S svojim znanjem in izkušnjami postane odgovoren za razvoj otroka na obeh področjih. Strokovno izbrane, načrtovane in vodene gibalne/športne dejavnosti tako postanejo pomemben dejavnik motoričnega in kognitivnega razvoja otroka.

Metodologija:

V raziskavi je uporabljena kavzalna-neeksperimetalna metoda. Neslučajnostni vzorec iz konkretne populacije predstavljajo študenti zaključnega letnika študijskega programa Predšolska vzgoja na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru. Merski instrument Vprašalnik o pridobljenih in želenih kompetencah na področju gibanja v vrtcu predstavlja pridobljene specifične kompetence vzgojitelja na kurikularnem področju gibanje, kakor so jih ocenili študenti pred obdobjem COVID-19 in študenti, ki se izobražujejo v obdobju COVID-19. S pomočjo t-testa za neodvisne vzorce je narejena primerjava ocen med študenti, ki so celoten študij opravili pred obdobjem COVID-19 in študenti, ki so drugo polovico študija opravili v obdobju COVID-19. Izračunana je tudi jakost učinka (Effect Size) vpliva obdobja COVID-19 na oceno teh kompetenc posebej za izredne študente, ki so zaposleni v vrtcih in za študente, ki v vrtcih niso zaposleni ter posebej za redne študente, ki imajo v primerjavi z izrednimi študenti več kontaktnih ur predavanj, seminarjev in vaj.

Rezultati in ugotovitve:
Po obdelanih podatkih ankete se pričakujejo nižje ocene kompetenc študentov, ki so del študija opravili v obdobju COVID-19 v primerjavi s študenti, ki so celoten študij opravili pred obdobjem COVID-19. Pričakujejo se tudi nižje ocene kompetenc izrednih študentov, ki niso zaposleni v vrtcih, v primerjavi z izrednimi študenti, ki so zaposleni v vrtcih. Izredni študenti imajo namreč v primerjavi z rednimi študenti samo eno tretjino ur predavanj, vaj in seminarjev. Ugotovitve raziskave bodo v pomoč pri pripravi vsebin študijskega programa Predšolska vzgoja in pri pripravi programov stalnega strokovnega spopolnjevanja vzgojiteljev predšolskih otrok na področju gibalnih/športnih dejavnosti v vrtcu.

Ključne besede: predšolska vzgoja, gibalne/športne dejavnosti, kompetence vzgojitelja, COVID-19

Šolanje v šolah s slovenskim učnim jezikom v Italiji v času pouka na daljavo: raziskovalna izhodišča in metodološki okvir za pripravo novih učnih gradiv

Maja Melinc Mlekuž, *Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI)*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Dvorana zemljepisnega muzeja **Ura: 14.00–14.30**
Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:
Analiza polstrukturiranih globinskih intervjujev z učitelji dopolnjuje kvantitativno raziskavo (Bogatec, Brezigar, Mezgec 2021) med učitelji in starši otrok, ki obiskujejo osnovno šolo s slovenskim učnim jezikom in slovensko-italijanskim dvojezičnim poukom v Italiji in prinaša vpogled v didaktično-metodične izzive pri poučevanju učencev na daljavo, katerih prvi ali primarni jezik ni slovenski, slovenščina pa tudi ni jezik okolja, v katerem živijo. V vzgojno-izobraževalnih ustanovah s slovenskim učnim jezikom, od vrtcev do drugostopenjskih srednjih šol, je namreč veliko otrok iz neslovensko govorečih družin, kar prinaša večje število potencialnih govorcev slovenščine, številčnejše razrede ter integracijo slovenske narodne manjšine z večinskim prebivalstvom (Bogatec 2017; Grgič 2017; Jagodic 2019; Melinc Mlekuž 2019), hkrati pa tudi metodične prilagoditve za doseganje temeljnih učnih ciljev za pouk slovenščine kot J1, pa čeprav je slovenščina za učence J2. Iz analize intervjujev je razvidno, da so se v času pouka na daljavo poleg pozabljanja in nazadovanja učencev v jezikovni zmožnosti v slovenščini izrazile tudi stiske neslovensko oz. italijansko govorečih družin, ki zaradi nepoznavanja jezika v tem času niso mogle pomagati otrokom pri šolskem delu. Kot odziv na izražene težave v času pouka na daljavo je nastal 20-urni izobraževalni program za učitelje, prenovljena spletna platforma SMeJse – Slovenščina kot manjšinski jezik, 9 avtorskih učnih e-enot za razvijanje sporazumevalne zmožnosti v slovenščini in prenovljeni učni načrt za pouk slovenščine v osnovni šoli s slovenskim učnim jezikom v Italiji, pri pouk una daljavo se je namreč izkazala potreba po bolj jasno izpostavljenih temeljnih učnih ciljih.

Metodologija:
V kvalitativni raziskavi je med majem in novembrom 2020 sodelovalo 15 strokovnih delavcev s področja vzgoje in izobraževanja. Podatki so bili zbrani s polstrukturiranimi globinskimi intervjuji, ki so v povprečju trajali eno uro, in sicer po telefonu ali videokonferenčni povezavi. Intervjuji so potekali s pomočjo opomnika, ki je vseboval 18 vprašanj proučevanih področij in je zagotavljal okvir ter hkrati čim večjo enakost intervjujev. Vprašanja so bila postavljena na način, da so sistematično obdelovala in zajemala ključne teme raziskave in ob tem omogočala razkritje ozadij posameznih odgovorov, ki so za samo vrednost dobljenih rezultatov zelo pomembna. Pri analizi odgovorov je opomnik služil tudi kot okvir za navzkrižno analizo, ki omogoča povezavo odgovorov različnih posameznikov po tematskih sklopih, služi pa tudi kot opisni okvir za analizo. Sledila je verifikacija, torej preverjanje zanesljivosti, veljavnosti in splošne uporabnosti raziskanih ugotovitev, in sicer pri določenih udeležencih raziskave. Izsledki raziskave so vodili v pripravo didaktičnega modela, na osnovi katerega so nastala nova učne e-gradiva in prenovljeni učni načrt za pouk slovenščine v osnovni šoli s slovenskim učnim jezikom v Italiji.

Rezultati in ugotovitve:
Mnogi učenci iz neslovensko govorečih družin v času šolanja na daljavo niso imeli veliko priložnosti za sporazumevanje v slovenščini, kar se je odražalo v tem, da so ob vrnitvi k pouku težko samostojno tvorili vprašanja in odgovore, lahko so le reproducirali na pamet naučeno snov iz učnih gradiv. Na vpliv prekinitve procesa učenja opozarjajo tudi znanstvena spoznanja, za uspešno učenje sta namreč zelo pomembni časovna izpostavljenost jeziku in časovna strnjenost učenja (Dagarin Fojkar 2005), dolžina prekinitve procesa učenja in proces pozabljanja pa sta med seboj povezana, več časa kot se jezika ne uporablja, večji so učinki procesa pozabljanja in obratno. Iz intervjujev je razvidno, da so se v času pouka na daljavo poleg pozabljanja in nazadovanja v jezikovni zmožnosti izrazile tudi stiske neslovensko oz. italijansko govorečih družin, ki zaradi nepoznavanja jezika v tem času niso mogle pomagati otrokom pri šolskem delu. Učitelji so v pripravljenem gradivu sicer navajali zelo preprosta navodila v slovenskem jeziku, ki so usmerjala delo učencev, z besediščem, ki so ga dotlej pri pouku usvojili, vendar bi si želeli imeti starši še več nadzora, da bi lahko otrokom bolj dejavno pomagali. Kot odziv na stisko družin in v pomoč učiteljem in učencem je na spletnem portalu SMeJse – Slovenščina kot manjšinski jezik nastal nov razdelek Pouk na daljavo #koronačas s hiperpovezavami do obstoječih učnih gradiv ta razvijanje sporazumevalne zmožnosti, videoposnetkov in avtorskih učnih listov za pouk slovenščine na vseh stopnjah šolanja, v pripravi je 9 interaktivnih učnih enot, izveden pa je bil tudi 20-urni izobraževalni program za strokovne delavce v vzgoji in izobraževanju na slovenskih osnovnih šolah v Italiji, zaključuje pa se tudi prenova učnega načrta za pouk slovenščine v osnovni šoli s slovenskim učnim jezikom v Italiji.

Ključne besede: pouk na daljavo, slovenske šole v Italiji, pouk slovenščine, učni načrt za pouk slovenščine, učne enote

Pouk na daljavo v osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom in slovensko-italijanskim dvojezičnim poukom v Italiji med epidemijo bolezni covid-19

Norina Bogatec, *Slovenski raziskovalni inštitut SLORI*, Sara Brezigar, Maja Mezgec
Univerza na Primorskem

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Dvorana zemljepisnega muzeja **Ura: 14.30–15.00**

Sekcija: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Ozadje in namen:

Šole v Italijanski republiki so se ob izbruhu epidemije bolezni covid-19 tako rekoč čez noč znašle v položaju, ko je bilo treba uvesti pouk na daljavo, ki je trajal od začetka marca in vse do konca šolskega leta 2019/20. V tem položaju so se v Italiji znašle tudi šole s slovenskim učnim jezikom in dvojezična šola v Špetru. Namen tega prispevka je na podlagi študije, ki jo je izvedel Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI) na pobudo Deželne komisije za slovenske šole v Italiji, ponuditi vpogled v izvedbo tovrstnega pouka v osnovnih šolah, tudi v luči morebitnega nadaljevanja pouka na daljavo v šolskem letu 2020/21. Predstavljeni so rezultati študije, v katero so bili vključeni starši in učitelji osnovnošolskih otrok o tem, kako so se osnovne šole s slovenskim učnim jezikom in slovensko-italijanskim dvojezičnim poukom v Italiji soočile s poučevanjem na daljavo v času epidemije bolezni covid-19, kako je potekal pouk na daljavo, in predvsem, kako je nastala situacija vplivala na šole, ki so zaradi svoje manjšinskosti v nekoliko posebnem položaju v primerjavi z drugimi državnimi šolami.

Metodologija:

Z analizo kvantitativnih podatkov smo preverjali dve hipotezi, in sicer: da so osnovnošolski učitelji imeli različne izkušnje s poukom na daljavo, in sicer glede na težave, oblike pouka na daljavo in učinkovitost teh oblik; da so neslovensko govoreči starši težave s poukom na daljavo občutili v večji meri kot slovensko govoreči starši. Z analizo kvalitativnih podatkov smo iskali odgovore na naslednji vprašanji: S kakšnimi težavami in izzivi so se soočali učitelji in starši pri pouku na daljavo? Kaj bi po mnenju učiteljev in staršev bilo potrebno, da bi pouk na daljavo stekel uspešneje? V študijo so bili vključeni učitelji in starši otrok, ki obiskujejo prvih pet razredov osnovne šole. Zbiranje podatkov je potekalo maja in junija 2020. Ravnateljstva so povezavo do spletnega vprašalnika poslala vsem učiteljem in staršem. Pripravili smo dva ločena spletna vprašalnika, enega namenjenega učiteljem, drugega staršem osnovnošolskih otrok.

Rezultati in ugotovitve:

Pouk na daljavo je pokazal na številne pomanjkljivosti in neenakosti v izobraževalnem sistemu – od dostopa do interneta in računalnikov, ki so potrebni za poučevanje na daljavo, do potrebe po podpornem učnem okolju, da je učenje lahko uspešno, in neusposobljenosti učiteljev tako na področju IKT kot pri poučevanju na daljavo. Posebnost manjšinskih šol je poučevanje (tudi) v manjšinskem jeziku in pouk na daljavo je še poudaril težave, s katerimi so se šole s slovenskim in dvojezičnim poukom v Italiji soočale že prej: pomanjkanje ustreznih učnih gradiv,

knjig in digitalnih vsebin, vprašanje izpostavljenosti slovenskemu jeziku pri otrocih iz neslovensko govorečih družin in dileme pri komunikaciji s starši, ki ne znajo slovensko. Ti izzivi so se s poukom na daljavo izostrili in postali vse bolj očitni tudi staršem. S poukom na daljavo se je najbolj zmanjšala zmožnost učiteljev, da krepijo jezikovne veščine v slovenskem jeziku prav pri otrocih, ki so jezikovno najbolj šibki. Za te otroke je bil tri mesece edini stik s slovenščino prav virtualni pouk – prek videokonferenc, videoposnetkov in učnega gradiva v pisni obliki, starši pa jim pri tem pouku zaradi lastnega neznanja niso mogli pomagati.

Ključne besede: pouk na daljavo, covid-19, Italija, slovenske šole v Italiji, slovenska manjšina v Italiji, manjšinska šola

Sekcija: Šola in družba

Analiza vpliva in uporabe učnega načrta pri načrtovanje pouka učnega predmeta spoznavanje okolja

Vasja Kožuh, *Pedagoška fakulteta v Kopru, Univerza na Primorskem*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Mala dvorana **Ura: 10.30–11.00**

Sekcija: Šola in družba

Ozadje in namen:

V zadnjem obdobju se vse bolj uveljavlja procesno-razvojno načrtovanje pouka, ki temelji na predpostavki, da je vzgojno-izobraževalni proces proces stalne osebne rasti in razvoja učenca. Cilji učnega procesa niso več natančno zastavljeni, temveč le kot načela in vrednote, ki so vodilo učitelju pri izbiri učnih vsebin in metod. Omenjeni model veliko bolj ustreza sodobnemu pojmovanju vloge učitelja, saj namesto rigidnega zapovedovanja učnih ciljev in vsebin opredeljuje načela, na osnovi katerih učitelj sprejema strokovne odločitve glede na dano pedagoško situacijo. Takšen pristop zahteva usposobljenega in opolnomočenega učitelja, saj mu prepušča večino strokovnih odločitev, s čimer mu daje veliko avtonomijo in hkrati še večjo odgovornost. Trenutno veljavni učni načrt za učni predmet spoznavanje okolja poleg tega, da učitelja postavlja v novo vlogo, od njega zahteva tudi poznavanje več kot desetih naravoslovnih in tehničnih ter družboslovnih znanstvenih ved ter drugih vsebin, kot so prometna varnost, okoljska vzgoja in zdrav način življenja. Iz tega lahko sklepamo, da je poučevanje učnega predmeta spoznavanja okolja izjemno zahtevno in terja dobro usposobljenega in motiviranega učitelja, ki odlično pozna učni načrt in ga zna pravilno interpretirati in udejanjati. Glede na izjemen pomen poučevanja učnega predmeta spoznavanje okolja na splošni spoznavni razvoj učencev, se nam zdi smiselno raziskati načrtovanje pouka pri omenjenem učnem predmetu in uporabo učnega načrta pri tem. V raziskavi smo želeli izvedeti, kakšno je po mnenju učiteljev prvega vzgojno izobraževalnega obdobja njihovo poznavanje učnega načrta za učni predmet spoznavanje okolja, kako ga ocenjujejo, v kolikšni meri jim je učni načrt v pomoč pri pripravi letnega delovnega načrta in s čim si pomagajo pri vsakodnevnem načrtovanju pouka. Želeli smo tudi ugotoviti, kako pomembni in kako zahtevni se zdijo učiteljem posamezni vsebinski sklopi in spoznavni procesi v učnem načrtu.

Metodologija:

Pri raziskovanju smo uporabili deskriptivno in kavzalno-neeksperimentalno metodo empiričnega pedagoškega raziskovanja, pri čemer smo uporabili kvantitativni pristop, ki je temeljila na statistični obdelavi numeričnih podatkov, pridobljenih s tehniko zbiranja podatkov z vprašalnikom. Uporabili smo priložnosti neslučajnostni vzorec, v katerega smo vključili udeležence predstavitev učnih gradiv v organizaciji založbe DZS, ki so potekale v začetku marcu 2020 v Ljubljani, Mariboru in Novi Gorici. V raziskavi je sodelovalo 98 anketirancev. Najprej smo s faktorsko analizo z metodo glavnih komponent preverili veljavnost in zanesljivost instrumenta, ki je pokazala, da uporabljen vprašalnik ustreza kriteriju konstruktne veljavnosti (prvi

faktor pojasni 29,32 % variance). Zanesljivost smo preverili s postopkom faktorizacije (rtt = 0,833) ter s Cronbachovim α testom (α = 0,953), ki sta pokazala, da gre za zanesljiv instrument. Zaradi velikega števila pomensko sorodnih spremenljivk smo s faktorsko analizo določili skupne faktorje za nadaljnjo analizo podatkov. S KMO Bartlettov x2—preizkusom smo potrdili upravičenost faktorske analize. Za analizo posameznih spremenljivk in faktorjev smo uporabili osnovno deskriptivno statistiko. Razlike spremenljivke oziroma faktorjev glede na izbrani kriterij smo ugotavljali z neparametričnim Kruskal-Wallisovim H-preizkusom, ker niso bili izpolnjeni pogoji za parametrične preizkuse. S parametričnim t-preizkusom za odvisne vzorce smo preverjali razlike med faktorji.

Rezultati in ugotovitve:
Ugotovili smo, da učitelji v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju ocenjujejo, da dobro poznajo učni načrt za učni predmet spoznavanje okolja. Hkrati so ugotovili, da učitelji prvega vzgojno izobraževalnega obdobja najbolje ocenjujejo izbor vsebin v omenjenem učnem načrtu, najslabše pa obsežnost učnega načrta. Nadalje ugotavljamo, da se pri vsakodnevnem načrtovanju pouka spoznavanja okolja učitelji najbolj zanašajo na različna učna gradiva in učne priprave založb ter da bi dobro shajali tudi brez učnega načrta. V povezavi s pomembnostjo in zahtevnostjo posameznih vsebinskih sklopov v učnem načrtu smo ugotovili, da se učiteljem se zdijo najpomembnejši vsebinskih sklopi zdrav način življenja, živa bitja, promet ter čustva in odnosi; najzahtevnejši pa fizikalni in tehniški vsebinski sklopi. V povezavi s pomembnostjo in zahtevnostjo posameznih spoznavnih procesov v učnem načrtu smo ugotovili, da učitelji med najpomembnejše in najzahtevnejše uvrščajo tudi argumentiranje in sklepanje. Zanimiva je tudi ugotovitev, da učitelji v splošnem spoznavne procese ocenjujejo kot manj pomembne in bolj zahtevne kot učne vsebine.

Ključne besede: kvantitativna raziskava, spoznavanje okolja, učni načrt, načrtovanje pouka, učni cilji

Zakaj filmska vzgoja v dobi smrti filma?

Darko Štrajn, *Pedagoški inštitut*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Mala dvorana **Ura: 11.00–11.30**
Sekcija: Šola in družba

Ozadje in namen:
Prispevek je nasledek dolgotrajnejšega ukvarjanja s problemi filmske vzgoje. V večletnem raziskovanju sem tudi skoval pojem »vzgoje pogleda«, ki je danes v široki uporabi v strokovnih krogih, ki jih zanimata filmska in medijska vzgoja. Sintetična študija, izdelana za publikacijo Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (deloma financirana iz Evropskega kulturnega sklada), pa je povezala različne fragmentarne raziskave in se oprla na aktualno filozofijo filma ter na z njo povezana vprašanja filmske vzgoje na vseh stopnjah vzgoje in izobraževanja. Na podlagi lastnega študija in primerjav z dognanji v mednarodnem prostoru, je bila postavljena naslednja hipoteza: Gibljive podobe same na sebi po nobeni konsistentni teoriji ne morejo biti

zlo, ki ga kaže preganjati in cenzurirati, torej zastirati pogled nanje. So pa gibljive podobe lahko označevalec različnih družbenih represij. Iz te hipoteze so sledila vprašanja o zmožnosti šolske institucije, da se sooči z vplivi vsesplošne preplavljenosti družbenega prostora z zdaj že povsem digitaliziranimi in digitalnimi mediji. Vzgoja in izobraževanje v šolski instituciji, ki razumljivo v svojih konceptih težita k uokvirajanju, reguliranju, adaptiranju, represiji in hkrati k permisivnosti ter odpiranju delujeta tako, da konstruirata šolsko notranjost, ki jo ogrožajo »ne-šolske« zunanjosti. Če na to problematiko pogledamo v slovenskem pedagoško-kulturno-političnem kontekstu, na drugi strani pedagoškega odpora, strahu, prezira do »nizkega okusa« in konfuzije v stvarnosti kulture majhnega naroda, ki si domnevno prizadeva preživeti v globalnem okolju, najdemo entuziazem in inventivnost med učiteljicami ter učitelji in presenetljivo številnimi prostovoljnimi filmsko-vzgojnimi »aktivisti«.

Metodologija:
Metodologija raziskovanja in tudi pedagošklega dela se je opirala predvsem na konceptualno raziskovanje pojmovnega sklopa, ki organizira razmišljanje o filmski vzgoji in spodbuja nastajanje vzgojnoizobraževalnih praks. Ker v Sloveniji še ni resne zainteresiranosti za empirične raziskave na tem področju, je bila uporabljena primerjalna metoda, ki je upoštevala dognanja zlasti Britanskega filmskega inštituta, francoskega ministrstva za šolstvo in švedskega filmskega inštituta. Upoštevane so bile tudi dosedanje prakse izvajanja filmske vzgoje na različnih stopnjah, podpisani pa sem v zadnjih treh letih razvil metodo posredovanja vedenja o teoriji filma na visokošolski ravni za mednarodni nabor študentov Šole za umetnost pri Univerzi v Novi Gorici. Metoda predavanj o teoriji filma in seminarjev temelji na »srečanju s filmsko umetnostjo« (Bergala), kar pomeni, da je precej kompleksna tematika razumevanja (percepcije) filma obravnavana z metodo interaktivne komunikacije

Rezultati in ugotovitve:
Če so oblike pogosto »gverilskih akcij« navdušencev filmske vzgoje vse bolj zapisane minuli zgodovini, pa danes v dobi z digitalno tehnologijo pospešenega gibanja podob skozi množično percepcijo, filmska vzgoja v vsem spektru različnih zamisli o njeni možnosti vendarle ostaja ključni temelj vsakršne vzgoje pogleda, vsaj dokler imamo opravka z ekrani v vsej njihovi pomnoženosti v štirikotni obliki monitorjev, tablic, pametnih telefonov, igralnih konzol in drugih vedno novih prikazovalnikov ter interaktivnih strojev. Zdaj gre tudi za to, da končno dojamemo, da je ta »vzgoja« še veliko več kot zgolj uporaba metafore umetnostno zgodovinskega kurikuluma v konceptualnem polju filmske vzgoje. Zaradi transformacij sodobne umetnosti tudi pa je tudi umetnostno zgpdovinski kurikulum soočen z izzivi sprememb. Če smo v dobi prevladujočega kinematografskega filma še lahko legitimno mislili, da je prav, če filmsko vzgojo napnemo na kopito sheme kulturnega razmerja opazujočega občinstva in estetske zaznave prikazujoče se umetnosti, pa se v času pomnožitve gibljivih podob in njihove omniprezentnosti treba ozavestiti, da gre za veliko več kot za preprosto shemo odnosa subjekt – objekt.

Ključne besede: film, digitalizacija, vzgoja, pogled, pismenost

Prekarni prehodi iz izobraževanja na trg dela: komparativna študija dejavnosti vzgoje in izobraževanja ter socialnega varstva

Barbara Samaluk, *Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Mala dvorana **Ura: 11.30–12.00**

Sekcija: Šola in družba

Ozadje in namen:

Predstavljen prispevek se bo osredotočal na delne izsledke raziskave, katere namen je bilo poglobljeno proučevanje procesa prehoda iz izobraževanja na trg dela znotraj reguliranih blaginjskih poklicev vzgoje in izobraževanja ter socialnega varstva s perspektive tistih, ki šele vstopajo v poklic in/ali še iščejo varno in trajno zaposlitev na slovenskem in tudi širšem EU trgu. Raziskava je potekala med leti 2018 in 2020, pod okriljem Univerze Greenwich in je bila podprta s strani Leverhulme Trust Early Career Fellowship. Raziskava izhaja iz sociološke literature, ki konceptualizira prekarnost znotraj konteksta odmikanja od keynesovskih politik države blaginje, ki zagovarjajo radodarno državno porabo ter socialno in zaposlitveno varnost delavcev in prebivalcev nasploh, k državi preko pogojevanja in dela, ki vpeljuje fiskalno disciplino, znižuje socialno in zaposlitveno varnost ter prelaga odgovornost na posameznike (Castel 2003, Dörre 2011, Greer 2016, Rubery idr. 2018). Z razvojem države blaginje so tesno povezani tudi blaginjski poklici, katerih profesionalni in delavski standardi so z zgoraj omenjenimi spremembami tudi vedno bolj na udaru (Himmelweit, 2017; Evertsoon, 2000, Greer idr. 2019), kar je lahko še prav posebej dobro vidno iz perspektive tistih, ki šele vstopajo v poklic.

Metodologija:

Raziskava temelji na kvalitativni metodologiji ter komparativni študiji primera znotraj omenjenih dejavnosti. Glede uporabljenih metod raziskava vključuje analizo dokumentov, tehnike opazovanja in več kot 100 poglobljenih intervjujev s ključnimi akterji ter študenti, brezposelnimi diplomanti in prekarnimi delavci začetniki na področju socialnega varstva ter predšolske, osnovnošolske in srednješolske vzgoje in izobraževanja, ki so vstopali v poklic med leti 2010 in 2019, ki so zaznamovana z odpravo tradicionalnih pripravniških shem in vpeljevanjem netrajnostnih in spreminjajočih se kvazi-pripravniških in drugih programov aktivne politike zaposlovanja. Intervjuji s slednjimi so bili izvedeni dvakrat, v dveh v različnih obdobjih, z namenom longitudinalnega spremljanja njihovih strategij in napredka znotraj prehodov.

Rezultati in ugotovitve:

Izsledki raziskave kažejo, da ob neujemanju med vzpostavljenimi pravili vstopa v te regulirane poklice in dejanskimi možnostmi na slovenskem trgu dela nova generacija vedno težje in pod slabšimi pogoji vstopa v te dejavnosti, se sooča s cikličnimi prehodi in dolgotrajno prekarnostjo. V tem prekarnem procesu vstopanja v poklic in iskanja varne in trajne zaposlitve znotraj dejavnosti nase prevzema vrsto finančnih bremen in drugih tveganj. Temu botrujejo tudi od države sponzorirane atipične vstopne poti in nejasni kriteriji, katere oblike dela/zaposlitve štejejo kot ustrezne strokovne

izkušnje za pristop k strokovnemu izpitu. Prekarizacija pri vstopanju na trg dela tako poglablja starostne, razredne in spolne neenakosti, onemogoča oblikovanje jasne profesionalne identitete in načrtovanje poklicne in življenjske poti, kar vodi v prekarno staranje ter spodbuja izhod iz dejavnosti in izseljevanje. Izsledki raziskave torej ponujajo novo razumevanje državno-spodbujene prekarizacije, ki ne otežuje le vstopa v regulirane blaginjske poklice, temveč tudi prelaga stroške družbene reprodukcije na nove generacije, povzroča prekarno staranje in poglablja intersekcijske neenakosti (Samaluk, 2021).

Ključne besede: prehod iz izobraževanja na trg dela, prekarnost, blaginjski poklici, vzgoja in izobraževanje, socialno varstvo

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Raznoliki pristopi pri poučevanju tujega jezika na daljavo

Mateja Drev Sem, *Osnovna šola Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Atrij **Ura: 13.00–13.20**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Namen moje raziskave je, da ugotovim, koliko so raznoliki pristopi poučevanja tujega jezika (v okviru možnega v danih razmerah) pri izbirnem predmetu nemščina v 4., 5. in 6. razredu pripomogli k motivaciji učencev za učenje nemščine na daljavo. Kljub zavedanju, da se s šolanjem na daljavo podajam na neznano področje, se mi je iz dneva v dan utrnilo mnogo zamisli, kaj vse bi se dalo izvesti in na kak način. Pri neobveznem izbirnem predmetu ne uporabljamo učbenikov, zato sem bila primorana k uporabi raznih gradiv in orodij, po katerih pri običajnem pouku še nisem posegla. Ali pa sem v manjši meri. Ravno strah, ker učenci ne bodo slišali tujega jezika, saj v prvi karanteni še nismo imeli videokonferenc, me je spodbudil, da sem si glede zvočnih posnetkov lahko precej pomagala z novo tehnologijo. Nastalo je veliko kvalitetnih slušnih posnetkov, ki jih bom zagotovo lahko uporabila v prihodnje kot popestritev oziroma dopolnitev pouku v šoli in so učencem dostopni v spletni učilnici in jih lahko uporabljajo za utrjevanje in ponavljanje. Zelo me je zanimalo, kako učinkoviti so bili vsi ti različni pristopi in koliko so pripomogli k ustrezni ravni znanja učencev pri nemščini. Ob koncu šolanja sem izvedla preverjanje znanja za snov, ki smo jo obravnavali na daljavo in ugotovila, kakšno je njihovo znanje v primerjavi z učenci iz preteklih let. Zanimalo pa me je predvsem, zakaj in v katerih razredih so nastale nekoliko večje razlike v znanju med posameznimi učenci, kot pri pouku v živo in bom to v zaključku tudi predstavila. Med učenci sem izvedla anketo o tem, kaj jim je bilo pri pouku na daljavo všeč in kaj jim ni bilo všeč oziroma kaj bi sami spremenili. In tudi, kako učinkovit se jim je zdel pouk na daljavo. Tudi rezultate te ankete bom v zaključku raziskave predstavila.

Metodologija:

Učencem sem zaradi boljše preglednosti in tudi bolj privlačne podobe kot je bila pri objavi gradiva na spletni strani šole, ustvarila nemško spletno učilnico v programu Padlet. Tam so lahko učenci pod objavo oddali komentar, mi zastavili vprašanje, všečkali pripravljene vsebine. Učencem sem za začetek večkrat objavila pesmi ali dialoge z zvočnimi vsebinami ter interaktivne vaje Languages online (german), ki so jih bili vajeni že pri pouku v šoli in so imeli dovolj zvočne jezikovne podpore za besedišče, ki smo ga obravnavali. Na spletni strani Live Worksheets sem jim sama ustvarila vaje za določeno temo. V spletnem orodju Cahoot sem učencem izdelala kviz na določeno temo. V Padletu sem pripravila izbor za naj fotografijo na obravnavano temo, učenci pa so sami oddali glasove zanjo. Izdelala sem tudi interaktivne diapozitive v PowerPointu. Ob koncu določenega tematskega sklopa sem učencem posnela kratke filmčke s sličicami in z izgovorjavo za te besede.

Rezultati in ugotovitve:
Pri preverjanju znanja v šoli sem ugotovila, da so učenci v povprečju zelo malo zaostali v znanju iz preteklih let. Nekaj učencev pa je vseeno doseglo dosti nižje standarde znanja. Izkazalo se je, da niso redno delali na daljavo. Tudi nalog niso oddajali. Največje razlike med učenci so se pojavile v 6. razredu, najmanjše pa v 4. razredu. Izkazalo se je, da so četrtošolce starši pri delu veliko bolj nadzirali kot šestošolce. Anketa med učenci je pokazala, da so bili vsi učenci navdušeni nad načinom učenja nemščine na daljavo. Četrtošolcem so bile najbolj všeč interaktivne vaje, saj so jih spominjale na poučne video igrice in so zaradi slušnih posnetkov poleg besedišča tudi odlično utrdili izgovorjavo. Na 2. mestu je bil kviz v orodju Cahoot in na 3. mestu kratki filmčki, s pomočjo katerih so se lahko odlično pripravili na ustno ocenjevanje. Učenci so zapisali, da si tudi pri pouku v šoli večkrat želijo poučevanja na podoben način, kot je bil na daljavo.

Ključne besede: interaktivne vaje, interaktivni diapozitivi, spletni orodji Cahoot in Padlet, filmčki

Uspešno in zabavno učenje tujega jezika na daljavo

Violeta Husu, *OŠ Antona Žniderščiča Ilirska Bistrica*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Atrij **Ura: 13.20–13.40**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Poučevanje tujega jezika angleščine na razredni stopnji je že v osnovi naravnano na gibanje in sporazumevanje v angleščini, kar vedno vključujem v svoje ure. Vzorec besedišča se ponavlja, učenci ga dobro poznajo in uporabljajo. To so osnovni pozdravi, navodila za gibe, delo v razredu. Vsak moj stavek je podkrepljen z gibalno gesto, ki nakazuje moje početje. Učenci jo oponašajo, hkrati poslušajo in razumevajo vsebino. Ure razdelim na tri osnovne dele: motivacijski del, večinoma gibalen, povezan z igro, osrednji del, kjer dosegam cilje in zaključni del, kjer povzamemo ustno in pisno (v višjih razredih). V času šolanja na daljavo sem iskala načine, kako ohraniti tak način poučevanja. Učencem sem pripravljala video posnete ure, gibalne igre, igre s predmeti. Preko tega so lažje in konkretneje usvajali zastavljene učne cilje pri pouku angleščine. Skupne videokonference so imele vedno del namenjen gibanju. Tako so bili učenci med videokonferenco sproščeni. Preko premišljene didaktične igre so se lahko marsikaj naučili, ponovili, utrdili in večino ciljev usvojili. S premišljenimi metodami poučevanja sem pridobila njihovo pozornost in s tem njihovo aktivno rabo jezika. »Igra otroku pomeni osnovno aktivnost, s katero si oblikuje temelje razsežnosti spoznavnega, emocionalnega, gibalnega in socialnega razvoja. Lahko je \"le\" vsebina, s katero si otrok preganja dolgčas, lahko pa je neprecenljivo didaktično sredstvo, vsebina, tehnika ali metoda.« (Videmšek, Drašler, Pišot, 2003) Iger je veliko, pa vendar se otroci najbolj sprostijo in najbolj razveselijo tistih iger, ki so povezane z njihovim gibanjem. »Pridobivanje tujega jezika naj poteka z igralnimi dejavnostmi. Tako ohranjamo notranjo motivacijo pri učencih, kar vpliva na njihovo večje sodelovanje pri pouku, interes in veselje do učenja tujega jezika.« (učni načrt, Tuji jezik v 2. in 3. razredu, 2013). Po svojih izkušnjah in odzivih učencev lahko

rečem, da so se med učenjem na daljavo razgibali in hkrati učili tujega jezika na zabaven način.

Metodologija:
Izbira metode poučevanja je odvisna od razvojne stopnje otrok in stopnje učnega procesa. Prav tako je pomembna tudi vsebina in učiteljeva osebnost. Uporabljala sem metode razlage, demonstracije, pogovora, praktičnega in sodelovalnega učenja. Vsaka učna ura se pri mojem pouku začne z raztegom telesa, ki učence sprosti in pripravi na uro. Poleg pripovedujem zgodbo v angleščini z določeno vsebino, ki jo obravnavamo, ob kateri se gibamo po prostoru oz. na mestu. Pri pouku na daljavo tak uvod ni bil mogoč, dokler nisem z njimi vzpostavila ure preko videokonference. Spomladi sem pripravljala posnetke z navodili, obravnavo osnovnega besedišča. Pravljice in pesmi sem vključevala proti koncu enot, ko so imeli učenci že usvojeno osnovno besedišče. Naloge so vsebovale veliko repeticij, konkretnih predmetov in spoznavanja domače okolice v povezavi z angleščino. Pripravljala sem igre, ki se jih lahko igrajo z domačimi. »Učenci so vključeni v dejavnosti, ki so, kolikor je le mogoče, povezane z resničnim svetom in tujega jezika se učijo, ko rešujejo različne naloge. Čim mlajši so učenci, tem manj mislijo na jezik, veliko bolj mislijo na problem, ki je pred njimi.« (Seliškar, 1995) Upala sem, da se bodo držali angleščine tudi med igro, ki ni vodena z moje strani, ampak staršev.

Rezultati in ugotovitve:
Rezultati iz tedna v teden so pokazali, da je poučevanje, ki vsebujejo veliko igre, gibanja in glasbe zelo uspešno. Dobra igra je dobra motivacija. Starši niso imeli težav z motiviranjem otrok. Dosegala sem cilje na slušnem in govornem področju v prvem obdobju, s starejšimi učenci sem dosegala tudi cilje na bralnem področju učenja. Primera uspešnih dejavnosti: 4. razred - Obravnavali smo oblačila po letnih časih. Ob mojem znaku so zaprli video kamere in pohiteli se obleči nekaj poletnega, zimskega, pomladnega in poletnega. Po odštevanju smo hkrati odprli kamere in se opisali. Igro smo ponovili 4x, za vsak letni čas. Igra je požela val navdušenja in je bila krasna motivacija za nadaljevanje obravnave učenja teme \"Clothes\". 2. razred - Z rokami pokažemo predloge »In, on, under, next to.« Sledila so moja navodila: “Go under the chair. Go on the bed. Go in the bathroom. Go next to the school bag.” Pri tej starosti so se čisto vsi odzvali na igro. Hkrati so povezali znano besedišča z novimi predlogi. Cilji slušnega razumevanja so bili v celoti usvojeni. Ob prihodu otrok v šolo sem se veselila njihovega znanja in izraženega veselja ob zanimivih urah. Gibanje vedno doprinese veliko k učenju tujega jezika, ki je lahko zabavno in uspešno.

Ključne besede: angleščina, gibanje, igra, motivacija, videokonferenca

Vsak učenec naj bo kdaj raziskovalec

Vida Snedec Gerkman, *Osnovna šola Davorina Jenka Cerklje na Gorenjskem*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Atrij **Ura: 13.40–14.00**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Kot učiteljica zgodovine in DKE na osnovni šoli poučujem širok spekter učencev. Nekateri so visoko nadarjeni, drugi se srečujejo z različnimi učnimi, čustvenimi in vedenjskimi težavami, narašča delež učencev s posebnimi potrebami. Vsak učenec pa ima talente, ki jih včasih tudi ne odkrijemo. Pri pouku zgodovine se srečujem z visoko motiviranimi učenci in s takimi, ki imajo do predmeta in vsebin morda celo odklonilen odnos. Vedno se trudim motivirati in pritegniti vse učence. Zato poskušam v učenje zgodovine vpeljati učne metode, ki bi učencem predmet in njegove vsebine približale. V času učenja in poučevanja na daljavo sem v množici težav, ki jih je prinesel ta način izobraževanja želela izkoristiti njegove prednosti. Mnogim učencem manjka samozavesti. Pogosto se srečujem s problemom, ko jim šola zbija občutek, da zmorejo marsikaj. Zato sem oblikovala preproste učno - raziskovalne dejavnosti, v okviru katerih je vsak učenec postal raziskovalec. Cilj dejavnosti je bil, da so prav vsi postavljeni v vlogo raziskovalca preteklosti, da delo zmorejo opraviti in da so rezultati oprijemljivi in uporabni za nadaljnje delo in zaključke. Raziskovanje je bilo prilagojeno vsebinam iz učnega načrta posameznih razredov. Učenci so dosegli zastavljene cilje, izsledki in izdelki pa kar kličejo k nadgrajevanju opravljenega dela.

Metodologija:

Primere dobre prakse, ki jih opisujem sem z učenci izvajala med učenjem in poučevanjem na daljavo, v katerega smo vstopili brez predhodnih izkušenj. Zaradi potreb po teoretičnem znanju dela na daljavo in razreševanju dilem sem se celotno lansko pomlad aktivno vključevala v online izobraževanje v organizaciji EuroClia, dodatno pa sem se udeležila vseh dosegljivih webinarjev s področja dela z IK tehnologijo. Ugotovitve, kateri načini učenja in poučevanja so na daljavo slabo učinkoviti, so me utrdili v prepričanju, da je učence potrebno usmeriti v dejavnosti, za katere med učenjem in poučevanjem v šoli ni pravih priložnosti, izobraževanje na daljavo pa jih ponuja. Zato sem za učence pripravila dejavnosti, ki: - so jih opravljali samostojno, - učili so se preprostih raziskovalnih metod, - opraviti so jih bili sposobni vsi, - so bile varne za učence, - so bile usklajene z učnim načrtom, - so krepile vrednote, stališča in naravnanost učencev. Dejavnosti so vključevale: - preprosto raziskovalno delo (raziskovanje prehranskih navad v preteklosti, raziskovanje kulturne dediščine, spoznavanje 2. svet. vojne v domačem okolju preko odkrivanja spomenikov), - obdelavo podatkov, - uporabo pridobljenih podatkov (pri pouku, za učenje vrednot in naravnanosti, v prostem času, v družini), - objavo podatkov (na šolski spletni strani, nekaj še v nastajanju).

Rezultati in ugotovitve:
Po opravljenih dejavnostih, po vrnitvi učencev k pouku v šoli, sem z učenci opravila evalvacijo opravljenih dejavnosti. Učencem je bil tovrstni način dela všeč. Kot najbolj pozitivno so navajali: - preprostost nalog, ki jih je zmogel opraviti vsak in je pri tem dobil izkušnjo raziskovalca zgodovine, - sproščujoče učenje v naravi, v času, ko je bilo gibanje omejeno, - vpogled v preteklost prednikov je zgodovino naredila bolj življenjsko, jim jo je približala, - spoznavanje domače pokrajine, ki jo učenci sicer dokaj slabo poznajo, - sodelovanje in medsebojna pomoč s sošolci (nihče ni ostal sam v času stisk zaradi občutkov osamljenosti), - druženje oz. komunikacija z družinskimi člani, ki so jih epidemični ukrepi medsebojno fizično ločili (dejavnosti so omilile socialno izključenost ostarelih bližnjih, ker so aktivno sodelovali), - uporabljali so IKT, - poskrbeli so za dobro počutje, zdravje in krepili imunski sistem.

Ključne besede: pouk zgodovine, učne metode, učenje na daljavo, poučevanje na daljavo

Primer dobre prakse razvijanja inovativnosti učiteljev

Anja Hofman, *OŠ Antona Žniderščiča*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Atrij **Ura: 14.00–14.20**
Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Nove generacije otrok vajene digitalnega sveta in realnost pouka na daljavo so od učiteljev zahtevale množico novih IKT znanj, še pomembneje pa ustrezne didaktike za njimi. Že v marcu 2019 smo se (osnovnošolski) čez noč učitelji znašli pred novim izzivom – poukom na daljavo. Ob medsebojni podpori, pomoči in sodelovanjem ter ob dobrem vodenju smo premostili začetne težave in pouk na spremenjen način vodili skozi čas epidemije. Pred drugim valom (oktober 2020 – februar 2021) smo se aktivno pripravljali delo na daljavo. Že ob pripravah smo učitelji, vključeni v projekt Inovativna učna okolja podprta z IKT, izobraževali svoje kolege. Organizirali smo izobraževanja za starše, da bi lahko nudili pomoč svojim otrokom ter vključevali rabo različnih aplikacij in orodij tudi v pouk v živo, da bi se jih učenci naučili samostojno uporabljati. V okviru zgoraj omenjenega projekta OŠ Semič kot razvojna šola vodi implementacijsko šolo OŠ Antona Žniderščiča, nudi pomoč in podporo. Pouk na daljavo je potekal preko enotne platforme arnesovih učilnic ter videokonferenc preko aplikacije zoom. Pri pouku angleščine in šolskega novinarstva so učenci uporabljali različne možnosti, ki jih ponuja spletna učilnica (oddaja naloge, forum) ter različne aplikacije, kot na primer: padlet, edpuzzle, mentimeter, kahoot, bitmoji in live worksheets. Razlaga snovi je bila pripravljena kot video ali avdio posnetek s programi Power Point in Screen-o-matic ter urejevalnikom videov. Drugačen način poučevanja je zahteval inovativne učitelje, zato sem v želela na primeru dobre prakse Osnovne šole Antona Žniderščiča predstaviti, kako smo se soočili z izzivi.

Metodologija:
Ob raziskovanju smo uporabili deskriptivno metodo z opazovanjem z udeležbo. V prispevku so predstavljene priprave na pouk na daljavo na Osnovni šoli Antona Žniderščiča. Opisali smo dejavnosti, s katerimi smo že predhodno skušali vplivati na uspešno izvajanje pouka na daljavo, tako za učitelje, starše kot za učence. Opisano je tudi inovativno delo na daljavo pri predmetu Angleščina in izbirnem predmetu Šolsko novinarstvo na OŠ Antona Žniderščiča, ki sem ga izvajala kot učiteljica. Predstavljeni so različni načini, kako sem pripravljala gradiva, katere vire sem uporabljala, s katerimi težavami sem se soočala, kdo in na kakšen način mi je pomagal, do katerih spoznanj sem prišla. Svoje znanje sem skušala deliti tudi s kolegi.

Rezultati in ugotovitve:
Ob šolanju na daljavo se je izjemno povečala medsebojna pomoč in sodelovanje učiteljev. Priprave, vsebine in gradiva smo pripravljali ob medsebojni diskusiji, vsak je izhajal iz svojih izkušenj in znanja. Ob vsakem novem tednu pouka na daljavo smo učitelji naše šole širili svoje znanje in svoja spoznanja delili s kolegi. V prispevku so zato predstavljene priprave na pouk na daljavo in inovativno delo na daljavo pri predmetu Angleščina in izbirnem predmetu Šolsko novinarstvo na OŠ Antona Žniderščiča. Izpostavljene so dobre in slabe strani različnih virov, načinov poučevanja, posamezne aplikacije, torej enotna platforma arnesovih učilnic, zoom videokonference, aplikacije: padlet, edpuzzle, mentimeter, kahoot in live worksheets, snemanje video ali avdio vsebin (programi Power Point in Screen-o-matic).

Ključne besede: inovativna šola, arnes učilnice, aplikacije, sodelovanje učiteljev

Ustvarjalne možnosti uporabe digitalnih tehnologij pri pouku glasbene umetnosti

Špela Golobič, *Zavod Muzikator*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Atrij **Ura: 14.20–14.40**
Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Sodobne digitalne tehnologije v hitro spreminjajočem svetu pomembno vplivajo na učne pristope in načine poučevanja. Učinkovita uporaba digitalnih tehnologij namreč prinaša v učni proces tudi številne ustvarjalne možnosti. Učitelji zato potrebujejo nabor digitalnih kompetenc, ki jim omogočajo, da izkoristijo potencial digitalnih tehnologij za izboljšave in inovacije v izobraževanju (Redecker, 2017). Izhajamo iz predpostavke, da lahko z uporabo sodobnih brezplačnih programskih orodij, ki so posebej prilagojena izobraževanemu sistemu, učitelji popestrijo in posodobijo pouk glasbene umetnosti. Raziskava osvetljuje pomen kulturno-umetnostne vzgoje pri izboljšanju kakovosti izobraževanja, dvigovanju ravni kulturne zavesti, spodbujanju ustvarjalnosti pri otrocih in mladih, razvijanju posameznikovih potencialov ter razvoju družbe kot celote. Glasba je predstavljena kot obvezen predmet v celotni vertikali osnovnošolskega izobraževanja. V raziskavi so obravnavani tudi učni načrti

za glasbo z opredeljenimi splošnimi cilji in didaktičnimi priporočili predmeta. Poleg tega je izpostavljen pomen medpredmetnega povezovanja in prisotnost glasbe v kroskurikularnih temah. Namen raziskave je predstaviti programska orodja, ki omogočajo ustvarjanje glasbe in izvajanje ustvarjalnih glasbenih projektov pri pouku glasbene umetnosti v razredu ali na daljavo. Predstavili bomo ustvarjalne možnosti, ki jih omogoča uporaba digitalnih tehnologij v pedagoški praksi. Poleg tega bomo z izbranimi programskimi orodji prikazali jasne vizualne predstave abstraktnih glasbenih pojmov ter medpredmetno povezovanje glasbene umetnosti z likovno umetnostjo, matematiko in angleščino. Z uporabo predstavljenih programov, lahko učitelji vsebine učnega načrta za glasbeno umetnost učencem predstavijo na sodoben način in jih ob tem vključijo v ustvarjalni proces. Na ta način tako učitelji kot tudi učenci razvijajo ustvarjalnost in digitalne kompetence, ki so ključnega pomena za družbo 21. stoletja.

Metodologija:
V raziskavi smo uporabili deskriptivno metodo, s katero smo iskali odgovore na vprašanja o povezanosti glasbene umetnosti, izobraževalnega sistema in sodobnih digitalnih tehnologij. Z deskriptivno metodo smo opisali način delovanja posameznih programskih orodij, ki omogočajo ustvarjanje glasbe. Z metodo analize smo analizirali osnovnošolski učni načrt za glasbeno umetnost ter nacionalne in mednarodne dokumente s področja kulturno-umetnostne vzgoje. Poleg tega smo uporabili metodo sinteze, s katero smo učni načrt za glasbeno umetnost v osnovnošolskem izobraževanju povezali z izbranimi programskimi orodji za ustvarjanje glasbe. Izbrani programi omogočajo ustvarjanje glasbenih projektov, ki jih učitelji lahko izvajajo pri pouku z učenci v okviru učnega načrta za glasbeno umetnost.

Rezultati in ugotovitve:
Na podlagi zbranih informacij ugotavljamo, da tako nacionalne kot tudi mednarodne raziskave poudarjajo pomen kulturno-umetnostne vzgoje za izboljšanje kakovosti izobraževanja, dviganje ravni kulturne zavesti, spodbujanje ustvarjalnosti pri otrocih in mladih, razvijanje posameznikovih potencialov ter razvoj družbe kot celote. Glasbena umetnost je kot obvezni predmet prisotna v celotni vertikali osnovnošolskega izobraževanja, kjer dopolnjuje kulturno in socialno življenje, sooblikuje zdravo zvočno okolje, pri otrocih in mladih pa spodbuja samodisciplino, kritičnost, ustvarjalnost, estetsko občutljivost, umetniško izražanje ter sodelovanje v ožjem in širšem družbenem okolju (Rotar Pance, 2008). Po pregledu brezplačnih programskih orodij za ustvarjanje glasbe smo ugotovili, da so na svetovnem spletu brezplačno dostopna številna programska orodja, ki omogočajo ustvarjanje glasbe in glasbenih projektov na sodoben in atraktiven način. Izbrali smo tri programe, ki so preprosti za uporabo in posebej prilagojeni izobraževanemu sistemu. Izbrani programi omogočajo učencem ustvarjanje glasbe na atraktiven način, učiteljem pa omogočajo posodabljanje pouka glasbene umetnosti. Izbrana programska orodja so Glasbeni laboratorij Chrome, Groovepizza in Hooktheory, vsi pa omogočajo jasne

vizualne predstave abstraktnih glasbenih pojmov ter medpredmetno povezujejo glasbeno umetnost z likovno umetnostjo, matematiko in angleščino.

Ključne besede: Glasbena umetnost, digitalne tehnologije, kulturno-umetnostna vzgoja, ustvarjanje glasbe.

Drama in gledališče v izobraževanju kot metoda za vključevanje socialnega in čustvenega vidika v izobraževalni proces

Katja Ropret Perne, Veronika Rodová, *Lužánky – středisko volného času Brno*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Atrij **Ura: 14.40–15.00**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Če želimo narediti poučevanje in izobraževanje efektivno in smiselno, moramo v sam proces vključiti tudi socialne in čustvene vidike poučevanja. Učenci v šoli ne pridobivajo le znanja in akademskih veščin, temveč tudi spretnosti, veščine in vrednote, ki jih potrebujejo za življenje. Metode drame in gledališča v izobraževanju ponujajo orodje za razvoj teh veščin. Omogočajo ustvariti fiktivne socialne situacije, v katerih učenci na podlagi izkušenj dobijo prostor za raziskovanje in razumevanje samega sebe, drugih ljudi, družbenih dogodkov in okoliščin. Učenje s pomočjo teh metod izboljšuje medosebne odnose, razvija komunikacijske in socialne veščine ter pomaga pri reševanju in preprečevanju problemov. Pomembno tudi vpliva na razvoj posameznikove osebnosti. Vse to je tudi del socialnih in čustvenih veščin. Prispevek predstavlja izbrane rezultate procesa raziskovanja teme dobrega počutja (well-being), ki je s socialnimi in čustvenimi kompetencami neposredno povezan, ter reflektira uporabo metod gledališča in drame v izobraževanju pri obravnavi le teh. Izobraževanje za učitelje in učence osnovnih šol v Brnu (Češka republika) je bilo realizirano v okviru mednarodnega projekta »To Be or not To Be Well? - Drama in gledališče v izobraževanju«. Projekt je raziskoval potencial gledališča in drame v izobraževanju kot celostnega pristopa k učenju, ki poleg usmerjenosti na akademske veščine vključuje in razvija tako socialni kot čustveni vidik razvoja otrok in mladostnikov, ter tudi učiteljev, s tem pa pripomore k boljšemu počutju vseh udeleženih in izboljšani šolski klimi. Uporabljena metoda samorefleksije teme well-beinga je omogočila raziskovanje in refleksicjo socialnega in čustvenega vidika v izobraževalnem procesu, tako pri učencih kot učiteljih. Gledališče in drama v izobraževanju sta ponudila metodološko orodje za njuno raziskavo, kot tudi orodje za vključevanje teh dveh ključnih vidikov v vzgojno izobraževalni proces. Izobraževalni cikel je spremljala raziskava The well-being of Czech elementary school teachers and management in the context of drama education.

Metodologija:

Prispevek se opira na podatke in rezultate, ki so bili pridobljeni med izvedbo šestih seminarjev za učitelje ter izvedbo izobraževalnih programov za učence. Predstavlja analizo avdiovizualnih zapisov razprav in aktivnosti, grafičnih materialov, ustnih izjav in pisnih povratnih informacij učiteljev ter učencev, ki so nastale kot rezultat procesa in aktivnosti, ki so bile izvedene v okviru seminarjev. Skozi refleksijo

koncepta well-being oziroma dobrega počutja analizira kaj učitelji razumejo pod tem pojmom, kako ga obravnavajo v okviru šole ter kako ga lahko razumemo v povezavi s socialnim in čustvenim vidikom v izobraževanju. Kasneje se prispevek osredotoča na raziskovanje potenciala uporabe metod drame in gledališča v izobraževanju za razvoj čustvenih in socialnih veščin. Analizira ustne in pisne podatke, avdiovizualne zapise, ki izhajajo iz opazovanja učiteljev svojih učencev pri delavnici gledališča v izobraževanju, refleksij učencev na delavnici ter opazovanja procesa in refleksije le tega s strani učiteljev in izvajalcev delavnic. Prispevek povzame rezultate anketnega vprašalnika, ki je bil opravljen po končanih seminarjih in delavnicah ter relevantne rezultate spremljajoče fenomenološke raziskave.

Rezultati in ugotovitve:
Udeleženi prepoznavajo čustveni in socialni vidik izobraževanja kot pomemben del dobrega počutja učencev, kot tudi učiteljev. Potencial metod drame in gledališča v izobraževanju prepoznavajo predvsem za razvoj na kognitivnem, socialnem in čustvenem področju razvoja učencev. Njihova pričevanja kažejo na to, da te metode vzpostavljajo varno okolje in tako omogočajo varno raziskovanje in izražanje čustev, tako učencev, kot tudi učiteljev. Vplivajo tako na razvoj čustvene inteligence in veščin, samoizražanja ter krepijo dobro počutje vseh udeleženih v izobraževalnem procesu. Poleg tega učitelji največji doprinos pri uporabi teh metod vidijo v razvoju socialnih veščin ter spodbujanju sodelovanja, tako med učenci, kot tudi med učiteljem in učenci. Izobraževalni proces z uporabo omenjenih metod prepoznavajo kot bolj vključevalen, smiselen ter privlačen za učence. Doživeta izkušnja omogoča ohranjati znanje v spominu dlje časa. Učitelji menijo, da metode pomagajo pri osebnostnem razvoju otrok, saj se osredotočajo na njihove psihološke funkcije, razvoj veščin in osebnostnih lastnosti, ter tudi prepričanj in vrednot. Poleg tega spodbujajo razvoj socialnih veščin, zlasti komunikacijskih in sodelovalnih. Uporaba metod učiteljem poleg tega omogoča delo s temami in zgodbami, ki učencem pomagajo razumeti svet v katerem živijo, ter odnose v katere so vpleteni, ter nenazadnje tudi družbo in njene globalne probleme.

Ključne besede: metode drame in gledališča v izobraževanju, dobro počutje, socialne in čustvene veščine

Gozd vzvod za razvoj motoričnih sposobnosti in pot k zdravju

Jasmina Nina Pungartnik, *Vrtci Občine Žalec*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Mala dvorana **Ura: 13.00–13.20**
Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Ob izbruhi epidemije Covid–19 se ni spremenilo zgolj šolanje otrok, spremenilo se je tudi varstvo otrok v vrtcu torej delo strokovnih delavcev v vrtcu. Situacija nas postavlja pred izzive kako zagotoviti kontinuiran proces pedagoškega dela in ob tem zagotavljati kakovost dela v predšolskem obdobju. V danih razmerah je vsekakor ta trenutek najbolj primeren, da otroke seznanimo in jim z lastnim vedenjem

prikažemo, kako smo sami odgovorni za dobrobit svojega zdravja na vseh področjih. Izbruh Covid–19 se je izkazal kot prelomna točka za IT industrijo, kar je privedlo do globalnega razvoja uporabe IKT opreme. Nikakor pa ne smemo zanemariti dejstvo, da so tudi predšolski otroci del te prelomne točke, ki posrkava njihov gibalni razvoj kot tudi našega odraslega. Zato imamo vzgojitelji v vrtcu pomembno nalogo in vlogo. Vzgojitelj v vrtcu izvaja in načrtuje različne dejavnosti, pri čemer otroka opazuje in spremlja njegov gibalni razvoj. Pomembno je, da so dejavnosti načrtovane na osnovi temeljitega poznavanja in razumevanja otrokovega razvoja in potreb. Otrok je uspešen, kadar se upoštevajo njegove značilnosti, saj je uspeh relativen glede na individualne interese in sposobnosti otroka (Kurikulum za vrtce, 1999, str. 29). Čakš (2012, str. 50) ugotavlja, da imajo otroci največ težav pri izvajanju gibalnih dejavnosti z uporabo športnih rekvizitov. Zato je mnenja, da moramo kljub nekaterim pomanjkljivostim, ki so prisotne v znanju in praksi, biti vzgojitelji tisti, ki damo otroku v danih okoliščinah kvalitetne gibalne dejavnosti, in jim omogočati kvaliteten napredek v njihovem gibalnem razvoju. V ta namen sem izvedla raziskavo v izbranem vrtcu, kjer sem ugotavljala vpliv redne gibalne dejavnosti na prostem/gozdu na razvoj motoričnih sposobnosti otrok. Naš cilj je bil predvsem ugotoviti gibalni napredek otrok glede na čim večje število obiskov gozdne igralnice. Ob tem smo sledili priporočilom NIJZ in otrokom zagotavljali gibanje na svežem zraku.

Metodologija:

Raziskava je potekala v izbranem vrtcu. Uporabili smo metodo teoretskega raziskovanja, deskriptivno raziskovalno metodo pedagoškega dela ter metodo akcijskega raziskovanja pri izvedbi in analizi dejavnosti. V raziskavo smo zajeli vzorec otrok iz konkretne populacije otrok letnik 2014/2015, ki obiskujejo Vrtec Žalec, enoto Šempeter. V času raziskave smo izvajali gibalne dejavnosti v povezavi z drugimi kurikularnimi področji 1x do 2x tedensko v gozdu. Ob tem smo spremljali prisotnost otrok za katero smo uporabili kvantitativno metodo zbiranja podatkov. Merski instrumenti so motorični testi. Otroke smo testirali v mesecu oktobru 2019 in mesecu februarju 2020 s tremi motoričnimi testi, ki zajemajo gibalne sposobnosti otrok. Študija je trajala 5 mesecev, zaradi epidemije (zaprtje vrtca) tretjega testiranja nismo izvedli. Pred inicialnem in končnim testiranjem, ki sta bila enaka za vse testirance so vsi dobili enako nalogo in navodila. Vsako testiranje je bilo izvedeno v enakih pogojih. Uporabili smo tri motorične teste, ki zajemajo motorične sposobnosti: 1. Eksplozivna moč SDM – Skok v daljino 2. Ravnotežje RT – Rom Bergerjev test 3. Hitrost T20 – Tek na 20 m Dobljeni rezultati merjenja so nam omogočili objektivno primerjanje gibalnih zmogljivosti posameznih otrok na inicialnem in končnem testiranju. Otroci naredijo pri izvajanju merskih postopkov relativno veliko število napak, največ se jih pojavi pri informacijsko zahtevnejših nalogah. Problem predstavlja razvoj otrok, ki je od posameznika do posameznika različen (Pišot in Planinšec, 2005, str.64).

Rezultati in ugotovitve:

Rezultate smo vrednotili na osnovi razlike v rezultatih med prvim in zadnjim testiranjem. Iz podatkov je razvidno, da so trije otroci, ki so bili prisotni v vrtcu več kot 100 dni od 122 dni imeli največji napredek. Ti otroci so bili v gozdni igralnici

največkrat deležni gibalnih vsebin. Zato lahko potrdimo, da redno izvajana gibalne dejavnosti v gozdu vpliva na razvoj gibalnih sposobnosti. Pozitiven vpliv je zaznati tudi pri ostalih, vendar je manjši napredek. Za razvoj vsakega otroka je predšolsko obdobje zelo pomembno. Vzgojitelji in starši smo odgovorni za to, da otroku ponudimo veliko pozitivnih gibalnih izkušenj in jim hkrati zagotavljamo bogato izkušenjsko okolje. Le-to v zgodnjem razvojnem obdobju pomembno vpliva na razvoj nadaljnjih predispozicij. Zato si velja zapomniti, da imamo tako vzgojitelji kot tudi starši pomembno vlogo pri okolju, v katerem otrok odrašča. V tem času je v ospredju gibanje na svežem zraku po priporočilih NIJZ. Zato je pomembno, da otrokom ponudimo čim več gibanja na prostem. Gozd je okolje, kjer je svež zrak ob tem pa se nam ponujajo možnosti za razvoj gibalnih/motoričnih sposobnosti. V naše vadbene ure nismo dodajali športnih rekvizitov. Uporabljali smo, kar nam je ponujal gozd. Mnenja sem, da je otrokom to prineslo bogat stimulans za razvoj gibalnih/motoričnih sposobnosti. Ob vsem tem pa so razvijali kognitivno fleksibilnost, ki jim omogoča prilagajanje v vsako situacijo. Gozd vsekakor ponuja razvoj gibalnih sposobnosti, ob tem pa še razvoj funkcionalnih sposobnosti, ki zajemajo vsa področja otrokovega razvoja. Prav tako skozi pregled strokovne literature, dosedanjih ugotovitev in raziskav potrjujemo vlogo okolja kot pomemben segment pri razvijanju gibalnih/motoričnih sposobnosti otrok, kar pripomore k optimalnemu razvoju in zdravju otrok.

Ključne besede: Vzgojitelj, gozdne dejavnosti, otroci, gibalni razvoj, zdravje.

Gibanje za zdravje in učenje

Maja Vičič Jagodnik, *OŠ Antona Žniderščiča Ilirska Bistrica*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Mala dvorana **Ura: 13.20–13.40**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

»Gibanje je primarna potreba vsakega človeka in pomemben element kakovosti življenja.« (Dolenc, 2015, str. 9). Kremžar (1977) piše, da telesna aktivnost povečuje in vzdržuje delovno sposobnost ter vpliva na dobro počutje. Če je bilo gibanje še pred časom del našega vsakdana, se je v času epidemije in slogana »ostani doma« to močno spremenilo. Kako pri delu na daljavo otroke motivirati za telesno aktivnost? Vprašanje, na katerega sem ves časa iskala različne odgovore. V želji doseči zastavljeni cilj, sem se posluževala raznolikih načinov vadbe, uporabe različnih spletnih aplikacij in metod dela. Želela sem, da bi učenci med učno delo začeli vključevati aktivne odmore. Pri sedenju se namreč porablja energija in posledično se pojavi utrujenost (Kremžar, 1977). Cilj odmora je, da se možgani nekoliko spočijejo. Sedenje lahko učinkovito spremenimo z globokim vdihom ali pa da vstanemo in se sprehodimo (Prgič, 2018). Gibanje poveča srčni utrip in dotok krvi v možgane – s krvjo pa v možgane pride tudi kisik. Ob vsem tem ni zanemarljivo zaužitje zadostne količine tekočine (vode). Vse aktivnosti možganov in centralnega živčnega sistema so odvisne od prevodnosti električnih tokov med možgani in senzornimi organi – pri tej izmenjavi pa ima bistveno vlogo voda, ki je odličen prevodnik (Dennison in Dennison,

1994). Prav tako Dennison in Dennison (1994) opozarjata, da delo z elektronskimi napravami (računalnik, televizija …) dehidrira telo, ustrezna hidracija pa izboljša vse miselne aktivnosti. V učni proces sem vključila tudi vaje križnega gibanja. Gib, pri katerem z roko ali nogo sežemo z ene na drugo stran telesa pripravi učenca na učenje, saj poveže ter aktivira obe možganski polobli, da pričneta med seboj sodelovati (Hannaford, 2005). Križni gibi spodbudijo pretok krvi in energije, zmanjšajo zakrčenost mišic in spodbudijo možgane k večji zbranosti ter pozornosti (Dennison & Dennison, 1988; Hannaford, 1995; Promislow, 1999, v Prgič, 2018). Vseskozi sem se trudila, da bi učence dovolj motivirala za gibanje, poleg tega pa sem si prizadevala spremljati njihovo delo ter jim podati povratne informacije o opravljenih nalogah.

Metodologija:

Pri delu na daljavo sem se posluževala uporabe IKT, in sicer: elektronske pošte, spletne table, spletne ankete, spletne učilnice, videokonference, raznolikih spletnih aplikacij … Sproti sem beležila odziv otrok, oddajo nalog, sodelovanje na videokonferenci ter podajala povratne informacije, kar se je izkazalo za zelo dobrodošlo – vplivalo je na motivacijo otrok. Iz prakse vemo, da se učenci učitelju radi dokažejo, mu želijo ugajati in uspešno izpolniti dane naloge. Učitelj je namreč eden izmed dejavnikov, ki bistveno vpliva na učno motivacijo otrok (Marentič-Požarnik, 2003). Za učence sem zato pripravila tabelo, neke vrste dnevnik vsakodnevnih gibalnih dejavnosti, v katero so dnevno beležili gibanje, ne glede na to ali je bil na urniku šport. Cilj naloge seveda ni bil zgolj izpolnjevanje tabele, ampak motivacija učencev in hkratni opomnik za čim več gibanja. Na neki točki dela na daljavo se mi je kot zanimivo in za otroke pomenljivo zdelo sprotno spremljanje telesne aktivnosti in posledično beleženje rezultatov – predvsem napredka. Učenci so tako v enakem nekajdnevnem časovnem sosledju izvajali določene vaje in spremljali napredek pri številu izvedb posamezne vaje. V želji izvedeti, koliko časa dnevno so učenci telesno aktivni, sem izvedla anonimno spletno anketo o času dnevne športne dejavnosti (vključujoč tek, hojo, igro z žogo, vadbo z različnimi športnimi pripomočki, ples …). Učne ure sem občasno popestrila z gradivom, ki sem ga pripravila v različnih spletnih aplikacijah.

Rezultati in ugotovitve:

Prvotna bojazen, da otroci ne bodo gibali, se je izkazala za neresnično. Iz oddanih nalog, izpolnjenih tabel beleženja gibanja ter iz spletne ankete je bilo mogoče razbrati, da so bili učenci gibalno aktivno in sicer vsaj uro dnevno. Verjetno je to posledica tega, da kljub temu, da smo mestna šola, veliko otrok prihaja iz okoliških vasi, kjer imajo dobre pogoje za gibanje na prostem (travniki, gozdovi). Teh rezultatov in ugotovitev sem bila zelo vesela, saj vsi prav dobro vemo, da je gibanje pomembno in prav je, da gibamo vsak dan, večkrat na dan. Cilj redne telesne aktivnosti ni zgolj v tem, da je telo v dobri fizični, temveč tudi v odlični miselni kondiciji. Razgibano telo in možgani bodo lažje kos vsakodnevnim izzivom. Gibanje prinaša zadovoljstvo in telo napolni z novo energijo. Pri tem velja poudariti, da je vsaka aktivnost zaželena, pa najsi gre za daljšo intenzivno športno vadbo ali zgolj za nekajminutni aktivni odmor. Zagotovo so k temu pripomogle tudi redne, sprotne in premišljene, predvsem

pa stvarne povratne informacije učencem, saj jim spremljanje njihovega dela veliko pomeni. Kakor so zapisali Videmšek, Karpljuk, Videmšek, Breskvar, Videmšek (2018) je pomembno, da učence spodbujamo na skrben in smiseln način, pri tem pa moramo biti dosledni in paziti, da pohvala ni prepogosta in neopredeljena, saj s tem razvrednotimo svojo vlogo ter motivacijo otrok, ki izhaja iz veselja nad pridobivanjem novih in izpopolnjevanjem usvojenih znanj. Pohvala naj bo vselej usmerjena v stopnjo napredka posameznega učenca (Marentič-Požarnik, 2003). Torej … bodimo redno telesno aktivni, napredujmo in ostanimo v dobri fizični kondiciji.

Ključne besede: motivacija, telesna aktivnost, delo na daljavo, IKT, spremljanje gibanja

Primer dobre prakse poučevanja na daljavo: motivacija učencev za redno gibalno aktivnost z lastnim zgledom in delom

Vesna Boštjančič, *Osnovna šola Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Mala dvorana **Ura: 13.40–14.00**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Redna in kakovostna športna vadba, kot je športna vzgoja v šoli, vpliva na celotni razvoj mladega človeka ter mu omogoča sprostitev in nevtralizacijo negativnih učinkov večurnega sedenja in drugih nezdravih navad sodobnega načina življenja. Šolska športna vzgoja razvija gibalne sposobnosti in spretnosti, prispeva k osebnostnemu razvoju posameznika, spodbuja socialne veščine ter pomembno vpliva na oblikovanje temeljnih vrednot, kot so strpnost, solidarnost, sodelovanje, odgovornost, delavnost, samoobvladovanje, disciplina, spoštovanje pravil, poštenost, kritično mišljenje in odnos do narave. Z učenjem na daljavo so se pojavili številni izzivi uresničevanja osnovnega poslanstva tega predmeta. Zagotavljanje motivacije in učinkovitosti vseh učencev se pri pouku v telovadnici ali na igrišču uresničuje z medsebojno igro, individualnimi in skupinskimi izzivi ter različno zahtevnimi gibalnimi nalogami v interakciji z drugimi učenci. Močna čustvena komponenta je pri delu v šoli pomemben faktor, ki vpliva na voljo in željo po gibanju. Kako pa pri učenju na daljavo? Znano je, da učenci pri pouku ne le poslušajo, temveč tudi pozorno opazujejo svojega učitelja. Na podlagi analize vsebinskega dela in odzivnosti učencev v prvi polovici učenja na daljavo sem se v drugi polovici odločila, da spodbudim notranjo motivacijo učencev za redno gibalno aktivnost z lastnim zgledom in delom.

Metodologija:

Poučevanje športne vzgoje na daljavo je v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju temeljilo na naravnih oblikah gibanja, igrah in splošni kondicijski pripravi. Vsebine razvoja motoričnih sposobnosti in spretnosti ter igre z različnimi vzgojno-izobraževalnimi cilji, ki so vključevale razvoj ustvarjalnosti, spopolnjevanje gibalnih znanj in razvedrilni namen, so se izvajale tako v zaprtih prostorih kot tudi na prostem. Glavne metode, ki sem jih tekom svojega dela uporabila v drugi polovici

učenja na daljavo so: analiza učnih načrtov in vsebinskih sklopov prve polovice učenja na daljavo, analiza prisotnosti in sodelovanja učencev, delo v praksi (prikaz, metoda igre, metoda pogovora in razlage ipd.) ter evalvacija z refleksijo.

Rezultati in ugotovitve:
V prispevku je predstavljen primer dobre prakse spodbude notranje motivacije učencev drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja za redno gibalno dejavnost z lastnim zgledom in delom tako v izpopolnjevanju spretnosti in znanj, kot tudi v izrazu domišljijske ustvarjalnosti pri gibalnih nalogah na prostem. Učne ure so vsebovale vse tri vadbene dele, pri čemer je bila izvedba dveh ur v tednu mogoča tako v notranjih prostorih kot tudi na zunanjih površinah, medtem ko je tretja ura vključevala izključno gibalno aktivnost na prostem. Učence sem v uvodu učne ure motivirala z osebnim nagovorom in v nadaljevanju spodbudila h gibanju z lastnim zgledom izvedbe vaj in gibalnih izzivov. Igra kot vir sprostitve in sredstvo vzgoje je bila vključena v vsako uro športne vzgoje na daljavo. Izbira orodij in pripomočkov je bila prilagojena delu na daljavo, saj sem v vadbo vključevala pripomočke, ki jih ima vsak učenec na voljo doma (A4 list papirja, straniščni papir, palice, brisače ipd.). Spremljanje gibalne učinkovitosti mi je predstavljalo velik izziv, saj učencev nisem želela obremenjevati z oddajanjem nalog ali izkazom dokazil o opravljeni vadbi, temveč sem v njih želela spodbuditi lastno željo po prikazu svojega dela tako na močnih kot tudi šibkih področjih. S pomočjo spletne razredne table sem učence spodbudila k objavi besedilnih, slikovnih in video odzivov. Le-ti so me pozitivno presenetili z izkazovanjem pozitivnih sporočil, igrivimi slikovnimi prikazi izvedb gibalnih nalog in sproščenimi video prikazi lastnih vaj. Na podlagi odziva sklepam, da je aktivno sodelovanje učencev vplivalo na njihovo notranjo motivacijo po gibanju, saj so izkazovali pozitiven odnos do gibanja preko svojih povratnih informacij tako meni kot svojim sošolcem. Učiteljev pozitiven pristop in lasten zgled se je pri poučevanju na daljavo izkazal za spodbuden, motivirajoč in nagrajujoč način poučevanja športne vzgoje, pri čemer ni bil poudarek na cilju, temveč osebnemu zadovoljstvu na poti do cilja.

Ključne besede: športna vzgoja, drugo vzgojno-izobraževalno obdobje, učenje na daljavo, motivacija, zgled učitelja

Športna vzgoja v času korone in njen vpliv na gibalne sposobnosti dijakov Srednje zdravstvene šole Ljubljana

Jasmina Mauko Dimovski, *Srednja zdravstvena šola Ljubljana*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Mala dvorana **Ura: 14.00–14.20**
Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Naloga zajema primerjavo rezultatov gibalnih sposobnosti dveh generacij dijakov Srednje zdravstvene šole Ljubljana. Prva skupina šteje 159 dijakov, 110 deklet in 49 fantov, ki so bili v šolskem letu 2016/17 vpisani v prvi letnik poklicnega štiriletnega izobraževanja zdravstvene nege na Srednji zdravstveni šoli Ljubljana in so imeli v tretjem letniku pouk v šoli. 63 % dijakov ima stalno prebivališče izven Ljubljane in

so »vozači«, iz Ljubljane prihaja v šolo 37 % dijakov. Druga skupina šteje 191 dijakov, 145 deklet in 46 fantov, ki so bili v šolskem letu 2018/19 vpisani v prvi letnik poklicnega štiriletnega izobraževanja zdravstvene nege na Srednji zdravstveni šoli Ljubljana in so v času korone od oktobra 2020 do marca 2021 izvajali pouk na daljavo. Iz Ljubljane je 33 % dijakov, vozačev je 67 %. Vsi dijaki so imeli v prvem letniku 3 ure pouka športne vzgoje na teden, v tretjem letniku pa dve uri športne vzgoje na teden. Namen prispevka je ugotoviti vpliv korone na gibalne sposobnosti dijakov, ki so izvajali pouk športne vzgoje na daljavo. Uporabili smo baterijo 6 testov iz športno vzgojnega kartona (ŠVK): telesna teža (TT), poligon nazaj (PON), tek 60 m, tek 600 m, dvigovanje trupa (DT), vesa v zgibi (VZG). Primerjali smo rezultate oz. razliko rezultatov iz testiranja ŠVK v prvem in tretjem letniku obeh skupin, nismo pa upoštevali rezultatov drugega letnika, ker za prvo skupino nismo imeli rezultatov testiranja zaradi korone in dela na daljavo v letu 2020. Postavili smo hipotezo, da so dijaki druge skupine, ki so 6 mesecev izvajali delo od doma pri športni vzgoji v času epidemije, statistično nazadovali v motoričnih sposobnostih (koordinacija telesa v prostoru, vzdržljivost in hitrost, moč) od dijakov prve skupine, ki so bili dve leti nazaj v tretjem letniku in so izvajali pouk športne vzgoje v šoli. Posledično je pouk športne vzgoje na daljavo za dijake neučinkovit. Telesna teža se poveča pri dijakih druge skupine. Zanima nas, ali razlika med rezultati obeh skupin dijakov potrjuje našo hipotezo.

Metodologija:

V tem prispevku bomo uporabili rezultate motoričnih testov in telesne teže obeh generacij ločeno po spolu. Uporabili bomo programsko opremo Excel, baterijo 6 testov iz ŠVK in ustrezne statistične metode. V prvem delu bomo analizirali rezultate v posameznih testih med 1. letnikom in 3. letnikom iste generacije. Sledi še primerjava srednjih vrednosti rezultatov med obema generacijama. Rezultati bodo prikazani z grafikoni. Skupno število dijakov, zajetih v primerjavo, je 353. Deklet je 256, fantov pa 97. Testiranja so v obeh generacijah potekala v aprilu in maju, prva skupina v letih 2017 in 2019, druga skupina pa v letih 2019 in 2021. Pridobljene rezultate bomo primerjali s podobno primerjalno analizo rezultatov kolegice Suzane Sep iz Murske sobote in predstavili ugotovitve.

Rezultati in ugotovitve:

Športna vzgoja je pomembno sredstvo za oblikovanje osebnosti in odnosov med posamezniki. Po navedbah strokovnjakov naj bi se mladostniki gibali na dan vsaj dve uri tako intenzivno, da se zadihajo in preznojijo. V času izolacije zaradi korone, ki je v tem šolskem letu trajala 6 mesecev, je bil upad telesnih zmogljivosti viden že po poletnih počitnicah 2020, po vrnitvi v šolo v marcu 2021 pa opažamo še večji upad zmogljivosti. Ker smo šola z več kot 800 dijaki, smo po vrnitvi v šolo izvajali delo po modelu C, torej je polovica šole izvajala pouk na daljavo vsak drug teden. Zaradi odsotnosti dijakov se nam je testiranje premaknilo v maj, zato še nimamo vseh rezultatov in končnih ugotovitev. Le ti bodo pridobljeni do 21.5.2021. Po kratki delni analizi smo že ugotovili, da je pri testu vesa v zgibi (testiranih je trenutno 99 deklet od 145) rezultat v tretjem letniku v povprečju za 8 % slabši od rezultatov v prvem

letniku. Pomembna pa bo tudi primerjava rezultatov s Srednjo ekonomsko šolo iz Murske Sobote.

Ključne besede: dijaki, športna vzgoja - pouk na daljavo, gibanje, telesna zmogljivost, zdravje, športno vzgojni karton.

Primerjalna analiza gibanja dijakov na Ekonomski šoli Murska Sobota

Suzana Sep, *Ekonomska šola Murska Sobota*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Mala dvorana **Ura: 14.20–14.40**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Proučevali smo izbrane športne aktivnosti dijakov Ekonomske šole Murska Sobota, ki so v tem šolskem letu (2020/21) vpisani v 3. letnik štiriletnega izobraževalnega programa in dijake, ki so bili v 3. letnik istega izobraževalnega programa vpisani v šolskem letu 2010/11. Vsi dijaki so imeli v 1. letniku na teden tri ure športne vzgoje, v tretjem letniku pa dve uri, saj tako predpisuje program njihovega izobraževanja. Namen prispevka je prikazali primerjavo rezultatov testiranja športno vzgojnega kartona (ŠVK) 1. letnika in 3. letnika ter primerjavo med obema generacijama na Ekonomski šoli Murska Sobota. Dijaki so bili v 1. letniku in 3. letniku testirani z baterijo testov ŠVK. V letu 2020 dijakov nismo testirali v mesecu aprilu kot to običajno počnemo zaradi odsotnosti iz šole, saj je bila razglašena epidemija, izvajalo pa se je delo od doma oziroma učenje na daljavo. Zato smo jih testirali, ko se vrnili v šolo. Izmed vseh testov ŠVG smo izbrali naslednje: TT (telesna teža), PON (poligon nazaj), DT (dviganje trupa), VZG (vesa vzgibi), tek na 60 m in tek na 600 m. Zanimalo nas je, kakšna je razlika oziroma odstopanje v rezultatih dijakov 1. in 3. letnika pred 10 leti, ki so imeli takrat ves čas pouk športne vzgoje na šoli in generacijo 1. in 3. letnikov v času epidemije Covid-19, pri katerih se je izvajal pouk na daljavo 6 mesecev. Pred pisanjem prispevka smo si zadali hipotezo s katero smo trdili, da bo generacija dijakov, kateri so imeli pouk na daljavo v času epidemije Covid-19, nazadovala v motoričnih sposobnostih (koordinacija telesa v prostoru, vzdržljivost, hitrost, moč) v primerjavi z dijaki, ki so izvajali pouk športne vzgoje na šoli. Vemo namreč, da je pouk športne vzgoje na daljavo, manj učinkovit. Zanimalo nas ali je statistična razlika med rezultati obeh proučevanih skupin dijakov.

Metodologija:

Obdelali bomo rezultate testiranj ŠVK dijakov generacije 2019/2021 v 1. in 3. letniku in rezultate primerjali z rezultati testiranj ŠVK dijakov generacije 2009/2011, kjer bomo uporabili komparativno metodo in metodo kompilacije. Uporabljena metodologija za proučevanje rezultatov bo deskriptivna metoda merjenja rezultatov testiranja ŠVK, ki je tudi instrument raziskave. Rezultate bomo prikazali grafično s pomočjo stolpčnih grafikonov, ki bodo omogočili primerjavo med rezultati izbranih generacij dijakov 1. in 3. letnikov. Rezultati testiranj so preračunani na srednje vrednosti posamezne generacije in prikazani kot povprečje (M). Dijake generacije pred desetimi leti smo testirali v mesecu aprilu v šolskih letih 2009 in 2011, medtem,

ko smo dijake generacije 2019/2021 v 1. letniku testirali v mesecu aprilu, dijake 3. letnikov pa zaradi epidemije v mesecu maju 2021. Skupaj v obeh proučevanih generacijah je bilo testiranih 164 dijakov in dijakinj, številčno razmerje med generacijama pa je bilo 2 : 1, zaradi demografskih pogojev vpisanih dijakov. Prav zaradi tega smo uporabili izračun povprečnih vrednosti, ki nam omogočajo primerjavo med proučevanima generacijama. Kot zanimivost sva se povezali s kolegico Jasmino Mauko Dimovski, ki je pripravila podoben prispevek. V zaključku prispevka bova predstavili še primerjavo izbranih podatkov testiranj med Ekonomsko šolo Murska Sobota in Srednjo zdravstveno šolo Ljubljana. Naredili bova statistično primerjavo podatkov izbranih testiranj in podali rezultate primerjav in ugotovitve.

Rezultati in ugotovitve:
Redna in ustrezna telesna dejavnost ima številne dokazane pozitivne učinke na zdravje. V času šolanja na daljavo in omejitev športno-rekreacijskih dejavnosti med epidemijo Covid-19 se je za otroke in mladostnike količina ustrezne in strokovno vodene telesne vadbe močno zmanjšala. Rezultati na Ekonomski šoli v Murski Soboti kažejo, da se v času epidemije telesna teža dijakov in dijakinj ni povečala. Iz analize je razvidno, da je bila generacija dijakov in dijakinj pred desetimi leti težja v povprečju 10 %. Opazne pa so razlike v zmanjšanju motoričnih sposobnostih proučevanih populacij dijakov in dijakinj. Največje odstopanje je pri meritvah dvigovanja trupa, ki je v povprečju slabše za 13 %, pri moški populacija kar za 17,5 %. Prav tako so slabši rezultati pri testiranju vesa v zgibi pri ženskah v povprečju za 6 %. Pri obeh spolih pa izstopajo še rezultati teka vzdržljivosti na 600 m, saj so ti v povprečju pri obeh spolih slabši za 11 %, medtem ko so pri teku na 60 m ti slabši le za 3,5 %. Zanimiva bo tudi primerjava z rezultati Srednje zdravstvene šole v Ljubljani.

Ključne besede: dijaki, testiranje v športno vzgojnem kartonu, športna vzgoja - pouk na daljavo, gibanje, zdravje.

Aktualizacija programa SSI - Predšolska vzgoja z vpeljevanjem strokovnega modula "Inkluzivna pedagogika"

Teja Loreger, *III. gimnazija Maribor*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Študentska soba **Ura: 10.30–10.50**
Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Namen prispevka je predstaviti nekatere poudarke v aktualni zakonodaji, ki ureja področje celostne zgodnje obravnave predšolskih otrok s posebnimi potrebami in so pomembni za delo vzgojiteljic in diplomiranih vzgojiteljic v vrtcih. S 1.1.2019 se je začel izvajati Zakon o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (ZOPOPP) (Ul.RS 41/2017), ki predstavlja korak naprej pri obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami in predšolskih otrok z rizičnimi dejavniki, ki lahko vplivajo na otrokov razvoj, zato so strokovni delavci v predšolski vzgoji dolžni poznati in znati delati skladno z omenjenim zakonom. Vendar se na tem mestu pojavi vprašanje ali so za vse delovne naloge, ki jim jih omenjeni zakon nalaga, tudi

strokovno usposobljeni. Na podlagi analize aktualnih Katalogov znanj za srednje strokovno izobraževanje iz področja predšolske vzgoje in raziskave, kjer sem sodelovala kot mentorica in je temeljila na kvalitativnih in kvantitativnih metodah raziskovanja, menimo, da so vzgojiteljice zelo dobro izobražene in odlično usposobljene za delo z otroki, ki nimajo posebnosti v razvoju, medtem ko jim manjka znanj in izkušenj za delo z otroki s posebnimi potrebami. Ob pregledu poklicnih kompetenc vzgojitelja predšolskih otrok na 23. mestu zasledimo naslednjo kompetenco: vzgojitelj otroku s posebnimi potrebami nudi podporo pri osebnem razvoju, ustrezno nego in varstvo in pri vključevanju in izvajanju individualnih dejavnosti izvedbenega kurikuluma (Hvala Kamenšak, 2007). Če natančneje pogledamo 23. kompetenco, ki se nanaša na delo z otroki s posebnimi potrebami vidimo, da se od vzgojitelj/ice predšolskih otrok pričakuje, da: - otroku s posebnimi potrebami nudi podporo pri vključevanju v dejavnosti, - nudi podporo staršem z otroki s posebnimi potrebami za odzivanje na potrebe njihovih otrok,, - uporablja specialno opremo, - ustrezno komunicira z otroki s posebnimi potrebami za njega ustrezen način, - nudi pomoč pri vključevanju otroka s posebnimi potrebami v skupino zdravih otrok in okolje, - sodeluje pri individualizaciji izvajanja programa dela izvedbenega kurikuluma za otroka s posebnimi potrebami, - sodeluje pri ugotavljanju razvojne stopnje otrok, - sodeluje pri sestavi programa dela za otroka s posebnimi potrebami, - sodeluje pri izvajanju programa dejavnosti, - sodeluje pri spremljavi in vrednotenju programa dela, - staršem nudi podporo pri uvajanju prilagojenih dejavnosti (prav tam).

Metodologija:

Pregledali smo Kataloge znanj izobraževalnega progama poklicni tečaj (PT) »Predšolska vzgoja« in srednjega strokovnega izobraževalnega programa (SSI) »Predšolska vzgoja«, ki sta bila sprejeta na 114. seji (12. 12. 2008) in 106. seji (21. 3. 2008) Strokovnega sveta za poklicno in strokovno izobraževanje. Od sprejetja je preteklo 13 let in področje dela z otroki s posebnimi potrebami se je v tem času korenito spremenilo, zato so določene spremembe potrebne tudi v Katalogih znanj. Ugotavljamo namreč, da zasledimo le en cilj vezan na delo z otroki s posebnimi potrebi, in sicer je le-ta zapisan v usmerjevalnih ciljih modula Razvoj in učenje predšolskega otroka, medtem ko v usmerjevalnih ciljih modula Pedagogika in pedagoški pristopi v predšolskem obdobju otroci s posebnimi potrebami niso niti omenjeni. Cilj, ki se dotika področja dela z otroki s posebnimi potrebami je naslednji: dijak - pridobi osnovne informacije o nadarjenih otrocih in drugih skupinah otrok s posebnimi potrebami ter razvije razumevanje do njihovih razvojnih posebnosti. Na podlagi analize aktualnih Katalogov znanj za SSI iz področja predšolske vzgoje menimo, da so vzgojiteljice zelo dobro izobražene in odlično usposobljene za delo z otroki, ki nimajo posebnosti v razvoju, medtem ko jim manjka znanj in izkušenj za delo z otroki s posebnimi potrebami. Do podobnih ugotovitev je prišla tudi dijakinja, ki je pod mojim mentorstvom pisala raziskovalno nalogo z naslovom: Stališča bodočih pomočnic vzgojiteljic do otrok s posebnimi potrebami. Kodrič (2021) s kvantitativno metodo raziskovanja – anketnim vprašalnikom, ki ga je izpolnilo 256 dijakov 3. in 4. letnika predšolske vzgoje ugotavlja, da je dijake na praktičnem usposabljanju v vrtcih strah delati z otroki s posebnimi potrebami ter da strah izvira iz šibkega teoretičnega znanja vezanega na posebne potrebe predšolskih otrok. Dijaki

v raziskavi navajajo, da si želijo teoretičnega znanja in predvsem praktičnih izkušenj s tega področja.

Rezultati in ugotovitve:
Na podlagi analize virov ugotavljamo, da bi v srednješolskem izobraževanju bilo potrebno uvesti obvezni strokovni modul – Inkluzivno pedagogiko, kjer bi bodoče vzgojiteljice spoznale vse kategorije predšolskih otrok s posebnimi potrebami, njihove posebnosti, možne prilagoditve, pripomočke za delo in prilagojeno igro ter pridobile tudi praktična znanja z obiski različnih institucij in vzgojno izobraževalnih zavodov, kjer delajo s predšolskimi otroki s posebnimi potrebami. Le tako bi bile opremljene s potrebnim teoretičnim znanjem in praktičnimi izkušnjami, kar bi jim omogočalo kvalitetno strokovno delo z vsemi otroki, tudi otroki s posebnimi potrebami in otroki z rizičnimi dejavniki, kar od njih zahteva Zakona o celostni obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (ZOPOPP) (Ul.RS 41/2017). Z uvedbo omenjenega modula bi se izobraževalni program prilagodil dejanskim potrebam v vrtcih. Vsi, ki delamo z otroki se zavedamo kakšen pomen imajo prva leta otrokovega življenja za njegov celostni razvoj, zato se moramo zavedati tudi pomena celostne zgodnje obravnave in zgodnje pomoči otrokom s posebnimi potrebami. Z Zakonom o celostni obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (ZOPOPP-) (Ul.RS 41/2017), ki je stopil v veljavo 1.1.2019 smo dobili zakonsko podlago za celostno zgodnjo obravnavo predšolskih otrok s posebnimi potrebami, zdaj pa potrebujemo še kader, ki bo dovolj usposobljen za izvajanje omenjenega zakona v praksi. Z uvedbo strokovnega modula »Inkluzivna pedagogika« bi bodoče vzgojiteljice teoretično in praktično pripravili in usposobili za delo z vsemi otroki, saj imajo vsi otroci, skladno s Konvencijo o otrokovih pravicah, pravico do popolnega razvoja njihove osebnosti, nadarjenosti ter umskih in telesnih sposobnosti. Dejstvo je, da se skladno z obstoječimi Katalogi znanj tej tematiki pri izobraževanju navedenega kadra, ne posveti dovolj pozornosti.

Ključne besede: predšolski otroci s posebnimi potrebami, predšolska vzgoja, celostna zgodnja obravnava, Zakon o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (ZOPOPP) (Ul.RS 41/2017), strokovni delavci v vrtcih, izobraževalni program

Pomen medinstitucionalnega povezovanja z namenom zagotavljanja mehkejšega prehoda iz vrtca v šolo

Mateja Režek, Tina Mervic, *Pedagoški inštitut*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Študentska soba **Ura: 10.50–11.10**
Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Pozitivne izkušnje prehoda med stopnjami izobraževanja so lahko kritični dejavnik za uspeh otrok v prihodnosti, negativne izkušnje pa imajo lahko dolgotrajne posledice, ki lahko vodijo k slabši izobrazbeni uspešnosti, zlasti pri otrocih, ki prihajajo iz kakorkoli prikrajšanih okolij (Dumčius, Peeters, Hayes idr., 2014). Tako so investicije v visoko kakovostno predšolsko vzgojo ter mehak prehod v osnovno

šolo ključ do otrokovega dolgoročnega učenja in celostnega razvoja. Obstaja tveganje, da učinki kakovostne predšolske vzgoje upadejo ali se celo izničijo, če prehod med vrtcem in šolo ni skrbno načrtovan in izpeljan oz. če ni zagotovljena kontinuiteta v kakovosti procesa v osnovni šoli. Da bi zagotovili mehak prehod med obema izobraževalnima stopnjama, moramo razmišljati o treh kontinuitetah: razvojni, profesionalni in pedagoški. V prispevku se bomo osredotočili na pedagoško kontinuiteto (tj. kontinuiteta kurikulumov oz. programov, razvojnih ciljev, pedagogike in pedagoških pristopov), ki smo jo zagotavljali z oblikovanjem sedmih medinstitucionalnih učečih se skupnosti (MUSS) v šestih okoljih. Vodje MUSS smo podpirali v okviru mednarodnega projekta InTrans - Ensuring Warm and Inclusive Transitions (Erasmus Ka2), katerega cilj je zagotavljanje mehkega in inkluzivnega prehoda za vse otroke in njihove družine preko usposabljanja strokovnih delavcev, odpiranja dialoga z izobraževalci bodočih učiteljev ter sodelovanja z odločevalci politik

Metodologija:
Sodelujoči zavodi v projektu so vzpostavili tandeme, ki sta jih oblikovali predstavnici vrtca in osnovne šole. Tandem je prevzel vlogo vodij MUSS, ki so v šolskem letu 2020/2021 obiskovale 5-dnevno usposabljanje s področja zagotavljanja mehkega prehoda iz vrtca v šolo v organizaciji Pedagoškega inštituta (Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom). Med posameznimi dnevi usposabljanj so bile vodje MUSS spodbujene, da v svojem okolju izvajajo MUSS s svojimi članicami, ki so bile tako predstavnice vrtca kot osnovne šole. Tekom šolskega leta je bila načrtovana izvedba petih srečanj MUSS, vendar so jih nekatere zaradi epidemioloških razmer izvedle manj. Vsa usposabljanja pa tudi izvedbe MUSS so potekale na daljavo, večinoma preko spletnih platform Zoom in MS Teams. Spremembe stališč in znanj s področja tranzicije smo pri vodjih MUSS spremljali z vprašalnikom, ki smo ga aplicirali pred in po zaključenem ciklu usposabljanja ter prek profesionalnih portfoliev. Z namenom globljega vpogleda v spremembe v praksi, ter vpogledom v nadaljnjo implementacijo MUSS v okoljih pa smo z vodji MUSS izvedli še fokusno skupino.

Rezultati in ugotovitve:
Na podlagi zbranih rezultatov lahko ugotovimo, da so MUSS zagotovo prinesle več ozaveščenosti o prehodu in o pomenu zagotavljanja mehkega prehoda. Vodje MUSS poročajo, da so se preko dela v paru in vodenja MUSS seznanile z dobrimi praksami, se seznanile z nekaterimi pogoji dela v drugem zavodu, prav tako pa poročajo, da sedaj bolj razmišljajo o razvojnih značilnosti 6-letnikov ter kako prilagoditi prakso v osnovni šoli. Vodje so tudi izpostavile, da je bilo sodelovanje med šolo in vrtcem v tem šolskem letu bolj intenzivno kot v preteklih letih. Četudi je sodelovanje med zavodi potekalo tudi v preteklosti, je bilo sodelovanje v obliki MUSS za večino novost. Vse vodje MUSS so izrazile, da vidijo smisel v izvajanju MUSS, večina pa si z izvajanjem MUSS želi nadaljevati. Spremembe v medinstitucionalnem povezovanju so vidne tudi na medosebnem nivoju, saj se sodelavke iz obeh zavodov sedaj več pogovarjajo, si zaupajo, druga drugi nudijo podporo, prav tako pa je med njimi več vzajemnega spoštovanja do strokovnega dela drug drugega. Na podlagi rezultatov se

MUSS izkazujejo kot pomembna metoda dela za izboljšanje pedagoške kontinuitete in s tem za mehčanje prehoda iz vrtca v šolo.

Ključne besede: Medinstitucionalne učeče se skupnosti, tranzicija, vrtec, osnovna šola

Nekateri izzivi pedagoškega vodenja v času krize (med pandemijo)

Katja Arzenšek Konjajeva, Branka Likon, *Šola za ravnatelje*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Študentska soba **Ura: 11.10–11.30**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Literatura že izpostavlja pomen prilagajanja vodenja kot odziv na hitre spremembe v okolju. Kriza COVID-19 je prinesla novo dimenzijo hitrih in prilagodljivih sprememb pri vodenju v šolah in vrtcih. V prispevku najprej predstavljamo teoretična izhodišča naprednega upravljanja, ki se nanaša na avtentično vodenje in transformacijsko vodenje. Poleg tega primerjamo elemente obeh pristopov in jih povezujemo v izhodišča, ki se izpostavijo iz obeh konceptov in bi lahko bili pomembni za vodenje šol v izrednih razmerah, kot je v krizi COVID-19. Poleg tega prispevek izpostavi osnovne značilnosti učeče se skupnosti in opredeli tiste značilnosti, ki bi lahko bile ključnega pomena kot smernice za vodenje v »nenavadnih« situacijah.

Metodologija:
Prispevek m nadaljuje s kvalitativno analizo podatkov, zbranih z zapisi 36 ravnateljev: 18 novoimenovanih in 18 mentorjev z več kot 6-letnimi izkušnjami v vlogi ravnateljev, ki so sodelovali v dveh spletnih izobraževalnih programih, organiziranih v okviru programa Mentorstvo novoimenovanim ravnateljem.

Rezultati in ugotovitve:
Besedilo iz zapisov je kodirano - v skladu s kvalitativno analizo. Podatke smo pridobili z analizo dokumentov, pisnih refleksij, ki so jih ravnatelji oddali po dvodnevnem usposabljanju. Izjave smo umestili v preglednico z vnesenimi šiframi ravnateljev v glavno kodo (sodelovanje in povezovanje) s podkodami (inovativnost, reorganizacija, motivacija: osredotočanje na učenje, samozavedanje, povratna informacija). Besedilo smo nato analizirali po posameznih kategorijah. Analiza refleksij je pokazala, da se je sodelovanje okrepilo in da prinaša pomembno spoznanje o razvijanju učeče se skupnosti.

Ključne besede: pedagoško vodenje, učeče se skupnost, sodelovanje, fleksibilnost, ustvarjalnost

Evalvacija in načrt nadgradnje modela online študija na Doba fakulteti

Lea Bregar, Marko Divjak, *Doba fakulteta*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Študentska soba **Ura: 11.30–11.50**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

DOBA Fakulteta (DF) se po številu vpisanih študentov uvršča med srednje velike in je največja med zasebnimi visokošolskimi organizacijami v Sloveniji. Njeno prepoznavnost v visokošolskem izobraževanju v Sloveniji in v regiji v veliki meri določa osredotočenost na online model študija, ki ga je DF postopoma izgrajevala od leta 2005 dalje. DF spremlja kakovost vseh elementov online študijskega procesa z letnimi notranjimi evalvacijami, ki so zasnovane in skladne z mednarodnimi priporočili in standardi kakovosti za visokošolski online študij. Nekatere ugotovitve in priporočila teh evalvacij, pa tudi spremljanje razvojnih trendov na področju tehnološko podprtega izobraževanja, nakazujejo, da je ta model dosegel v petnajstletnem razvoju stopnjo zrelosti, ki že zahteva skrben premislek, v kateri smeri ga je potrebno in smiselno razvijati, da bo omogočal in spodbujal realizacijo strateških usmeritev DF. Zato so se na DF odločili, da se v okviru razvojno raziskovalne dejavnosti (tako imenovani SMART program DF, financiran iz lastnih sredstev) za leto 2019 izvede projekt "Okvirni načrt za nadaljnji razvoj online študija na DF za obdobje 2020-2025" (na kratko: 'Master plan'). Projekt je bil realiziran v začetku leta 2020. Namen projekta je bil ob upoštevanju teoretskih izhodišč online izobraževanja pripraviti strokovne podlage za nadaljnji razvoj online študija na DF kot bistvenega elementa za uresničevanje strategije DF. Glavni cilj je bil predlagati zasnovo nadgrajenega modela online študija na DF in opredeliti okvirne vsebinske sklope in aktivnosti za implementacijo predlaganega modela v obdobju 2020-2025. Uresničitev glavnega cilja projekta je bila povezana z doseganjem več podciljev projekta: - Raziskati dejavnike, ki določajo možnosti nadgradnje online modela na DF. - Pripraviti pregledno oceno možnosti nadgradnje online modela študija (v obliki SWOT analize). - Izbrati in utemeljiti teoretski okvir za načrt nadgradnje modela online študija na DF. - Opredeliti vsebinske sklope in aktivnosti za izpeljavo načrta nadgradnje modela.

Metodologija:

Metodologija pridobivanja podatkov, ki smo jo uporabili pri pripravi Master plana, temelji na kombinaciji uporabe sekundarnih podatkov in zbiranja nekaterih dodatnih (primarnih) podatkov (na primer za evalvacijo obstoječega modela online študija). Teoretično raziskovanje z analizo razpoložljive literature (desk research) smo uporabili pri preučevanju trendov na področju tehnološko poprtega izobraževanja in pri izbiri teoretskega modela OOFAT (Orr in drugi, 2018) kot okvira za nadgradnjo modela online študija na DF. Model OOFAT (angl. online, open, flexible and technology enhanced) izhaja iz dveh bistvenih značilnosti online študija, to sta odprtost in fleksibilnost, in njune implementacije na 5 ključnih segmentih visokošolskega študija; to so izvedba študijskega programa, podpora študentom, učni viri in razvoj učnih virov, preverjanje in ocenjevanje, formalno priznavanje. Na

osnovi modela OOFAT je ICDE (Mednarodno združenje za izobraževanje na daljavo) leta 2018 izpeljalo dokaj obsežno mednarodno raziskavo o značilnostih visokošolskega študija z vidika odprtosti in fleksibilnosti (Orr in drugi, 2018). Dosežena raven posamezne dimenzije je bila v anketiranih visokošolskih organizacijah vrednotena z uporabo Likertove lestvice od 1 do 5. Enak metodološki pristop smo uporabili za oceno doseženih ravni odprtosti in fleksibilnosti za obstoječi model online študija in za določitev načrtovanih oz. ciljnih ravni za nadgrajeni model online študija na DF.

Rezultati in ugotovitve:
Model OOFAT se je izkazal kot uporabno orodje za pripravo načrta nadgradnje modela online študija. Analiza doseženih ravni po dimenzijah modela OOFAT je razkrila, da dosega online študij na DF dokaj visoko raven fleksibilnosti pri izvedbi študijskega procesa in pri podpori študentom ter solidno raven pri preverjanju in ocenjevanju znanja, fleksibilnost pa je zagotovljena le v manjšem obsegu za učne vire in pri personalizaciji vsebin. Online študij na DF dosega nižje ravni pri vseh dimenzijah odprtosti. Primerjava doseženih in ciljnih ravni dimenzij OOFAT, določenih na osnovi strateških usmeritev in ob upoštevanju možnosti na DF, je pokazala, s katerimi inovativnimi pristopi in novostmi bi bilo smiselno nadgraditi obstoječi model online študija. To so: uvedba mobilnega učenja, spremljanje študijskega procesa in rezultatov z učnimi analitikami, razvoj multimedijskih in interaktivnih učnih gradiv, vključevanje načel odprtega izobraževanja in uporaba odprtih izobraževalnih virov ter v okviru formalnih možnosti novi pristopi na področju priznavanja študijskih dosežkov. Za vsakega od navedenih sklopov nadgradnje smo v načrtu opredelili konkretne aktivnosti, ki so potrebne za njihovo realizacijo do leta 2025. Uresničevanje aktivnosti Master plana bo prispevalo k dvigu kakovosti online študija na DF in h krepitvi pozicije DF kot vodilne ustanove na področju kakovostnega online izobraževanja v JV Evropi.

Ključne besede: online izobraževanje, model OOFAT, odprtost, fleksibilnost, visokošolsko izobraževanje

Vpliv spola učencev na didaktične metode in oblike dela

Aleša Vogrinc, *OŠ Mengeš*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Študentska soba **Ura: 13.00–13.20**
Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Utemeljitev in praksa slovenskega osnovnošolskega sistema temelji na prepričanju, da naj bi bil fokus dela usmerjen v vsakega posameznika. Pri tem so vzpostavljeni in se še razvijajo številni mehanizmi za podporo nadarjenim, za pomoč otrokom s posebnimi potrebami, praktično nič pa ni storjenega na področju ugotavljanja morebitnih različnih potreb glede na spol učencev. Šolska praksa namreč kaže precejšnje razlike v interesnih področjih dečkov oz. deklic, še zlasti pa praktiki ugotavljamo nujo po prilagajanju didaktičnih prijemov glede na spol. Odvisnost

odnosa do šole in učenja glede na spol učencev sem želela raziskati v praksi razreda, ki sem ga poučevala. V raziskavi je sodelovalo 23 učencev 3. razreda, 12 dečkov in 11 deklic. Na isti vprašalnik so anonimno odgovarjali v septembru in februarju šolskega leta 2019/20. Zadnje izpolnjevanje vprašalnika sem želela ponoviti tudi v maju tega leta, vendar mi je načrte prekrižal COVID-19, zato sem vprašalnik nekoliko prilagodila šolanju na daljavo. Cilj raziskave je bil ugotoviti, kakšen je odnos učencev in učenk do šole in ocenjevanja na začetku in na sredini šolskega leta, ali se odnos spreminja in kako na to vpliva spol učencev.

Metodologija:
Raziskavo sem izvedla s pomočjo vprašalnika, ki je temeljil na treh vprašanjih: 1. Ali rad/-a hodiš v šolo? 2. Ali se veseliš ocen? 3. Kateri je tvoj najljubši predmet v šoli? Zakaj? Poleg tega sem v učni proces vnašala tudi manj konvencionalne metode in oblike dela (izhajajoč iz razvojnih potreb dečkov; poudarjena potreba po gibanju, raziskovanju, igri ...). Želela sem ugotoviti, ali in v kakšni meri te metode vplivajo na otrokov odnos do šole. Učenci so po vsaki takšni dejavnosti metode oz. oblike dela ocenili na podlagi tristopenjske lestvice (zelo všeč, srednje všeč in ni mi bilo všeč). Ocenili so naslednje metode in oblike dela: delo v spolno mešanih skupinah, delo z učbenikom: samostojno iskanje odgovorov na vprašanja. Poskusi: skupinsko izvajanje poskusov pri spoznavanju okolja, utrjevanje množenja in deljenja pri športu s pomočjo gibalno-didaktičnih iger, medgeneracijsko druženje z učenci 8. razreda: obravnava Povodnega moža pri slovenščini, dramatizacija književnih besedil (in izdelava scene, vstopnic, glasbene spremljave), snemanje videoposnetka petja pri glasbeni umetnosti, ob pripovedovanju zgodb urjenje (nastavljanje) ure pri spoznavanju okolja.

Rezultati in ugotovitve:
Na podlagi rezultatov lahko izluščimo, da so dečkom bolj všeč učni predmeti, kjer do izraza pridejo motorične in umetniške spretnosti, manj pa kognitivno znanje. Pri dekletih je slika ravno nasprotna. Deklice so do številčnega ocenjevanja bolj zadržane in manj pripravljene tvegati kot dečki. Na podlagi analize in zaznavanja počutja učencev že med in po izvajanju posamezne metode in oblike dela sem ugotovila, da spol učencev ne vpliva na všečnost posamezne metode. Tako učenci kot učenke so večino metod zelo dobro ocenili. Dinamičnost pouka je bila všeč tako dečkom kot deklicam. Na splošno sliko odnosa dečkov do šole, pa uporabljene učne metode niso imele dolgoročnega učinka. Odnos do šole je bil februarja pri dečkih skorajda enak kot septembra. Razlogi za takšno odločitev so bili pri fantih v glavnem povezani s preveliko količino branja in pisanja. Pri dekletih pa obstaja možnost, da je povečana dinamičnost dela, ki so jo predstavljale različne oblike in metode dela, vplivala na pozitiven odnos do šole. Dejstvo namreč je, da se je v februarju delež deklic, ki rade hodijo v šolo, skokovito povečal. Šolanje na daljavo je bila dečkom veliko bolj všeč kot deklicam. Za razliko od deklic se nihče od dečkov ni negativno opredelil do šolanja na daljavo.

Ključne besede: učni dosežek, spol, raziskava, didaktična metoda in oblika

Primerjava učinkov poučevanja tehnike in tehnologije na učence z osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom glede na tradicionalen pouk v živo oziroma pouk na daljavo

Jernej Kokošinc, *OŠ Glazija Celje*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Študentska soba **Ura: 13.20–13.40**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Sodobna družba se sooča z velikimi spremembami v izobraževanju (Pajk et al., 2021). Pričela se je spreminjati tudi narava socializiranja ljudi in s tem tudi načini poučevanja (Aberšek, 2018; Kordigel Aberšek & Aberšek, 2020). Spremembe poučevanja in tudi epidemija je sta pripomogli k temu, da pouk ni potekal samo v živo, ampak je potekal tudi na daljavo. Ker pa vemo, da različni načini poučevanja prinašajo določene prednosti in tudi slabosti, je bil naš glavni namen raziskave ugotoviti razliko pri usvajanju znanja glede na pouk v živo in na daljavo pri učencih v osnovni šoli z nižjim izobrazbenim standardom. Za pouk na daljavo smo izdelali učni program za učenje poimenovanja orodja pri tehniki in tehnologiji. Glavni namen učnega programa je bil naučiti učence s posebnimi potrebami pravilno poimenovati orodje. Učni program je zgrajen tako, da je upošteval smernice lahkega branja, interaktivnosti in je bil uporabniku prijazen. Učni program je učence spodbujal in motiviral z različnimi vprašanji o orodjih. Učenci so morali klikniti na pravilen odgovor. Učni program je učencem po kliku na odgovor posredoval povratno informacijo o pravilnem oziroma o napačnem odgovoru. V primeru napačnega odgovora je učni program učence usmeril na učno snov, ki je niso znali. Za razliko od učencev, ki so se učili na daljavo, pa smo pri poučevanju na tradicionalen učni način učencem predstavili orodje. Učenci pa so si orodje lahko ogledali in ga tudi praktično uporabili.

Metodologija:

V raziskavo smo v šolskem letu 2020/2021 vključili 20 učencev (N=20) devetih razredov osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom. V raziskavi je je sodelovalo 60 % fantov in 40 % deklet. Povprečna starost je bila 15,1 leto. Učence smo razdelili glede na kontrolno skupino (KS) in eksperimentalno skupino (ES). Pri KS je pouk poteka po tako imenovanem tradicionalnem načinu (učitelj, razlaga). V KS je bilo 50 % fantov in 50 % deklet. Pri ES je pouk potekal na daljavo z uporabo učnega programa. V ES je bilo 70 % fantov in 30 % deklet. Pri raziskavi smo kot merski instrument uporabili pred test in po test. Pridobljene podatke smo nato statistično obdelali.

Rezultati in ugotovitve:

Sodelujoči učenci KS in ES so najprej pisali pred test. Ugotovili smo, da med KS in ES ni statistično pomembne razlike ($t(20) = -0{,}872$; $p = 0{,}395$). KS skupina je pred test pisala 68,3 %, ES pa 72,8 %. ES skupina je pisala pred test boljše za 4,5 %. Nato so se učenci učili KS po tradicionalnem načinu poučevanja, ES pa na daljavo z učnim programom. Po končanem učenju so KS in ES pisali po test. Ugotovili smo, da med

KS in ES ni statistično pomembne razlike (t (20) = 1,659; p = 0,115). Ugotovili smo, da je KS dosegla boljši rezultat na po testu in je dosegla 84,9 %, ES pa le 75,1 %. Zato lahko sklepamo, da je poučevanje tehnike in tehnologije na tradicionalen in praktičen način bolj učinkovito, kot pa poučevanje na daljavo.

Ključne besede: osnovna šola, tehnika in tehnologija, poučevanje, pouk na daljavo, pouk v živo

Predstavitev Erasmus projekta »Culture knowledge and language competences as a means to develop the 21st century skills«

Erna Vöröš, *Ekonomska šola Murska Sobota, Višja strokovna šola*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Študentska soba **Ura: 13.40–14.00**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

Posvečali smo se udeležencem v izobraževanju odraslih v naših izobraževalnih ustanovah, na podeželju, vključno s tistimi, ki so bolj oddaljeni, da bi vključili udeležence z geografskimi, ekonomskimi in kulturnimi ovirami za učenje, torej smo spodbujali njihovo družbeno vključenost; udeležencem v izobraževanju odraslih v formalnem in neformalnem izobraževanju, prav tako na osnovi vseživljenjskega učenja, in tistim, ki nimajo spretnostih in kompetenc. Celoten namen projekta je bil razvijati spretnosti udeležencev v izobraževanju odraslih, pomembne za 21. stoletje (komunikacija, jezikovne spretnosti, medkulturne spretnosti, sodelovanje, inovativnost, iniciativa, IKT spretnosti itd.), in spodbujati znanje udeležencev o bogati evropski kulturni dediščini in njenih vrednotah z uporabo inovativnih gradiv in pristopov k učenju in tako posledično izboljšati raven izobraževanja ljudi in jim približati kulturno dediščino, zgodovino in skupne vrednote Evrope. S tem izboljšamo njihov celoten razvoj in zaposljivost.

Metodologija:

Novi Erasmus+ projekt »Culture knowledge and language competences as a means to develop the 21st century skills« je dvoletni projekt, v katerem smo projektni partnerji iz Češke, Hrvaške, Latvije, Poljske, Romunije in Slovenije oblikovali inovativno gradivo za učenje – OER (open educational resources), pri čemer smo uporabili CLIL– metodologijo (jezikovno integrirano učenje) in oblikovali celovite module za kombinirano učenje, vključno z gradivom za spletno učenje in gradivom za skupinsko delo/delo v dvojicah v klepetalnicah ter F2F – (face-to-face) srečanja, da bi udeleženci razvili ključne spretnosti na kompleksen način. Gradivo temelji na kulturni dediščini naših dežel in je pripravljeno v več evropskih jezikih. Prav tako spodbuja razvoj kulturnega znanja in ozaveščanja, jezikovne spretnosti in spretnosti za udeležence v izobraževanju odraslih, pomembne za 21. stoletje in je namenjeno udeležencem v izobraževanju odraslih, vključno s tistimi, ki imajo določene težave (geografske, družbene, ekonomske, kulturne, izobraževalne).

Rezultati in ugotovitve:
V okviru projekta smo pripravili naslednje tri rezultate: tečaj evropske kulturne dediščine, več-jezikovni kombinirani tečaj za udeležence v izobraževanju odraslih, ki temelji na kulturi in še tretji, razvijanje spretnosti za 21. stoletje za udeležence v programih izobraževanja odraslih. Gradivo je pripravljeno v 10 evropskih jezikih: angleščina, češčina, francoščina, hrvaščina, latvijščina, madžarščina, nemščina, poljščina, romunščina in slovenščina. Transnacionalna implementacija projekta prispeva k povečanemu poznavanju kulturne dediščine šestih evropskih držav (Hrvaška, Latvija, Slovenija, Romunija, Češka in Poljska), ki predstavljajo različne geografske regije Evrope, iz prve roke. Tečaj bo septembra letos v celoti dostopen na povezavi: http://e-culture.eu/.

Ključne besede: izobraževanje odraslih, kulturna dediščina, interaktivno kombinirano učenje, online gradivo, e-platforma Moodle

Reakcija otroka na čebelji pik: Odgovornost vrtca (ali odgovornost vzgojitelja)

Nina Ilič, *Zavod za razvoj empatije in ustvarjalnosti Eneja*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Študentska soba **Ura: 14.00–14.20**
Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Pričujoča raziskava ugotavlja pravno odgovornost strokovnih delavcev vrtcev v primeru pika čebele v času, ko je otrok vključen v program vzgojno-izobraževalne organizacije. Ugotavlja težo pomena ukrepov za zagotavljanje varnosti z namenom oblikovanja strokovnih smernic za strokovne delavce vzgojno izobraževalnih zavodov, ki naj služijo kot načela in interni pravni akti v izvajanju strokovnega pedagoškega programa API vrtec. Pri ugotavljanju pravne odgovornosti je bila opravljena študija primera na področju nezaželenih reakcij na čebelji strup in študija primera na področju sodnih praks in pravne podlage. Bistven namen te naloge je ugotoviti pravne odgovornosti strokovnih delavcev vrtcev v primeru pika ter rezultate oziroma izsledke te raziskave konstruktivno uporabiti v strokovnih smernicah za njihovo delo: poudarjanje (pravne) odgovornosti kot motiv za optimizacijo doslednega zagotavljanja zavestnega izvajanja vseh varnostnih ukrepov za preprečevanje možnosti pika in s tem posledično nevarnosti anafilaksije.

Metodologija:
V nalogi je uporabljen koncept uporabe mešanih metod, pri čemer kvantitativni podatki dodatno pojasnijo in dopolnijo kvalitativne podatke. Raziskovalni pristop je tako prednostno induktiven z elementi deduktivnega pristopa. Za prednostno je bilo izbrano kvalitativno raziskovanje predvsem zato, ker raziskovanje temelji predvsem na besedah in res minimalno na številkah. Bistveno je bilo pregledovanje tekstov in besedil različnih izvorov in oblik (vprašalniki, pravna podlaga, strokovni članki in sodna praksa). Uporabljeni metodi sta: študija primera in analiza vsebine. Raziskovalni orodji in tehniki sta vprašalnik in opazovanje. V sklopu študije primera se je najprej identificiralo cilj ter določilo proces, pri čemer se je izhajalo iz postavke,

da morajo izbrane metode in tehnike zadostiti cilju, opredeljenemu v drugem odstavku tega poglavja. Tako je bilo prepoznano, da bo enojna študija zadostovala za dosego zastavljenega cilja.

Rezultati in ugotovitve:
Ugotoviti gre, da v primeru optimalne pozornosti in skrbi za preventivne ukrepe, ki omogočajo najvišjo možno stopnjo varnosti v bližini čebel, strokovni delavci ne morejo nositi kazenske odgovornosti v primeru pika, ne glede na resnost morebitne atipične reakcije, saj kljub vsej skrbnosti in pozornosti ni mogoče povsem preprečiti, da kadarkoli pride do pika, reakcija telesa otroka pa je ob tem vedno izven dosega človekoveka vpliva. Prav tako velja prepoznati uporabnost normiranja skozi interne pravilnike javnega značaja, saj so na tak način vseskozi normirane pomembne postopkovne informacije in zadolžitve. Po opravljeni raziskavi velja sklepati, da v izvajanju programa API vrtec vzgojitelj in vzgojno izobraževalna organizacija najverjetneje ne nosita odškodninske odgovornosti v primeru pika čebele, v kolikor so zagotovljeni vsi ukrepi za zagotavljanje varnosti in postopki oblikovanja strokovnih smernic za strokovne delavce vzgojno izobraževalnih zavodov, ki naj služijo kot načela in interni pravni akti v izvajanju strokovnega pedagoškega programa API vrtec.

Ključne besede: API vrtec, otroci, čebelji strup, anafilaksija

Trajnostni razvoj v projektnem delu - Vloga mentorja v pilotnem projektu API vrtec in projektu BeePathNet

Nina Ilič, *Zavod za razvoj empatije in ustvarjalnosti Eneja*

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Študentska soba **Ura: 14.20–14.40**
Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:
Pričujoča naloga odgovarja na vprašanje, kakšna je vloga strokovnega vodje pilotnega projekta API vrtec in mentorja v transferju dobre prakse v mednarodnem projektu BeePathNet v smislu trajnostnega razvoja in kadrovskega managementa v obravnavanem projektu. Ugotavlja pravne in druge odgovornosti strokovnega vodje oziroma mentorja strokovnih delavcev v javnih vrtcih in mentorja predstavnikom vzgojno-izobraževalnih organizacij petih evropskih mest ter se na koncu rahlo dotakne razmišljanja o razlikah med vodenjem skupine znotraj ene organizacije in vodenjem skupine iz različnih organizacij v skupnem projektu. Ugotoviti velja, da je trajnostni razvoj v pilotnem projektu dosežen skozi vlogo mentorja in ipso facto, saj je vloga mentorja skozi celovitost njegovih nalog ključni integralni člen za kadrovski management v projektnem delu. Bistven namen te naloge je izsledke konstruktivno uporabiti v strokovnih smernicah za razvoj strokovnega programa API vrtec in za sodelovanje v nadaljevanju mednarodnega projekta BeePathNet, kjer gre za transfer dobre prakse strokovnim delavcem v naslednjih pet evropskih mest.

Metodologija:
V nalogi je uporabljen koncept uporabe mešanih metod, pri čemer kvantitativni podatki dodatno pojasnijo in dopolnijo kvalitativne podatke. Raziskovalni pristop je tako prednostno induktiven z elementi deduktivnega pristopa. Za prednostno je bilo izbrano kvalitativno raziskovanje predvsem zato, ker raziskovanje temelji predvsem na besedah in res minimalno na številkah. Bistveno je bilo pregledovanje tekstov in besedil različnih izvorov in oblik (vprašalnik, projektna dokumentacija in strokovni članki). Uporabljeni metodi sta: študija primera, primerjalna študija in analiza vsebine. Raziskovalni orodji in tehniki sta vprašalnik in opazovanje. V sklopu študije primera se je najprej identificiralo cilj ter določilo proces, pri čemer se je izhajalo iz postavke, da morajo izbrane metode in tehnike zadostiti cilju, opredeljenemu v drugem odstavku tega poglavja. Pomanjkljivost te raziskave je v omejenosti dostopnosti celotne projektne dokumentacije, vendar gre ob tem ugotoviti, da esencialni strokovni del dokumentacije odgovarja na vsa bistvena vprašanja non obst. Tako je bilo prepoznano, da bo enojna študija zadostovala za dosego zastavljenega cilja, čeprav so izsledki sicer aplikativni v katero koli projektno delo, kjer različne (vzgojno-izobraževalne) organizacije sodelujejo v skupnem projektu transferja pedagoške prakse.

Rezultati in ugotovitve:
S pomočjo vprašalnikov za načrtovanje pedagoškega leta smo pridobili mnenjske spremenljivke (stališča opazovancev kaj se jim zdi pomembno in bodo uporabili v svojem delu na oddelku) ter atributivne (značajske) spremenljivke (kakšne pedagoške akcijske načrte imajo glede na oceno pomembnosti). Sprejet je bil prvi sklep, namreč, da so opazovanci kot zelo pomembna ocenili nova znanja, ki so jih bili deležni na uvodnem profesionalnem usposabljanju (seminar) v izvedbi strokovnega vodje (mentorja) pilotnega projekta, ob tem pa so množično izpostavljali tudi zadovoljstvo s potekom projekta in z delom mentorja. Za uspešno izvedbo pilotnega projekta API vrtec je bil mentor neobhoden, zato je prepoznati dedukcijo o nujnosti zagotovitve mentorja tudi za uspešno nadaljevanje transferja dobre prakse v mednarodnem projektu BeePathNet, saj je za uspešno izvedbo projekta nujno delovanje projektnega tima v vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj in v smislu dobre organizacijske kulture organizacije, čeprav gre za sodelovanje posameznikov iz različnih organizacij. Dobra organizacijska kultura je namreč tudi v primeru mednarodnega projektnega tima konkurenčna prednost, saj je pomembna za razvoj kreativnih in inovativnih kadrov. Ti se lahko razvijajo, če jim organizacijska kultura omogoča, da dosežejo izpolnitev svoji čustvenih, fizičnih, miselnih, duhovnih in kariernih potreb. Ugotoviti velja, da je trajnostni razvoj v obeh projektih dosežen skozi vlogo mentorja in ipso facto, saj je vloga mentorja skozi celovitost njegovih nalog ključni integralni člen za kadrovski management v projektnem delu.

Ključne besede: API vrtec, BeePathNet, trajnostni razvoj, vloga mentorja

Sodelovanje strokovnih delavcev v projektu POGUM spreminja didaktične strategije pouka

Tatjana Krapše, *Zavod RS za šolstvo*

Datum: 23. 9. 2021

Dvorana: Študentska soba **Ura: 14.40–15.00**

Sekcija: Pristopi k učenju in poučevanju – primeri dobrih praks

Ozadje in namen:

V ozračju hitrih sprememb na področju znanosti in tehnologije, družbenih, ekonomskih, socialnih in političnih odločitev, so skrbi v zvezi z našo družbeno povezanostjo vse večje. Mnogo ljudi čuti, da zaradi globalizacije in četrte industrijske revolucije, nastajajo vse večje razlike med posamezniki in družbenimi sloji. Vse več ljudi je potisnjenih na obrobje družbe. Nevarnost odtujenosti, ki nastaja zaradi tega, je sprožila potrebo po negovanju demokratičnega državljanstva. To izkazuje težnjo, da se ljudje zanimajo za dogajanje okrog njih in delujejo proaktivno. Znanja, spretnosti in zmožnosti za proaktivno delovanje v družbi se v tem procesu zelo hitro spreminjajo in s tem tudi same službe ter možnosti zaposlovanja. Zato je naloga šole, da od osnovnošolske stopnje dalje, opolnomoči učenca na poti vraščanja v družbo, tudi z razvijanjem kompetence podjetnosti, pri čemer razumemo podjetnost proces, razvoja znanja (konceptov, ki jih vzpostavljajo vsebinska, procesna, metakognitivna, strateška in ne nazadnje vrednotna dimenzija) ter ključnih kompetenc (značilnosti, da poleg znanja učenci razvijajo tudi zmožnosti za njegovo dejavno uporabo, tj. funkcionalno razsežnost, zmožnost izražanja stališč in vrednotenja v različnih okoliščinah) za identifikacijo in izkoriščanje ponujenih priložnosti, realizacijo idej, načrtovanje in upravljanje procesov, ki vodijo k zastavljenim ciljem. Za razvoj tako poimenovanega znanja ter kompetenc, je nujno, da v šolski praksi strokovni delavci izbirajo in prilagajajo učne strategije, ki namensko omogočajo učencem razvijanje prej navedenega. V prispevku je prikazana korelacija odgovorov učencev ter strokovnih delavcev v osnovni šoli na temo zastopanih konkretnih učnih situacij za razvoj prej navedenih znanj in kompetenc.

Metodologija:

Za raziskavo so bili uporabljeni anketni vprašalniki za učence in strokovne delavce, ki sodelujejo v projektu POGUM in s katerimi smo želeli ugotoviti korelacijo med izvedbo učnega procesa in razvojem podjetnostne kompetence. Če slednjo razumemo kot je zapisana v prejšnjem poglavju, je pomembna transformacija pretežno frontalnega didaktičnega koncepta, k takim, ki udejanjajo principe teorij učenja, kjer je učenec ključen so-ustvarjalec lastnih dosežkov. Torej gre za didaktični fenomen osredinjanja učenca v učnem procesu s poudarkom paradigme socialnega konstruktivizma. V raziskavi je sodelovalo 990 strokovnih delavcev, vključenih v projekt POGUM, ki poučujejo v osnovni šoli ter 3500 učencev od 1. do 9. razreda.

Rezultati in ugotovitve:

Rezultati samoocene učiteljev se pričakovano zrcalijo tudi v oceni razvijanja kompetence podjetnosti pri učencih. Nakazujejo, da se samoocena razvitosti posameznih področij podjetnostne kompetence dejansko zrcali tudi v oceni razvijanja

tega področja pri učencih, kar seveda nakazuje na pričakovano usmeritev: najprej moramo na področju podjetnostnega delovanja ustrezno opolnomočiti učitelje in ko bodo ti suvereni na področju, bodo lahko uspešno in učinkovito razvijali tudi podjetnost pri svojih učencih. Učitelji se zavedajo, da le določene učne strategije vplivajo na razvoj določenih kompetenc (veščin), vendar hkrati izrazijo potrebo po izgrajevanju znanja in učnih veščin, da bi to realizirali v učnem procesu (npr. želja po boljšem poznavanju problemskega pouka: razvoju kritičnega mišljenja, reševanja avtentičnih situacij, interdisciplinarnost z vidika realizacije ciljev posameznega učnega načrta, samouresničevanja in samoregulacije ipd.)

Ključne besede: didaktične strategije, podjetnostna kompetenca, razvoj znanja in veščin/kompetenc.

PREDSTAVITEV DOKTORSKEGA DELA

Vloga vzgojitelja v procesu samoregulacijskega učenja otrok v vrtcu

Ljiljana *Gomerčić, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta*

Datum: 22. 9. 2021

Dvorana: Študentska soba **Ura: 11.30-12.00**

Ozadje in namen:

Raziskovanje samoregulacijskega učenja je v zadnjih desetletjih dokaj uveljavljeno še zlasti v osnovni in srednji šoli (Belfi, Goos, De Fraine in Van Damme, 2012; Boekaerts in Corno, 2005; Cleary in Zimmerman, 2004; Lončarić, 2014; Pintrich, 2004; Zimmerman, 2002), pa tudi na področju izobraževanja odraslih (Radovan, 2000). Medtem na področju predšolske vzgoje še vedno ni prav veliko raziskav, še zlasti ne o vlogi vzgojitelja pri spodbujanju samoregulacijskega učenja, čeprav strokovnjaki ocenjujejo (Bodrova in Leong, 2015; Sezgin, 2016; Tores, 2011), da je s spodbujanjem samoregulacijskega učenja predšolskih otrok smiselno pričeti že v zgodnjem otroštvu. Upoštevajoč teorijo in dosedanje raziskave, bomo preučili izbrane teoretične vidike in že opravljene raziskave ter njihove ugotovitve smiselno uporabili pri oblikovanju naše raziskave pri čemer bo naše vodilo, kako in na kakšen način vzgojitelji v vrtcih opredeljujejo in spodbujajo samoregulacijsko učenje predšolskih otrok v drugem starostnem obdobju, tj. v skupinah otrok pred vstopom v šolo (4–6 let). V doktorski disertaciji bomo najprej prikazali pregled teorij v zvezi z navedeno problematiko, sledili bosta kvalitativna in kvantitativna raziskava. Cilji doktorske disertacije so: - analizirati strokovno, znanstveno domačo ter tujo literaturo in druge relevantne vire s področja samoregulacijskega učenja predšolskih otrok in vloge odraslega pri tem, - ugotoviti, kako strokovni in svetovalni delavci opredeljujejo lastno samoregulacijsko učenje, - ugotoviti, katere dejavnike strokovni in svetovalni delavci opredeljujejo kot pomembne v procesu spodbujanja samoregulacijskega učenja otrok v vrtcu, - ugotoviti, kako strokovni in svetovalni delavci opredeljujejo vlogo vzgojitelja v procesu spodbujanja samoregulacijskega učenja otrok v vrtcu, - ugotoviti, kakšna so stališča vzgojiteljev do samoregulacijskega učenja, - ugotoviti, kakšna so stališča vzgojiteljev glede lastne vloge pri samoregulacijskem učenju otrok v vrtcu.

Metodologija:

Doktorska disertacija bo metodološko zgrajena iz dveh delov. V prvem delu bo zasnovana kot teoretična razprava, v kateri bosta uporabljeni analitično-deskriptivna in analitično-interpretativna metoda (Sagadin, 1995, Strauss in Corbin, 1994). V drugem delu doktorskega dela bomo poleg deskriptivne uporabili še kavzalno neeksperimentalno metodo empiričnega raziskovanja. Raziskavo bomo izvedli s kombiniranim metodološkim pristopom, tj. kvalitativnim in kvantitativnim. V teoretičnem delu doktorske disertacije bo uporabljena deskriptivna metoda, in sicer pri analizi strokovne, znanstvene domače ter tuje literature in virov s področja kognitivnega razvoja otroka, teorij učenja, motivacije in samoregulacijskega učenja predšolskih otrok ter kompetenc vzgojitelja za spodbujanje motivacije in

samoregulacijskega učenja. Empirično raziskavo bomo zasnovali na kombinaciji kvalitativnega in kvantitativnega pedagoškega raziskovanja.

Ključne besede: vloga vzgojitelja, samoregulacijsko učenje, vrtec, predšolski otrok

OKROGLA MIZA

Prihodnost izobraževanja: med tradicionalnim in virtualnim

Datum: 23. 9. 2021
Dvorana: Atrij **Ura: 15.15-17.00**

Okrogla miza "Prihodnost izobraževanja: med tradicionalnim in virtualnim" je pravzaprav nadaljevanje lanskoletne okrogle mize "Izobraževanje na daljavo II: nadzorovanje in kaznovanje?", po kateri je v Sloveniji prišlo do najdaljšega zaprtja šol v Evropi.

Letošnja okrogla miza želi izpostaviti predvsem razlike, specifike in morebitne pasti "izobraževanja na daljavo" glede na tradicionalne metode poučevanja, še posebej v povezavi s pospešeno (hiper)digitalizacijo, ki smo ji priča.

Okrogla miza bo tako izpostavila cilje in perspektive digitalizacije in informatizacije šolstva (dr. Pesek), kritični pogled na slovensko agendo digitalizacije (vključno z digitalizacijo šolstva) (mag. Kučić), vlogo in razvoj e-učbenikov in avdio učenja (dr. Kepic Mohar in dr. Kovač), "pogled iz prakse" oz. kako digitalizacijo učnega procesa vidijo in izkušajo učitelji in učiteljice (Zabret) ter psihološke okvire, izzive in probleme virtualnega učenja in poučevanja (dr. Juriševič).

Sogovorniki po abecednem vrstnem redu:

- prof. dr. Mojca Juriševič, profesorica pedagoške psihologije na UL PeF
- dr. Alenka Kepic Mohar, vodja izobraževalnega založništva na Mladinski knjigi
- prof. dr. Miha Kovač, Oddelek za bibliotekarstvo na UL FF
- mag. Lenart Kučić, novinar portala Pod črto
- dr. Igor Pesek, Vodja službe za digitalizacijo izobraževanja na MIZŠ
- Marta Zabret, profesorica matematike na gimnaziji in srednji šoli Rudolfa Maistra v Kamniku

Moderator okrogle mize bo prof. dr. Igor Ž. Žagar, v. d. direktorja Pedagoškega inštituta.